

MINISTERUL DE INTERNE
DIRECȚIA DE CONTRAINFORMAȚII ÎN SECTOARELE ECONOMICE

250 5947

D 008712, Vol. 1P29

Strict secret

PROBLEME ALE MUNCII
DE CONTRAINFORMAȚII
ÎN SECTOARELE ECONOMICE

Nr. 520

008712/
1/1 part 29

SERVICIUL EDITORIAL, PRESA ȘI PROPAGANDĂ
ÎN RÎNDUL POPULAȚIEI — 1977

Strict secret

PROBLEME ALE MUNCII
DE CONTRAINFORMAȚII
ÎN SECTOARELE ECONOMICE

Nr. 520

SERVICIUL EDITORIAL, PRESĂ ȘI PROPAGANDĂ
ÎN RÎNDUL POPULAȚIEI

1977

Lucrarea a fost întocmită de un colectiv de ofițeri din Direcția de contrainformații în sectoarele economice și Școala militară de ofițeri activi a Ministerului de Interne.

- Lucrarea va fi luată în evidență în registrul existent la biblioteca de specialitate a unității.
- Studiarea lucrării se va face numai în interiorul sediului unității, fiind interzisă scoaterea ei în afară. Lucrarea va fi dată spre studiu ofițerilor (elevilor) interesați numai pe bază de semnătură în fișa înlocuitoare a acesteia.
- Păstrarea lucrării se va face în dulap metalic sau casă de fier, care după terminarea programului se va sigila.
- Scoaterea din uz a lucrării se face la ordin, iar distrugerea, conform reglementărilor în vigoare.

Aspecte generale ale organizării și desfășurării muncii de contrainformații în sectoarele economice

I. — SCOPUL ACTIVITĂȚII DE CONTRAINFORMAȚII ÎN SECTOARELE ECONOMICE

Pornind de la adevărul potrivit căruia dezvoltarea economică este factorul care asigură progresul și bunăstarea unui popor, independența și suveranitatea sa, Partidul Comunist Român a pus în centrul politicii sale economice crearea unor puternice forțe de producție, bazate pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, perfecționarea continuă a relațiilor socialiste de producție — elemente fundamentale pe care se sprijină progresul rapid și multilateral al întregului nostru edificiu social.

În cele trei decenii de construcție socialistă poporul român, sub conducerea partidului comunist, a modificat structural întregul mod de viață materială și spirituală a societății românești. Dintr-o țară agrară, slab dezvoltată, România s-a transformat într-un stat industrial agrar, cu o industrie dinamică și cu o agricultură în plin proces de modernizare.

Etapa în care se găsește în prezent țara noastră, de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism, este în mod organic și decisiv legată de realizarea unui înalt nivel al forțelor de producție, de crearea unei economii moderne, bazată pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii.

Așa după cum arăta comandantul nostru suprem, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „De sporirea eficienței economice, de creșterea venitului național, a avuției naționale, de crearea de noi rezerve materiale și financiare, de ridicarea productivității muncii depind dezvoltarea în ritm mai înalt a întregii noastre societăți, creșterea mai accentuată a nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor — țelul suprem al poli-

ticii partidului, erența societății socialiste multilateral dezvoltate, pe care o edificăm în patria noastră".¹

Avind la bază indicațiile comandantului nostru suprem, cu privire la necesitatea ca în condițiile destinderii internaționale, ale diversificării și amplificării relațiilor României cu țările lumii, să nu uităm nici o clipă că pe plan internațional există forțe ostile socialismului, că influențe și agenți ai acestora pot pătrunde în țara noastră, că din afară se desfășoară și se vor mai desfășura acțiuni ostile societății noastre socialiste, cuceririlor noastre revoluționare, patriei și poporului, se impune ca eforturile aparatului de securitate să fie orientate prioritar în direcția zădărnirii oricăror acțiuni de spionaj și trădare împotriva independenței și suveranității naționale, a intereselor statului român.

Și în prezent unul dintre obiectivele principale ale activității de subminare duse împotriva R.S. România de către serviciile de spionaj, cercurile reacționare din exterior și unele elemente ostile din interior constă în organizarea și realizarea de acțiuni care să afecteze economia națională, vizînd prin aceasta să lovească în orînduirea noastră socialistă. Astfel de acțiuni, dacă nu sînt prevenite la timp, pot să provoace pagube economiei naționale, să influențeze negativ diferite sectoare de activitate ale țării noastre, să împietzeze asupra relațiilor sale comerciale cu alte state etc.

De aceea, apărarea economiei naționale împotriva oricăror fapte ostile ce ar putea să o afecteze are o importanță de prim ordin.

Avînd în vedere periculozitatea acțiunilor dușmanului, abilitatea acestuia, diversitatea formelor și procedeele la care recurge, partidul și statul au încredințat organelor de securitate misiunea de a întreprinde măsurile necesare pentru prevenirea, descoperirea și lichidarea oricăror infracțiuni care lezează securitatea statului în domeniul economic. Pentru aceasta, în cadrul Ministerului de Interne a fost creat aparatul de contrainformații în sectoarele economice.

Acest aparat își desfășoară activitatea în scopul cunoașterii și stăpînirii situației operative, prevenirii infracțiunilor contra securității statului în domeniul economic — sarcină

¹ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Adunarea activului de partid și a cadrelor de conducere din Ministerul de Interne — 23 decembrie 1976, Editura politică, București, 1976, pagina 7.

prioritară —, descoperirii și lichidării oricăror infracțiuni de această natură date în competența sa, precum și a altor fapte de natură să lovească în economia națională.

II. — ATRIBUȚIILE APARATULUI DE CONTRAINFORMAȚII ÎN SECTOARELE ECONOMICE

Principalele atribuții ce revin aparatului de contrainformații în sectoarele economice sînt :

— prevenirea, descoperirea și lichidarea infracțiunilor prevăzute de Codul penal la art. 163 — actele de diversune ; 164 — sabotajul ; 165 — subminarea economiei naționale ; precum și la art. 168 — distrugerea, alterarea ori ascunderea unor documente în scopul compromiterii intereselor statului ; 169 — divulgarea secretului care periclitează securitatea statului ; 251 — divulgarea unor secrete privind interesele obștești ; 252 — neglijență în păstrarea secretului de stat ; 253 — refuzul înapoierii în țară ; 280 — nerespectarea regimului materiilor explozive sau radioactive și 298 — divulgarea secretului economic, în măsura în care consecințele acestor infracțiuni privesc domeniul economic ;

— stabilirea persoanelor cu antecedente politice sau penale și a altor persoane pretabile la săvîrșirea de acțiuni ostile, cunoașterea permanentă a activității lor și luarea măsurilor ce se impun în vederea prevenirii oricăror fapte care aduc atingere securității statului ori prejudicii economiei naționale ;

— cunoașterea și prevenirea, prin mijloace specifice muncii de securitate, a stărilor de pericol sau fenomenelor negative care pot genera evenimente cu consecințe grave sau favoriza producerea unor astfel de evenimente, precum și stări de spirit nefavorabile în rîndul angajaților ;

— apărarea secretului de stat și prevenirea scurgerii de informații din cadrul obiectivelor economice.

În afara acestor atribuții care-i sînt date în competență ca organ specializat al Ministerului de Interne, aparatul de contrainformații în sectoarele economice mai are obligația ca, în cooperare cu alte unități și formațiuni ale Ministerului de Interne, să participe la prevenirea și descoperirea faptelor infracționale, identificarea și prinderea autorilor în cauzele de competența unităților și formațiunilor respective, în care sînt implicați angajați din cadrul obiectivelor economice ce le asigură contrainformativ.

Rolul activității de contrainformații în sectoarele economice, sarcinile ce stau în fața acestora ies mai bine în evidență dacă se are în vedere și faptul că, de regulă, pagubele pricinuite economiei naționale prin acțiunile ostile îndreptate împotriva ei sunt irecuperabile. Experiența acumulată arată că acțiunile de sabotaj, de diversiune și de subminare a economiei naționale se soldează, în majoritatea cazurilor, cu pagube atât de mari, încât, chiar dacă autorii sunt descoperiți și trași la răspundere, prejudiciile cauzate nu pot fi recuperate ori sunt recuperate numai într-un procent extrem de redus.

Toate acestea demonstrează necesitatea ca munca de contrainformații în sectoarele economice să aibă un pronunțat caracter preventiv.

Dealtfel, ca întreaga activitate de securitate, ea are trei componente principale, și anume: prevenirea, descoperirea și lichidarea infracțiunilor, în speță a celor îndreptate împotriva economiei naționale și care sunt date în competența aparatului de contrainformații în sectoarele economice, precum și a oricăror altor fenomene ce pot genera evenimente deosebite ori favoriza producerea unor astfel de evenimente sau situații periculoase în obiectivele economice, ori stări de spirit nefavorabile în rindul angajaților.

Dintre aceste componente — care-și găsesc individualizarea în sarcini precise —, hotăritoare pentru succesul misiunii încredințate aparatului de contrainformații în sectoarele economice este prevenirea.

Realizarea acesteia presupune, pe de o parte, desfășurarea de către fiecare ofițer a unei asemenea activități, încât să afle la timp despre orice faptă sau fenomen ce ar putea să stea la originea unei infracțiuni ori să genereze evenimente deosebite sau să favorizeze producerea unor astfel de evenimente ori stări de spirit nefavorabile, iar pe de altă parte, luarea măsurilor necesare de prevenire a lor.

În ce privește celelalte două componente ale muncii — descoperirea și lichidarea infracțiunilor date în competența aparatului de contrainformații în sectoarele economice —, realizarea lor în mod corespunzător este condiționată de:

— cunoașterea temeinică a conținutului infracțiunilor respective;

— obținerea la timp a informațiilor privind producerea unui fapt socialmente periculos și autorul acestuia;

— verificarea operativă și completă a materialelor de primă sesizare și stabilirea măsurii în care elementele situației

de fapt intrunesc conținutul vreuneia din infracțiunile respective;

— efectuarea actelor premergătoare care să poată constitui mijloacele de probă în stabilirea vinovăției sau nevinovăției persoanei (persoanelor) în cauză.

III. — CADRUL ORGANIZATORIC AL ACTIVITĂȚII DE CONTRAINFORMAȚII ÎN SECTOARELE ECONOMICE

Rezolvarea cu succes a misiunilor aparatului de contrainformații în sectoarele economice este condiționată de organizarea judicioasă, pe criterii științifice, a muncii sale.

Activitatea de contrainformații în sectoarele economice este organizată și se desfășoară pe principiul muncii în obiective. Acesta constă în faptul că o întreprindere, instituție sau grup de asemenea unități, cu același specific de producție sau funcțional, se repartizează unuia sau mai multor ofițeri, care organizează și desfășoară activitate de securitate în vederea realizării sarcinilor date în competența aparatului de contrainformații în sectoarele economice.

Constituie obiective ale muncii de contrainformații în sectoarele economice toate organizațiile socialiste cu profil economic în care sunt valori sociale ce necesită a fi apărute prin măsuri de securitate. De asemenea, se desfășoară o astfel de activitate în liceele industriale și școlile profesionale organizate pe lângă anumite obiective economice.

Organizațiile socialiste în care este necesar să se desfășoare activitate de contrainformații sunt stabilite nominal prin ordinul șefului Direcției de contrainformații în sectoarele economice pentru aparatul central și prin ordinul inspectorului șef la nivelul fiecărui inspectorat.

În cadrul acestor obiective își desfășoară activitatea, potrivit competenței sale materiale, și aparatul miliției economice, care acționează în conformitate cu ordinele și indicațiile specifice muncii de miliție. Între ele există o strinsă cooperare. În unele obiective mari, cum sunt Combinatul petrochimic Pitești, Combinatul siderurgic Galați, Portul Constanța etc., există chiar colective de ofițeri de securitate și miliție ce desfășoară, în condițiile compartimentării muncii, activitate de prevenire a oricăror acțiuni de natură să prejudicieze economia națională.

Direcția de contrainformații în sectoarele economice, ca unitate centrală specializată a Ministerului de Interne, desfășoară activitate de coordonare, control și îndrumare a compartimentelor de contrainformații în sectoarele economice din teritoriu și, paralel, asigură contrainformativ ministerele cu profil economic, unele organe centrale asimilate acestora și alte obiective economice importante din București.

Dintre atribuțiile cele mai importante ale Direcției de contrainformații în sectoarele economice pe linie de coordonare, îndrumare și control pot fi menționate :

— elaborarea planului de căutare a informațiilor pentru aparatul din subordine, pe baza căruia și ținând seama de situațiile operative specifice, compartimentele corespondente din inspectoratele județene și al municipiului București își întocmesc propriile planuri de căutare a informațiilor ;

— luarea în control a dosarelor de urmărire informativă mai importante existente la compartimentele corespondente din teritoriu privind acțiunile suspecte de diversiune, sabotaj sau subminare a economiei naționale, acordarea de sprijin pentru clarificarea lor operativă și coordonarea măsurilor informativ-operative în cazurile lucrate în cooperare de două sau mai multe inspectorate județene ;

— efectuarea de controale de fond sau cu anumite tematici în cadrul compartimentelor teritoriale, fiind date în astfel de situații îndrumările necesare. În scopul coordonării mai judicioase a activității de contrainformații în sectoarele economice la nivelul întregii ramuri, al depistării neajunsurilor și al generalizării experienței pozitive, cu aprobarea factorilor competenți, se organizează convocări și consfătuiri de lucru, pentru analize și instructaje ;

— centralizarea, studierea și exploatarea informațiilor și datelor referitoare la activitatea dușmanului îndreptată împotriva economiei naționale, precum și a celor referitoare la stările de pericol sau alte evenimente deosebite din obiective, ce pot avea urmări grave. Concluziile ce se desprind sint raportate conducerii ministerului, după care, cu aprobarea necesară, sint aduse la cunoștința întregului aparat.

Pentru realizarea acestor atribuții, efectivul direcției este repartizat pe servicii de specialitate, care desfășoară muncă de securitate în ramurile economiei naționale.

IV. — ORGANIZAREA ȘI DESFĂȘURAREA MUNCII DE CONTRAINFORMAȚII ÎN SECTOARELE ECONOMICE

1. Documentarea asupra locului și rolului ramurii și obiectivului în ansamblul economiei naționale.

În scopul realizării sarcinilor ce le revin, ofițerii de contrainformații în sectoarele economice trebuie să cunoască temeinic și detaliat situația operativă a obiectivelor în care-și desfășoară activitatea pe linia muncii de securitate, cerință ce poate fi îndeplinită numai printr-o documentare concretă și sistematică.

În urma documentării realizate, ei trebuie să cunoască :

— locul și importanța ramurii economice din care face parte obiectivul în ansamblul economiei naționale ;

— principalele sarcini de producție ale obiectivului respectiv ;

— legislația economică, atât cea generală cât și cea specială, ce reglementează problemele specifice sectorului economic din care face parte obiectivul ;

— profilul activității obiectivului, procesul tehnologic, principalele utilaje cu care este dotat și caracteristicile acestora ;

— sectoarele, locurile și mediile ce pot fi vizate de dușman ;

— locurile unde sint concentrate date și informații ce constituie secrete de stat ;

— secțiile unde se produc bunuri pentru apărarea națională ;

— contractele importante de import-export ;

— tehnicienii și specialiștii străini care lucrează în cadrul obiectivului, angajații ce fac deplasări în străinătate în interes de serviciu etc.

Problemele respective pot fi cunoscute prin studierea de materiale cu caracter tehnic, economic și juridic, consultarea informatorilor și a unor specialiști din obiectiv, documentarea temeinică la fața locului în cadrul acestuia.

Documentarea trebuie să aibă un caracter continuu și sistematic, pentru a ține pasul cu schimbările ce survin în activitatea obiectivului (extinderea lui, înființarea unor noi secții, adoptarea de noi procese tehnologice, utilizarea cu noi instalații etc.).

Documentarea în problemele specifice obiectivului trebuie raportată în permanență la nevoile muncii de securitate, în sensul de a se cunoaște unde, când și cum s-ar putea comite infracțiuni de natură să prejudicieze economia națională pentru ca, pe această bază, să se poată stabili ce măsuri se impun a fi luate în vederea prevenirii faptelor respective.

2. Cunoașterea persoanelor și locurilor care intră în sfera de preocupare a aparatului de contrainformații în sectoarele economice.

Paralel cu documentarea asupra importanței ramurii și obiectivului în ansamblul economiei naționale, ofițerul trebuie să desfășoare o activitate concretă de cunoaștere a persoanelor și locurilor din obiectiv din punctul de vedere al intereselor muncii de securitate.

În acest sens, el trebuie să cunoască modul cum se achită angajații de sarcinile profesionale, cum aplică prevederile legilor referitoare la întocmirea, manipularea, păstrarea și depozitarea documentelor secrete de stat, care sînt persoanele ce au acces la documente secrete, cele care lucrează cu substanțe radioactive, nocive, explozive etc.

Pe primul plan va situa organizarea urmăririi elementelor cunoscute cu antecedente politice reactionare, a celor condamnate pentru infracțiuni contra securității statului, precum și a celor pretabile la săvîrșirea de infracțiuni de competența organelor de securitate, ori de natură a produce pagube economiei naționale.

Practica a dovedit însă că este necesar a fi avute în vedere și persoanele fără antecedente politice ori penale, dar care, prin activitatea lor prezentă, se impune să fie în atenția organelor de securitate. Nu trebuie scăpat din vedere faptul că serviciile de spionaj vizează în general oameni cu posibilități de decizie, care, datorită unor trăsături negative (aviditatea după bani, tendința spre căpătuială, lipsa de patriotism și demnitate națională etc.), pot fi antrenati la activități infracționale. De asemenea, nu sînt în afara atenției dușmanului nici unii angajați tineri din cadrul obiectivelor, proveniți din familiile unor persoane cu antecedente politice ori penale, sau care sînt insuficient educați, certați cu disciplina etc.

În activitatea de contrainformații în sectoarele economice, o pondere însemnată o au stabilirea și asigurarea informativă a locurilor vulnerabile din obiective, în care este necesar să se

desfășoare o atentă supraveghere informativă, în scopul apărării valorilor materiale și umane existente în cadrul acestora.

Trebuie arătat însă că este greșită tendința de a se considera ca vulnerabile numai locurile în care se pot produce accidente, explozii, incendii etc. Firește, astfel de locuri sînt importante și trebuie, în consecință, să li se acorde o atenție deosebită, dar elementele dușmănoase nu se rezumă să acționeze numai în cadrul lor. Ele pot să pregătească și să comită ori să îndemne la săvîrșirea de infracțiuni sau acte de dezordine, indisciplină etc. în orice alt loc (de pildă, în sectorul administrativ). Deci, pentru a-l aprecia ca fiind vulnerabil, este necesar să fie analizate atît locul ca atare (valorile materiale existente, specificul activității de producție, unde anume este situat, ce caracteristici are etc.), cît și persoanele care lucrează ori au acces în cadrul său.

Cu titlu exemplificativ se pot menționa ca puncte vulnerabile: locuri și sectoare din cadrul obiectivelor care, scoase din funcțiune, pot paraliza în totalitate sau parțial procesul de producție; locuri și sectoare care, prin însăși natura lor, favorizează, în anumite condiții, producerea de explozii, incendii, avarii, accidente colective, otrăviri, contaminări radioactive etc.; locuri din cadrul obiectivelor în care se concentrează secrete de stat, se cercetează, se proiectează sau se experimentează tehnologii noi de fabricație, invenții și inovații; sectoare care furnizează date și situații factorilor de decizie ori concură la realizarea acestora și altele.

În funcție de specificul proceselor de producție, locurile vulnerabile diferă de la un obiectiv la altul. Mai mult decît atît, în raport cu dezvoltarea obiectivului, anumite locuri și sectoare din el pot să cîștige ori să piardă, într-o etapă sau alta, calitatea de vulnerabilitate. Prin urmare, stabilirea lor trebuie să fie un proces continuu, astfel încît să se poată lua la timp măsurile necesare pentru prevenirea evenimentelor deosebite și apărarea în acest fel, în totalitate, a obiectivelor economice.

Activitatea sistematică și permanentă a ofițerului de cunoaștere a problemelor și caracteristicilor obiectivului trebuie să se oglindească cît mai concret în cadrul dosarului de obiectiv¹.

¹ A se vedea problemele referitoare la dosarul de problemă sau de obiectiv din Ordinul nr. 00251/1973 al ministrului de interne privind organizarea evidențelor de securitate.

Dosarul de obiectiv trebuie întocmit și ținut la zi, în așa fel încât în el să se reflecte în mod fidel situația operativă a obiectivului în dinamica ei, pentru a constitui un instrument eficient în desfășurarea muncii de securitate. Astfel, dacă dosarul de obiectiv va cuprinde datele ce caracterizează obiectivul din punctul de vedere al apărării securității statului, situația completă și detaliată a locurilor vulnerabile, modul cum sint apărute prin mijloacele muncii de securitate, situația la zi a rețelei informative, date și concluzii despre evenimentele deosebite care au avut loc în decursul timpului în cadrul obiectivului, situația clară a persoanelor din obiectiv cuprinse în evidentele Ministerului de Interne etc., în orice moment ofițerul are posibilitatea să aprecieze dacă munca este bine organizată, dacă valorile sociale cele mai importante sint asigurate împotriva eventualelor acțiuni ale dușmanului, cine sint elementele ostile care ar putea acționa, unde și prin ce procedee, ce consecințe pot avea acțiunile acestora dacă nu sint prevenite etc.

De asemenea, atunci cînd un ofițer, din diferite motive, predă obiectivul altuia, noul ofițer, studiînd dosarul respectiv, se poate edifica mai ușor asupra situației operative a obiectivului. Munca de securitate va avea astfel continuitate, iar activitatea preventivă — esența muncii de contrainformații în sectoarele economice — va putea fi realizată în mod corespunzător.

3. Probleme specifice în crearea și folosirea rețelei informative.

Pentru asigurarea contrainformativă a obiectivelor, aparatul de contrainformații în sectoarele economice folosește mijloacele specifice muncii de securitate.

Principalul mijloc de cunoaștere, prevenire, descoperire și lichidare a acțiunilor de sabotaj, diversiune, subminare a economiei naționale, precum și a oricăror altor acțiuni de natură să prejudicieze economia națională îl constituie rețeaua informativă.

Ofițerul trebuie să-și creeze o rețea care, prin calitățile personale și posibilitățile de informare, să poată cunoaște și furniza informații în timp util despre toate problemele din obiectiv ce interesează securitatea statului.

Scopul concret al recrutărilor, precum și cerințele pe care trebuie să le îndeplinească persoanele din rețeaua informativă

trebuie analizate prin prisma sarcinilor profilului de contrainformații în sectoarele economice și a particularităților obiectivului în care se desfășoară munca de securitate.

Date fiind sarcinile pe care le incumbă cunoașterea și stăpînirea situației operative din cadrul obiectivelor economice, este necesar să se introducă în rețea persoane care, cunoscînd bine particularitățile producției (ingineri, tehnicieni, economiști, muncitori de înaltă calificare etc.), pot sesiza și semnală acțiunile subtile ale dușmanului, stările de pericol și fenomenele negative pe care le-ar putea exploata acesta. Totodată, asemenea persoane trebuie să aibă și posibilitățile necesare de pătrundere pe lîngă elementele ce prezintă interes pentru munca de securitate în vederea cunoașterii și semnalării poziției și activității lor.

Experiența a arătat că agenții și cadrele serviciilor de spionaj, anumite elemente interesate din cadrul unor firme străine, strecurați în țara noastră sub acoperire de tehnicieni, comercianți, turiști etc. în scopul de a obține date și documente secrete și de a întreprinde și alte acțiuni împotriva economiei naționale, caută să-și creeze legături, de preferință, în rîndul acelor angajați din diferite instituții sau întreprinderi economice care sint în măsură să-i ajute în realizarea scopurilor lor. De aceea, este necesar ca ofițerii de contrainformații în sectoarele economice să recruteze informatori și din rîndul unor asemenea persoane.

Cu ajutorul unor informatori și colaboratori de calitate, cunoscători ai problemelor tehnico-economice, ofițerii au posibilitatea să stabilească locurile unde dușmanul poate desfășura activitate de sabotaj, de diversiune sau de subminare a economiei naționale, procedeele ce pot fi folosite în comiterea acestor infracțiuni, precum și stările de pericol sau fenomenele negative care pot genera evenimente deosebite.

Deoarece în cadrul unor obiective, ca urmare a intensificării relațiilor economice ale țării noastre cu alte state, se află temporar cetățeni străini ce vin pentru tratative comerciale, asistență tehnică sau specializare, este necesar ca, în scopul realizării sarcinilor impuse de supravegherea informativă și de urmărirea informativă a celor suspecti, să fie folosiți și informatori cunoscători de limbi străine.

De asemenea, este necesar să se aibă în vedere introducerea în rețea a unor oameni tineri, întrucît în cadrul obiectivelor sint sectoare unde media de vîrstă a angajaților este de 18—25 ani, iar în unele cazuri această medie de vîrstă este

caracteristică pentru întregul obiectiv. Firește că pentru a obține informații utile, a cunoaște frământările unor tineri, starea de spirit etc. este necesar să se recruteze rețea informativă dintre persoanele care se încadrează în această medie de vîrstă.

Avînd în vedere necesitățile impuse de coordonarea și îndrumarea muncii de securitate la nivelul ramurilor economiei naționale, se impune ca ofițerii din aparatul central să-și creeze informatori și colaboratori și din rîndul unor persoane care, prin natura funcțiilor ce le dețin și a atribuțiilor de serviciu, fac în mod frecvent deplasări în obiective economice subordonate din teritoriu, avînd astfel posibilitatea să contribuie la cunoașterea anumitor probleme ce interesează securitatea statului la nivelul întregii ramuri economice.

O problemă de maximă importanță pentru munca de contrainformații în sectoarele economice o constituie necesitatea creării și folosirii rezidenților.

Pentru a realiza sarcinile ce le revin (asigurarea informativă a multiplelor sectoare din cadrul obiectivului în care eventuala activitate a dușmanului ar prejudicia securitatea statului, asigurarea contrainformativă a locurilor vulnerabile din cadrul obiectivului), ofițerii de contrainformații în sectoarele economice trebuie să recruteze un număr corespunzător de informatori și colaboratori. Deseori însă numărul informatorilor și colaboratorilor de care are nevoie un ofițer pentru a putea realiza în mod corespunzător sarcinile ce îi revin într-un obiectiv este destul de mare. Or, în această situație, el nu ar putea să se întâlnească în timp util cu fiecare dintre ei și, în consecință, nu ar reuși să folosească eficient potențialul lor informativ. Ca atare, pentru a se putea acționa în mod corespunzător și în astfel de situații, se procedează la recrutarea și folosirea de rezidenți.

Respectînd toate condițiile generale ce se cer unui rezident, trebuie avută în vedere alegerea pentru această muncă a unor persoane competente profesional, cu posibilități de a ține legătura cu rețeaua în funcție de specificul activității obiectivului (de exemplu, în obiectivele din industria minieră, prin atribuțiile sale rezidentul trebuie să se deplaseze în toate sectoarele importante dintr-o exploatare minieră; în cadrul sectorului prospecțiunilor geologice, prin natura muncii, el trebuie să aibă posibilitatea de a se deplasa în teritoriu, în locurile unde se află echipele de geologi etc.). De asemenea, în munca de contrainformații în sectoarele economice este util ca rezidentul

să aibă posibilități personale de a verifica anumite informații și, mai mult chiar, să se folosească de poziția sa oficială pentru a putea interveni în scopul prevenirii efectului păgubitor al unor eventuale acțiuni ostile sau fenomene și stări de pericol din obiective.

O altă problemă care trebuie privită cu toată răspunderea este aceea a organizării unei legături sistematice cu întreaga rețea informativă existentă în obiectiv. Așa cum prevăd ordinerile ministrului de interne, cu fiecare persoană din rețea trebuie să se asigure un sistem de legătură eficient, astfel ca, indiferent de situație, cînd are de transmis o informație sau se impune să i se traseze anumite sarcini, să existe posibilitatea realizării legăturii în timp util. Este de altfel cunoscut faptul că în cadrul obiectivelor pot apărea în orice moment diferite situații care trebuie cunoscute pentru a se interveni operativ cu măsurile de securitate adecvate; or, nefuncționarea corespunzătoare a sistemului de legătură între ofițerul de contrainformații în sectoarele economice și rețeaua sa informativă se poate solda cu consecințe deosebit de grave.

Condiția sine qua non a realizării sarcinilor puse de conducerea partidului și statului în fața aparatului de contrainformații în sectoarele economice, și în primul rînd a prevenirii, o constituie existența unei rețele informative valoroase. Cu ajutorul ei, trebuie încadrate informativ persoanele din obiectiv pretabile să săvîrșească infracțiuni împotriva securității statului, locurile unde sînt valori ce se impun a fi apărute, precum și acele în care s-ar putea produce fapte antisociale de natură să prejudicieze economia națională. De asemenea, acolo unde activitatea productivă se desfășoară pe schimburi, în fiecare dintre acestea trebuie să existe un număr suficient de persoane din rețeaua informativă.

Instruirea și folosirea rețelei informative trebuie realizate în raport cu situația persoanelor semnalate cu activitate dușmănoasă prezentă sau care, datorită antecedentelor și concepțiilor lor, sînt pretabile să comită acțiuni ostile statului nostru; vulnerabilitatea unor locuri ori sectoare din cadrul obiectivului; caracterul activității sau producției obiectivului; existența în cadrul obiectivului a unor specialiști ori oameni de afaceri străini; fenomenele negative și stările periculoase existente etc.

Rețeaua informativă trebuie instruită să identifice și să supravegheze și acele persoane din afara locurilor vulnerabile ce manifestă interes să pătrundă sau să acționeze asupra lor,

pentru a le împiedica să-și realizeze intențiile în mod direct sau să-și creeze legături pe care să le folosească în acest scop.

De asemenea, rețeaua informativă trebuie instruită să semnaleze orice încălcări ale instrucțiunilor tehnice de exploatare care ar putea pune în pericol securitatea instalațiilor.

Problema trebuie tratată cu răspundere deoarece în practică au existat situații când în locurile favorabile producerii de evenimente, deși exista rețea informativă, aceasta nu a semnalat stările de pericol ce s-au ivit, neputându-se astfel preveni producerea unor consecințe grave. În toate cazurile — după cum s-a constatat — acest lucru s-a datorat defectuoasei instruirii a rețelei informative.

În instruirea informatorilor și colaboratorilor este necesar să se aibă în vedere că pot fi și situații când aceștia trebuie să intervină direct pentru evitarea producerii unor evenimente cu urmări grave, chiar cu riscul de a se desconfia.

Este de asemenea necesar ca informatorii și colaboratorii din rândul specialiștilor și în special al celor care dețin posturi de răspundere să fie instruiți ca în sectoarele unde lucrează, atunci când constată apariția unor fenomene negative ce ar putea genera evenimente cu consecințe grave, să intervină direct pentru înlăturarea acestora urmînd ca, în situația când intervențiile lor nu sînt luate în considerare de către factorii competenți, să informeze despre aceasta în scris organele de securitate.

Pentru asigurarea unor locuri importante în care se găsesc utilaje deosebite, documente secrete, se experimentează tehnologii noi etc., este necesar să fie folosite și alte mijloace adecvate, în raport cu specificul lor. Astfel de mijloace pot fi sisteme automate de alarmare sau avertizare, de televiziune cu circuit închis, celule fotoelectrice etc. În asemenea puncte pot fi organizate capcane criminalistice care să poată contribui la identificarea cît mai operativă a persoanelor ce pătrund sau fac diferite manevre, în mod neautorizat, la instalațiile respective. Aceste măsuri pot fi combinate cu cele informative.

Folosirea rețelei informative trebuie să se facă în raport cu caracteristicile ramurii și obiectivului, precum și cu problemele specifice din cadrul acestora, în așa fel ca să se prevină orice acțiune dușmănoasă îndreptată împotriva economiei.

Mai sînt încă situații în care rețeaua informativă nu este orientată în mod corespunzător asupra sarcinilor ce-i revin și nu este instruită corect asupra felului cum să descopere aspecte pe profilul muncii de contrainformații în sectoarele

economice. Din această cauză, potențialul informativ de care se dispune în sectoarele economice nu este valorificat cu maximum de eficiență.

Datorită unui instructaj necorespunzător, sînt încă informatori ce trec indiferenți pe lîngă diferite stări de lucruri suspecte de sabotaj sau pe lîngă anumite manifestări ori comentarii, în aparență nevinovate, pe care, considerîndu-le lipsite de interes pentru securitatea statului, nu le semnalează.

Fiînd familiarizați cu mediul specific întreprinderilor în care lucrează și neatrăgîndu-li-se atenția asupra modului concret cum ar putea acționa dușmanul, precum și a urmărilor unor astfel de fenomene, unii informatori și colaboratori din obiectivele economice nu reușesc să le observe. În plus, aceștia, dacă nu sînt instruiți, nu pot să descifreze ce se află în spatele unei explozii, al unui incendiu, al unor perturbări în procesul de producție, al unor discuții legate de acestea ș.a.m.d.

Tot datorită unei instruirii necorespunzătoare, diferite persoane din rețeaua informativă, în loc să furnizeze date despre cauzele anumitor fenomene și stări de lucruri negative (rebuturi, produse de slabă calitate sau cu defecțiuni, nerealizarea planurilor la anumiți indicatori), precum și despre persoanele vinovate, semnalează doar fenomenele ca atare, deși acestea, de regulă, sînt cunoscute în obiectivele respective.

Paralel cu crearea și dezvoltarea rețelei informative, care constituie principalul mijloc în rezolvarea sarcinilor legate de asigurarea securității obiectivelor economice, ofițerii trebuie să folosească și culegerea nemijlocită, personală de informații.

Cunoscînd bine particularitățile obiectivului, sarcinile concrete pe linia muncii de securitate ce-i revin, stăpînind tehnica culegerii de informații, ofițerul are posibilități multiple de a obține nemijlocit anumite date ce prezintă interes operativ, de a face verificarea personală a lor și a surselor de la care le-a obținut, precum și de a le completa și adînci.

Culegerea nemijlocită de informații de către ofițeri poate îmbrăca forma observației directe, respectiv sesizarea anumitor fapte și fenomene ce prezintă interes operativ, cu ocazia deplasărilor pe care le fac în cadrul obiectivului. Astfel, pot constata abateri de la normele legale care reglementează apărarea secretului de stat, paza și apărarea obiectivelor, protecția muncii etc. În asemenea situații, ei au posibilitatea să ceară explicații pe marginea datelor obținute prin alte surse.

Culegerea nemijlocită de informații de către fiecare ofițer presupune neapărat un contact permanent al acestuia cu an-

gajării obiectivului, promovarea și stimularea unor relații principale, bazate pe respect și încredere. Este de la sine înțeles că ofițerul trebuie să manifeste sobrietate în comportare și în angajarea discuțiilor, mult discernământ în aprecierea informațiilor, tact în abordarea problemelor și în rezolvarea diverselor situații.

De asemenea, el trebuie să acorde o mare atenție dezvoltării legăturilor cu oamenii muncii din obiectiv, folosirii organizate a sprijinului lor, dat fiind aportul deosebit pe care îl au la prevenirea, descoperirea și lichidarea infracțiunilor și diferitelor fenomene negative de la locurile lor de muncă. Pentru aceasta, este necesar ca, pe de o parte, prin conduita și, mai ales, prin activitatea lui, să le stimuleze interesul față de problemele legate de apărarea securității obiectivului, a bunului mers al producției în cadrul său, iar pe de altă parte, să contribuie la educarea lor în spiritul vigilenței continue față de faptele ce pot lovi în economia națională, să-i ajute în însușirea unor cunoștințe de natură să le înlesnească sesizarea aspectelor ce se impun a fi aduse la cunoștința organelor de securitate. În cadrul unor întâlniri organizate cu angajării obiectivului sau al contactelor cotidiene cu aceștia el poate astfel să le explice prevederile unor acte normative (de pildă, cele legate de apărarea secretului de stat), să le răspundă la întrebările pe care ei le pun în legătură cu problemele prevenirii infracțiunilor și altor fenomene negative, să le aducă la cunoștință anumite deficiențe constatate în urma unor controale ce s-au efectuat asupra modului cum se asigură păstrarea secretului de stat, să îi informeze cu privire la diferite cazuri de încălcare a legilor, să le descrie forme, metode și mijloace folosite de dușman pentru a lovi în economia noastră națională etc. Tot în același scop pot fi folosite punerea în dezbatere publică a celor care au încălcat legea, consultarea specialiștilor sau altor persoane competente din rindul angajaților cu privire la măsurile ce trebuie întreprinse în anumite locuri de muncă pentru a se asigura prevenirea producerii unor evenimente deosebite, instruirea celor ce au acces la date secrete și care pleacă în străinătate în interes de serviciu sau personal cu privire la felul cum trebuie să se comporte pentru a nu da naștere la desconspirări etc.

În mod constant, în cadrul acestei activități, el trebuie să urmărească formarea în rindul angajaților a convingerii că prevenirea producerii faptelor ori fenomenelor de natură să aducă prejudicii economiei naționale are o însemnătate excepțională

și că, pentru realizarea ei, este de datoria lor să folosească multiplele posibilități pe care le au la dispoziție, iar în caz de nevoie, să intervină personal spre a împiedica producerea unor urmări grave.

Numai procedând astfel ofițerul de contrainformații în sectoarele economice va asigura o amplificare continuă a sprijinului maselor, o întărire a legăturii cu acestea, o sporire a eficienței activității pe care are misiunea de a o desfășura în cadrul obiectivului.

4. Organizarea muncii informative în cadrul obiectivelor economice.

a) *Supravegherea informativă.*

În scopul asigurării eficiente a securității obiectivelor economice, al apărării valorilor materiale și umane din cadrul acestora, o atenție deosebită trebuie acordată organizării și desfășurării supravegherii informative, pentru obținerea la timp a informațiilor de primă sesizare cu privire la persoanele care inițiază, pregătesc, comit sau au săvârșit infracțiuni contra securității statului, precum și la faptele, fenomenele sau împrejurările care pot favoriza comiterea unor astfel de infracțiuni.

În cadrul obiectivelor economice, supravegherea informativă se impune a fi desfășurată pe un front larg, care să cuprindă toate persoanele ce prezintă interes pentru organele de securitate (persoane semnalate cu preocupări ostile ori pretabile la asemenea acțiuni, persoane cu antecedente politice reacționare, foști condamnați pentru infracțiuni contra securității statului etc.).

Persoanele cu antecedente politice reacționare, cum sunt cele care au făcut parte din fosta organizație legionară, din alte organizații fasciste sau din fostele partide burgheze, precum și foștii condamnați pentru infracțiuni împotriva securității statului trebuie să stea în centrul atenției ofițerilor de contrainformații în sectoarele economice datorită pericolozității unora dintre ei.

Este necesară o muncă intensă de urmărire a legionarilor pretabili la activitate dușmănoasă, îndeosebi a celor ce au deținut grade și funcții în fosta organizație legionară. Ei trebuie urmăriți activ atât la locurile de muncă cât și în afara lor. Măsurile ce se iau în acest sens trebuie coordonate cu cele

intreprinse de către ofițerii din compartimentul de informații interne.

În ansamblul măsurilor inițiate și aplicate pentru urmărirea informativă a legionarilor din obiectivele economice sunt necesare acțiuni ferme în scopul prevenirii săvârșirii unor acte dușmănoase.

O atenție deosebită se va acorda legionarilor din obiectivele economice unde aceștia se află într-un număr mai mare, pentru a se stabili dacă se cunosc din activitatea legionară, ce relații au în prezent și care este natura acestora, cum se achită de sarcinile profesionale etc.

După cum rezultă din practică, sunt numeroase motivele care impun ca legionarii să se afle în permanență în atenția organelor de securitate, și anume: au experiență îndelungată în activitatea subversivă, unii sunt elemente fanatice, se reactivează cu prilejul unor evenimente deosebite, acționează asupra persoanelor cu care vin în contact căutând să le influențeze negativ din punct de vedere politic, să le incite la comiterea unor acte dăunătoare statului ori să le atragă la activitate dușmănoasă organizată, în obiective au prilejul să exploateze diferite nemulțumiri ale angajaților în scopul creării unor stări de spirit necorespunzătoare, își schimbă des locurile de muncă pentru a ieși de sub atenția organelor de securitate etc.

Dealtfel, fiecare ofițer trebuie să aibă în vedere că în dosarul de obiectiv este necesar să fie cuprinse nu numai elementele suspecte pe profilul său de muncă, ci și cele cu diferite alte probleme ce interesează organele de securitate (pe linie de informații interne, contraspionaj, antiterorism etc.).

În sfera supravegherii informative desfășurată în obiectivele economice trebuie să fie cuprinse și toate locurile din cadrul acestora unde s-ar putea produce infracțiuni și alte fapte de natură să prejudicieze economia națională. Concret, ea trebuie să se organizeze în sectoare, secții, hale, echipe, schimburi de lucru, în servicii operative și funcționale.

Obținerea sistematică a informațiilor nu se poate face la întâmplare, ci numai în condițiile unei activități organizate de căutare a acestora, activitate realizată pe baza planului de căutare a informațiilor.

Planul de căutare a informațiilor trebuie să se întocmească în concordanță cu situațiile operative specifice ramurilor economice și, după caz, ale anumitor obiective (cînd se impune a se întocmi planuri de căutare a informațiilor pentru acestea) și să prevadă obiectivele de realizat, tematica informațiilor

ce prezintă interes pentru organele de contrainformații în sectoarele economice, categoriile de persoane asupra cărora să se desfășoare supravegherea informativă, amplasarea rețelei și necesarul de recrutări.

Acest plan trebuie astfel conceput încît să asigure posibilitatea realizării scopului întregii activități de contrainformații în sectoarele economice, și anume prevenirea, descoperirea și lichidarea acțiunilor de sabotaj, diversiune, subminare a economiei naționale, precum și a oricăror acțiuni, stări de pericol sau fenomene negative de natură să pericliteze realizarea sarcinilor importante ce stau în fața economiei naționale.

④ În cadrul muncii de căutare a informațiilor în obiectivele economice, trebuie să se aibă în vedere îndeosebi:

- persoanele cu antecedente politice reacționare, foștii condamnați pentru infracțiuni contra securității statului, persoanele semnalate cu preocupări ostile de natură să aducă atingere securității statului în domeniul economic;

- persoanele care manifestă preocupări pentru culegerea, deținerea, transmiterea ori divulgarea de informații, date și documente cu caracter secret de stat;

- persoanele care manifestă preocupări pentru culegerea unor date secrete de stat ce sînt depozitate în centrele de calcul electronic și informatică, acordîndu-se atenție îndeosebi celor care se ocupă de prelucrarea automată a datelor, precum și celor ce efectuează operații de depanare, revizie și întreținere a aparaturii;

- persoanele care manifestă interes pentru culegerea unor date secrete de stat referitoare la prospecțiunile geologice ce se fac în vederea descoperirii unor resurse naturale;

- persoanele pretabile la răspîndirea unor fițuici sau înscrisuri cu conținut dușmănos;

- persoanele care manifestă preocupări pentru trecerea frauduloasă a frontierei de stat a R. S. România sau cele care, după plecarea în străinătate în interes de serviciu sau particular, ar intenționa să refuze a se înapoia în țară;

- cetățenii români sau străini pretabili la săvîrșirea unor acțiuni teroriste;

- cetățenii străini ce vin în obiectivele economice pentru tratative, asistență tehnică, specializare sau schimb de experiență, în vederea cunoașterii activității lor și descoperirii celor care încearcă să atragă cetățeni români la acțiuni ostile statului nostru;

— locurile și punctele care, prin însăși natura lor, sînt vulnerabile în ceea ce privește producerea de explozii, avarii, incendii, accidente de muncă sau alte evenimente ori stări de pericol cu consecințe grave pentru economia națională;

— locurile în care se efectuează cercetări științifice, se execută proiecte ori se fac experimentări tehnologice cu caracter de noutate tehnico-științifică;

— locurile unde se lucrează ori se depozitează arme, muniții, materiale explozive, substanțe toxice, radioactive, bacteriologice sau ușor inflamabile;

— locurile unde se depozitează ori se lucrează cu metale și pietre prețioase (argint, aur, platină etc.);

— existența unor stări de pericol sau altor fenomene negative care pot genera ori favoriza producerea de evenimente deosebite, ce ar avea drept urmare întreruperea procesului de producție, degradarea sau distrugerea instalațiilor ori punerea în pericol a integrității corporale și vieții angajaților.

De asemenea, în munca de căutare a informațiilor se vor urmări și exploata operativ datele și informațiile referitoare la persoanele care în activitatea lor:

— nu respectă procesele tehnologice din ramura economică în care își desfășoară activitatea;

— exploatează nerațional și în condiții de nesiguranță utilajele și instalațiile, din care cauză se creează stări de pericol ce se pot solda cu explozii, incendii și avarii;

— nu respectă termenele privind reviziile, reparațiile și lucrările de întreținere ale utilajelor și instalațiilor;

— încalcă normele privind funcționarea instalațiilor sub presiune, precum și a celor consumatoare de combustibil, menținându-le neverificate și neautorizate de către organele Inspectoratului de stat pentru cazane, recipiente sub presiune și instalații de ridicat;

— admit funcționarea cu defecțiuni a instalațiilor de comandă și a aparaturii de control, precum și a dispozitivelor de blocare automată;

— încalcă normele legale privind depozitarea, transportul, manipularea și folosirea substanțelor explozive, toxice și radioactive;

— încalcă normele de tehnica securității muncii și de pază contra incendiilor;

— încalcă legislația privind poluarea mediului înconjurător;

— participă la producerea de bunuri destinate exportului care nu corespund clauzelor contractuale sau întârzie livrările acestora față de termenele stabilite;

— nu respectă legislația privind recepționarea instalațiilor sau a utilajelor provenite atât din import, cât și din producție proprie;

— comit fapte de natură să împiedice realizarea programului de raționalizare și economisire a energiei și combustibililor;

— creează stări de spirit necorespunzătoare prin aprovizionarea defectuoasă a populației, introducerea în consum a unor produse contaminate sau depreciate calitativ.

Aspectele de mai sus reprezintă cadrul orientativ de care ofițerii de contrainformații în sectoarele economice trebuie să țină seama în activitatea de căutare a informațiilor. Tematica informațiilor căutate va trebui să fie adaptată specificului ramurii și obiectivului economic asigurat contrainformativ.

b) Urmărirea informativă.

Asupra persoanelor din obiective despre care se obțin informații în procesul de supraveghere informativă că pregătesc, săvîrșesc ori comit infracțiuni de competența organelor de securitate, precum și asupra faptelor incriminate de lege ca fiind infracțiuni contra securității statului cu autori neidentificați se începe urmărirea informativă.

Aceasta este o activitate complexă, ce impune mobilizarea unui important potențial informativ-operativ, în cadrul căreia se verifică operativ și complet informațiile de primă sesizare despre pregătirea ori săvîrșirea de infracțiuni de competența organelor de securitate. Pentru desfășurarea ei în mod eficient ofițerul de contrainformații în sectoarele economice trebuie să cunoască temeinic prevederile ordinelor care reglementează activitatea informativă, să dovedească discernămint și competență profesională, atât în ce privește începerea, cât și desfășurarea și încetarea urmăririi informative.

Spre a se evita dispersarea forțelor aparatului de contrainformații în sectoarele economice spre alte probleme decît cele ce îi sînt date în competență, informațiile de primă sesizare trebuie verificate cu atenție și răspundere, iar hotărîrea de începere a urmăririi informative să fie bazată pe date care să ofere indiciile materiale necesare, împrejurări de fapt concludente din care să se deducă existența unor acțiuni sau

inacțiuni de natură să aducă atingere securității statului. Acest lucru se impune, deoarece în obiective se produc unele stări de lucruri negative determinate de multiple cauze, cum sînt: organizarea defectuoasă; lipsa de experiență în asimilarea unor produse noi; slaba calificare a personalului productiv; deficiențe în activitatea unor angajați cu diferite funcții și anumite răspunderi etc.

A începe urmărirea informativă cînd de la început rezultă că situațiile respective se datoresc altor cauze decît unor fapte infracționale comise de persoane ostile ar fi profund greșit, deoarece există alte posibilități eficiente de soluționare a lor.

De asemenea, analiza superficială a informațiilor, neluarea în considerare a raportului de cauzalitate ce rezultă din conținutul lor prezintă pericolul de a nu trece la verificarea unor informații ce trebuie într-adevăr să facă obiectul unor măsuri complexe, de clarificare a faptelor sau fenomenelor la care se referă.

În munca de contrainformații în sectoarele economice, urmărirea informativă se impune a fi desfășurată cu maximum de operativitate, iar persoana semnalată cu activitate ostilă să fie urmărită atît în cadrul obiectivului cît și în afara acestuia, în mediul unde ea își poate exterioriza anumite acțiuni și atitudini. Urmărirea informativă se desfășoară pe baza unui plan ce prevede măsuri ofensive, combinații informative și alte acțiuni, care să asigure clarificarea rapidă a informațiilor existente. Fiecare caz trebuie să fie analizat în profunzime, să fie conjugate toate posibilitățile și mijloacele muncii informativ-operative aflate la dispoziție pentru elucidarea operativă a suspiciunilor și problemelor care au stat la baza începerii urmăririi informative. În procesul desfășurării urmăririi informative ofiterii de contrainformații în sectoarele economice trebuie să aibă în atenție și să acționeze permanent de așa manieră încît să împiedice și să prevină producerea unor evenimente sau acțiuni din partea elementelor urmărite, ce s-ar putea solda cu pagube pentru economia națională sau ar leza relațiile internaționale ale statului nostru.

Concomitent cu verificarea operativă și completă a informațiilor referitoare la fapte de natură să prejudicieze economia națională, este necesar să se efectueze acte premergătoare care să poată constitui mijloace de probă.

Ofiterii din aparatul de contrainformații în sectoarele economice trebuie să folosească cu pricepere mijloacele și meto-

dele specifice muncii de securitate în documentarea dosarelor de urmărire informativă, să rețină anumite momente operative importante pentru elucidarea și dovedirea unor fapte care, dacă nu sînt materializate de îndată prin procese-verbale de constatare a efectuării actelor premergătoare, ulterior nu vor mai putea avea valoare probantă.

De aceea, pentru a nu se pierde situațiile operative ce apar pe parcursul desfășurării urmăririi informative și pentru ca actele întocmite cu această ocazie să poată căpăta valoare probantă după începerea urmăririi penale, se impune cu necesitate efectuarea actelor premergătoare cerute de cazul în speță. Realizarea acestei cerințe impune cunoașterea temeinică a legii penale și a celei procesual-penale, precum și aplicarea lor corespunzătoare.

În dosarele de urmărire informativă privind cauzele în care s-au comis infracțiuni contra securității statului, iar autorii nu au fost identificați, este necesar a se manifesta multă stăruință, răspundere și competență pentru clarificarea lor în cît mai scurt timp. Această cerință este impusă de pericolul social al unor astfel de infracțiuni, de faptul că autorii nedescoperiți pot comite în continuare alte fapte periculoase.

Este necesar ca în astfel de cazuri să fie conjugate toate posibilitățile și mijloacele muncii informativ-operative, iar atunci cînd ipotezele emise nu se verifică, să se insiste cu altele pînă la descoperirea autorilor respectivi.

5. Apărarea secretului de stat și a specialiștilor de valoare.

În conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare și ale ordinelor ministrului de interne, aparatului de contrainformații în sectoarele economice îi revine și sarcina de a lua măsurile necesare pentru apărarea secretului de stat din obiectivele economice.

Pentru realizarea acestei sarcini, ofiterii care desfășoară muncă contrainformativă în obiectivele economice trebuie să-și însușească temeinic întreaga legislație referitoare la apărarea secretului de stat.

De asemenea, o importanță majoră pentru realizarea în bune condiții a sarcinilor ce le revin ofiterilor de contrainformații în sectoarele economice pe linia apărării secretului de stat o are cunoașterea locurilor unde se concentrează secrete de stat, a căilor prin care s-ar putea scurge date, informații

și documente secrete de stat, a persoanelor care au primit aprobarea să lucreze cu astfel de informații și documente. Toate acestea permit ofițerilor să-și organizeze măsurile informative în conformitate cu situațiile operative din obiective, cu caracteristicile lor concrete.

O atenție deosebită trebuie acordată apărării locurilor unde sînt concentrate secrete de stat sau se experimentează procese tehnologice, stațiilor pilot, creațiilor științifice sau tehnice care constituie noutăți pe plan mondial, autorilor acestora, precum și altor specialiști de valoare care dețin sau lucrează cu secrete de stat. Nu trebuie pierdut din vedere că asemenea locuri și persoane sînt în atenția serviciilor de spionaj, ceea ce face necesară întreprinderea unor măsuri eficiente de prevenire. Mijlocul principal pentru prevenirea și descoperirea în fază incipientă a preocupărilor cadrelor și agenților spionajului străin de a culege date cu caracter secret, a legăturilor pe care le folosesc în acest scop și neglijențelor din partea unor angajați români care le-ar înlesni activitatea îl constituie rețeaua informativă.

Tot pe linia apărării secretului de stat se înscrie și sarcina ofițerului de a aviza materialele documentare cu privire la modul de comportare, necesare instruirii angajaților care urmează să plece în străinătate, și de a sprijini conducerea obiectivului în activitatea de prelucrare în adunările generale ale angajaților a cazurilor de nerespectare a normelor cu privire la apărarea secretului de stat și la stabilirea de relații cu organizații și persoane străine. De asemenea, el are obligația ca, împreună cu conducerea organizației socialiste, să ia măsuri menite să contribuie la instruirea și educarea contrainformativă a angajaților.

În realizarea sarcinilor pe linia apărării secretului de stat se impune o strînsă conlucrare cu ofițerii din cadrul altor compartimente de muncă.

O altă sarcină ce revine ofițerilor de contrainformații în sectoarele economice este aceea de a sprijini organizațiile socialiste în stabilirea locurilor în care se impune instalarea mijloacelor tehnice de pază și alarmare, cum sînt cele în care se concentrează date și documente cu caracter secret de stat, laboratoarele institutelor de cercetări și ale marilor întreprinderi, stațiile pilot în care se experimentează produse interesînd apărarea națională sau noi tehnologii, precum și altele ce prezintă un grad ridicat de vulnerabilitate.

Tot pe linia prevenirii, organele de contrainformații în sectoarele economice, în cooperare cu cele de miliție, au sarcina să efectueze periodic controale asupra modului cum sînt respectate reglementările privind funcționarea pazei și accesul angajaților și al altor persoane în cadrul obiectivelor.

Un rol însemnat pentru prevenirea scurgerii de informații cu caracter secret îl are executarea de către ofițeri a unor controale sistematice și temeinic pregătite asupra modului în care sînt aplicate și respectate normele privind apărarea secretului de stat.

6. Măsuri contrainformative ce se iau cu prilejul deplasării unor angajați din cadrul obiectivelor în străinătate.

În conformitate cu reglementările interne în vigoare, organul de securitate ia măsuri de verificare a tuturor angajaților care se deplasează în străinătate în interes de serviciu, precum și a acelor care pleacă în interes particular, în vederea prevenirii unor cazuri de refuz de înapoiere în țară sau a comiterii altor infracțiuni contra securității statului.

Verificările urmăresc să stabilească date despre activitatea, comportarea, profilul moral al celor în cauză, legăturile, rudele apropiate și modul cum acestea sînt cunoscute.

Datele și informațiile ce se obțin trebuie analizate cu atenție, iar atunci cînd apar indicii că persoana în cauză este predispusă la comiterea de infracțiuni, se iau măsurile ce se impun.

Verificări similare se fac și pentru persoanele din rețeaua informativă a organelor de securitate care urmează a pleca în străinătate, acestora acordîndu-li-se o importanță deosebită.

După acordarea avizului de plecare, ofițerii care desfășoară muncă de securitate în obiective pot, de la caz la caz, să participe la instruirea pe care conducătorii organizațiilor socialiste respective o fac în legătură cu modul de comportare a celor ce pleacă în străinătate, demnitatea de care trebuie să dea dovadă, eventualele pericole în care pot fi angrenați, modalitățile de evitare a acestora etc.

Angajații care pleacă frecvent în exterior pentru probleme de serviciu vor fi în atenția ofițerilor în scopul cunoașterii și stabilirii activității și comportării lor, pe parcurs urmărindu-se dacă nu cumva unii dintre ei au intrat în preocupările serviciilor de informații străine.

În mod deosebit ofițerii se vor preocupa și de cunoașterea și verificarea amănunțită a grupurilor de angajați români care urmează a se deplasa în exterior pe o perioadă mai îndelungată în vederea executării unor lucrări (construcții-montaj, prospecțiuni geologice, lucrări miniere, construcții social-culturale, edilitare etc.).

În ceea ce privește activitatea contrainformativă în rîndul angajaților români respectivi, ea se va desfășura în conformitate cu ordinele ministrului de interne.

7. Măsuri informativ-operative necesare în cazul prezenței temporare în cadrul obiectivului a unor cetățeni străini.

În unele obiective economice se găsesc temporar, în conformitate cu clauzele contractuale, diferiți tehnicieni străini care execută lucrări de montaj, acordă asistență tehnică sau efectuează stagii de specializare.

Practica a demonstrat că serviciile de spionaj sau diferite firme străine interesate introduc în rîndul acestora persoane cu misiuni de a culege informații și de a atrage pe unii cetățeni români la activități ostile statului nostru sau de a săvîrși alte infracțiuni. Pentru prevenirea unor astfel de fapte, ofițerii sînt obligați ca, în rîndul lor, să desfășoare o atență supraveghere informativă.

În scopul obținerii unor rezultate eficiente, anumite măsuri trebuie luate încă înainte de sosirea specialiștilor. Printre altele, se au în vedere: cunoașterea contractului încheiat cu firma străină (mai ales clauzele contractuale, angajații români din obiectiv și cetățenii străini care au participat la încheierea lui, precum și termenele parțiale și generale de dare în funcțiune a agregatelor și instalațiilor); locurile unde specialiștii străini își vor desfășura activitatea; personalul român care va lucra cu specialiștii străini. În același timp, ofițerul va analiza potențialul informativ și va lua măsuri pentru recrutarea de noi informatori și colaboratori, necesari încadrării informative a acestora, precum și pentru asigurarea, de la caz la caz, a anumitor locuri cu mijloace speciale. De asemenea, va stabili împreună cu factorii de răspundere, zonele în care vor avea acces specialiștii străini.

Cunoscînd contractul, clauzele sale, unele specificații tehnologice, caracteristicile speciale ale unor utilaje, termenele de livrare etc., se vor putea lua din timp măsuri pentru as-

gurarea numărului corespunzător de informatori, bine pregătiți profesional, cunoscători de limbi străine, cu ajutorul cărora să se afle la timp dacă firma furnizează instalația conform prevederilor contractuale, dacă pune toată documentația la dispoziție, dacă utilajele sînt executate conform prevederilor contractuale etc.

Este necesar ca rețeaua informativă folosită pe lîngă specialiștii străini să fie atent selecționată. Astfel, informatorii (colaboratorii) în cauză trebuie să ofere deplina garanție a colaborării sincere cu organele de securitate, să fie animați de profunde sentimente patriotice, să înțeleagă importanța sarcinilor ce le au de îndeplinit. Această cerință se impune cu atît mai mult cu cît în rîndul specialiștilor străini sînt cadre și agenți cu experiență ai serviciilor de spionaj sau reprezentanți ai firmelor străine, care încearcă să corupă — întrebunînd diverse procedee — angajați din cadrul obiectivelor, în scopul de a le facilita unele acțiuni de natură să producă prejudicii țării noastre. Pe lîngă calități personale și posibilități de înformare, ei trebuie să aibă și o înaltă calificare profesională, să stăpînească pe deplin problemele specifice sectorului de producție unde lucrează. Numai astfel de persoane din rețeaua informativă vor putea sesiza la timp eventualele acțiuni care pot provoca daune economiei naționale, puse la cale de unii specialiști străini, acțiuni camuflete tocmai de complexitatea problemelor tehnice existente în respectivul sector.

După sosirea specialiștilor, este necesar ca rețeaua informativă, precum și celelalte mijloace ale muncii de securitate să fie folosite cu pricepere pentru identificarea acelor care prin activitatea și comportarea lor devin suspecti, în scopul descoperirii și prevenirii unor acțiuni ostile pe care unii dintre ei ar încerca să le pună la cale.

Cea mai importantă problemă ce trebuie avută în vedere în cadrul măsurilor de supraveghere informativă în rîndul specialiștilor străini o constituie cunoașterea modului în care aceștia își respectă obligațiile contractuale, pentru a preveni eventualele fapte de natură să lezeze interesele statului nostru (executarea unor lucrări de calitate necorespunzătoare; folosirea la montaj a unor utilaje neconforme cu specificațiile prevăzute în contract; întîrzierea executării lucrărilor; neefectuarea conform normelor corespunzătoare a probelor intermediare, a probelor tehnologice finale etc.).

În atenția ofițerilor trebuie să stea în permanență și modul în care sînt respectate prevederile legale privind apăra-

rea secretului de stat, astfel încât specialiștii străini să aibă acces numai în sectoarele și la datele secrete care le sînt strict necesare pentru realizarea obligațiilor contractuale. Prevenirea pătrunderii lor în alte sectoare, a fotografierii și filmării în locurile interzise, a coruperii unor angajați din cadrul obiectivului constituie o sarcină permanentă a ofițerului ce desfășoară muncă de securitate în obiectivul respectiv.

De asemenea, este necesar să fie obținute informații pentru a se preveni și eventualele acțiuni ostile sau fenomene negative de natură să aducă daune prin nefolosirea eficientă a specialiștilor străini (neasigurarea condițiilor pentru începerea montajului, din cauza întârzierii lucrărilor de construcții sau a efectuării lor necorespunzătoare; planificarea sosirii specialiștilor prea devreme etc., timp în care aceștia nu lucrează dar li se plătește diurna, ceea ce înseamnă fonduri importante irosite).

8. Măsurile informativ-operative pentru prevenirea acțiunilor ostile și a altor fapte de natură să afecteze calitatea produselor și îndeosebi a celor destinate exportului.

Calitatea ridicată a produselor elimină riscul ca eforturile depuse pentru fabricarea lor să nu fie recunoscute pe piață. În condițiile producerii de mărfuri destinate exportului, calitatea superioară a acestora asigură economiei naționale românești o ascendență pe piața internațională în confruntarea cu mărfurile altor producători.

Ca atare, ridicarea calității produselor este o problemă de interes național, iar activitățile ce se depun în acest sens pentru asimilarea de noi produse și perfecționarea celor existente în scopul de a se atinge nivelul celor mai înaintate cutanți și cercetători, pe cei ce concură direct la realizarea producției, precum și pe cei chemați să controleze, fază cu fază, respectarea proceselor tehnologice, a prescripțiilor din standarde sau a altor norme de calitate.

Acțiunile întreprinse de dușman care vizează calitatea produselor, indiferent unde acestea s-ar produce, pot avea consecințe dintre cele mai nefavorabile pentru economia națională. Ele pot fi destul de subtile și, în același timp, ușor de mascate ca fiind rezultatul neglijenței, nepriceperii, lipsei de calificare și răspundere etc.

Este evident că, în asemenea condiții, nimănui nu-i este permis să treacă nepăsător pe lângă manifestările de orice gen care au repercusiuni asupra calității produselor, chiar dacă acestea nu se datoresc activității ostile a unor angajați ai obiectivelor economice. Fiind acte care lezează interesele generale ale statului și poporului nostru trebuie să fie și în atenția organelor de contrainformații în sectoarele economice.

Pentru aceasta, este necesar ca ofițerii să ia toate măsurile în vederea cunoașterii operative a aspectelor referitoare la încălcarea normelor privind procesul tehnologic, controlul calității și expedierea produselor către beneficiari, mai ales cînd aceștia sînt externi.

În cadrul supravegherii informative este necesar să se obțină informații, îndeosebi privind produsele destinate exportului, cu privire la folosirea de materii prime necorespunzătoare, la nerespectarea normelor tehnice pe întregul flux tehnologic, eventualele incorectitudini privind controlul de calitate, măsurile ce se iau pentru înlăturarea deficiențelor semnalate etc.

Printre cauzele care determină o calitate slabă a produselor pot fi enumerate următoarele:

- organizarea defectuoasă a procesului tehnologic;
- aprovizionarea tehnico-materială necorespunzătoare a întreprinderilor sau a locurilor de muncă, fapt ce impune desfășurarea muncii în salturi, eludîndu-se în astfel de situații unele normative tehnologice;
- folosirea pe fluxul tehnologic a unor mașini sau instalații a căror funcționare nu este corespunzătoare;
- lipsa din dotarea diferitelor locuri de muncă a sculelor și dispozitivelor necesare realizării unor produse de calitate;
- folosirea unor tehnologii insuficient puse la punct pentru produsele ce se fabrică;
- atitudinea necorespunzătoare a unor angajați față de îndatoririle ce le revin.

Informațiile ce se referă la încălcări prin care este afectată calitatea produselor trebuie verificate urgent, pentru a se stabili dacă nu cumva constituie o activitate ostilă a unor elemente dușmănoase și, după caz, în funcție de rezultatele obținute, să se ia măsuri în vederea stabilirii vinovăției persoanelor respective.

În final, ofițerii trebuie să prevină expedierea din obiective a unor mărfuri necorespunzătoare destinate beneficiarilor

externi, fapt ce ar putea prejudicia interesele statului nostru, și să semnaleze, totodată, asemenea situații factorilor competenți pentru a lua măsurile necesare.

La fel, în procesul supravegherii informative trebuie să se obțină informații de primă sesizare din care să rezulte eventualele acțiuni ostile ale unor persoane vizând lucrările de omologare a produselor noi sau tehnologiile de fabricație, acțiuni ce pot aduce grave prejudicii economiei naționale.

Tot în scopul prevenirii realizării de produse necorespunzătoare calitativ, mai ales în cazul când acestea sînt destinate exportului, este necesar să se ia măsuri de verificare, prin măsuri de securitate, a întregului personal care îndeplinește atribuții pe linia controlului calității produselor, inclusiv a celui ce aparține de Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor, precum și a acelor persoane ce au atribuții pe linia activității de comerț exterior, inclusiv a acelor care au răspundere directă în procesul producției destinate exportului (maistri, șefi de echipe, de secții, de sectoare etc.). Dacă din datele obținute rezultă că unele persoane din sectorul de activitate cu atribuții de import-export, inclusiv pe linia controlului calității produselor, sînt necorespunzătoare, datele respective se vor aduce la cunoștința factorilor competenți pentru a dispune măsuri de înlăturare a acestora din sectoarele în cauză.

9. Exploatarea cu operativitate a informațiilor.

Organizarea judicioasă a muncii de contrainformații în sectoarele economice în cadrul obiectivelor trebuie să asigure un flux continuu de informații ce interesează Ministerul de Interne.

Informațiile obținute constituie însă numai premise ale realizării sarcinilor. Pentru ca acestea să fie îndeplinite, informațiile trebuie exploatare în mod operativ, cu răspundere și competență.

În legătură cu exploatarea informațiilor, este necesar să se țină seama de conținutul și natura lor și să se acționeze în consecință.

Ofițerul de contrainformații în sectoarele economice va reține numai informațiile ce intră în competența profilului său de muncă în vederea exploatării lor. Celelalte materiale obținute în procesul supravegherii informative, care se referă la

probleme ce interesează alte organe ale Ministerului de Interne, vor fi trimise pentru exploatare acestora.

Potrivit ordinului ministrului de interne, informațiile de primă sesizare trebuie verificate operativ, după care, în funcție de rezultat, se hotărăște modalitatea de exploatare (luarea unor măsuri de prevenire, începerea urmăririi informative, menținerea în evidența dosarului de obiectiv și continuarea supravegherii informative, începerea urmăririi penale, trimiterea lor la alte organe ale Ministerului de Interne competente să le rezolve, organizarea de controale, informarea organelor de partid sau altor organe competente etc.). Deci, măsurile de exploatare vizează, pe de o parte, exploatarea și verificarea informațiilor de primă sesizare obținute, în scopul aprofundării lor, în așa fel încît să se poată lua o decizie corespunzătoare, iar pe de altă parte, elaborarea și aplicarea măsurilor ce se impun în funcție de decizia respectivă.

Avîndu-se în vedere necesitatea prevenirii oricăror acțiuni dușmănoase împotriva economiei naționale, se impune ca semnalările obținute de la rețeaua informativă sau de la alte surse să fie verificate și exploatate cu maximum de operativitate, întrucît orice tărăgănare poate favoriza realizarea scopurilor urmărite de elementele ostile și producerea, ca atare, a unor prejudicii grave. Informațiile care privesc stări de pericol sau de spirit ce pot genera fenomene deosebite trebuie aduse imediat la cunoștința conducerii obiectivului. În astfel de cazuri vor fi mobilizate toate organele specializate ale Ministerului de Interne (securitate, miliție, pompieri) care, potrivit atribuțiilor lor, vor acționa imediat pentru înlăturarea stărilor respective.

În același timp trebuie luate măsuri pentru a se descoperi cauzele acestora, persoanele care concurează la producerea lor și a se stabili dacă fenomenele respective sînt sau nu rezultatul unor acțiuni dușmănoase.

Totodată, ofițerii trebuie să urmărească stăruitor, în continuare, dacă se întreprind măsurile necesare pentru lichidarea situațiilor la care se referă informațiile primite și dacă măsurile luate au eficiența scontată.

Ei trebuie să informeze conducerile obiectivelor și să insiste pe lângă acestea pînă cînd se iau măsurile de remediere necesare. În cazurile cînd constată că se tergiversează luarea măsurilor ce se impun, trebuie să informeze organele ierarhic superioare acestora.

10. Sarcinile ofițerului de contrainformații în sectoarele economice în efectuarea cercetării la locul faptei a evenimentelor deosebite petrecute în obiectiv.

O altă problemă de mare importanță pentru activitatea de contrainformații în sectoarele economice o constituie participarea, împreună cu organele de cercetare penală ale securității, precum și cu alte organe de stat competente la cercetarea la fața locului, în cazul unor evenimente deosebite (incendii, explozii, avarii, catastrofe) suspecte de sabotaj și diversiune.

La cercetarea la fața locului participă în mod obligatoriu și ofițerul ce desfășoară muncă de contrainformații în sectoarele economice în obiectivul respectiv.

O condiție importantă a rezolvării corespunzătoare a sarcinilor pe care le reclamă această activitate complexă o constituie cunoașterea imediată de către ofițer a evenimentului produs, spre a se începe cât mai operativ cercetarea.

De aceea, ofițerul trebuie să instruiască rețeaua informativă, să-și creeze legături oficiale cu cadre tehnice sau de conducere, șefi de ture din toate schimburile, persoane ce concurează la siguranța circulației pe calea ferată, operatori de la camerele de comandă a unor instalații complexe, precum și cu persoane din alte locuri din cadrul obiectivului care pot lua cunoștință de producerea unor asemenea evenimente.

Imediat după ce a fost sesizat, ofițerul de securitate trebuie să se deplaseze în cel mai scurt timp la locul faptei și să ia, în funcție de situație, măsuri pentru asigurarea pazei acestuia, a urmelor și a celorlaltor mijloace materiale de probă, salvarea victimelor, identificarea martorilor prezenți, anunțarea organelor competente, formarea cercului de bănuți, stabilirea împrejurărilor care puteau conduce la producerea evenimentului etc.

Ofițerul de contrainformații în sectoarele economice trebuie să ia astfel de măsuri încât cercetarea la fața locului să înceapă într-un timp cât mai scurt de la primirea semnalării. Orice întârziere va face ca ea să nu se desfășoare în condiții normale, deoarece măsurile de repunere în funcție a sectorului în care s-a produs evenimentul vor duce la ștergerea sau degradarea urmelor, la distrugerea corpurilor delictuale etc. De asemenea, este posibil ca autorii să dispară, iar persoanele care au cunoștință de eveniment și urmează să fie ascultate ca

martori să uite între timp o serie de amănunte foarte utile pentru clarificarea împrejurărilor în care s-a produs.

Ofițerul ce desfășoară muncă contrainformativă în obiectivul în care s-a produs evenimentul trebuie să ajute pe ceilalți ofițeri însărcinați cu efectuarea cercetării, în realizarea documentării asupra obiectivului și, mai ales, în obținerea datelor necesare despre locul evenimentului respectiv. Concomitent, va stabili legătura cu informatorii și colaboratorii ce lucrează în sectorul unde a avut loc evenimentul, precum și cu alți informatori și colaboratori care pot furniza informații în legătură cu acesta. Cu ajutorul rețelei informative, ofițerul trebuie să stabilească o serie de date referitoare la timpul și împrejurările în care s-a produs evenimentul cercetat, date care, combinate cu cele obținute în procesul cercetării la fața locului, să conducă la clarificarea cazului.

În situația când în urma cercetării locului faptei autorul nu a fost descoperit și rezultă indicii că fapta este urmarea unei acțiuni ostile, se începe urmărirea informativă.

11. Conlucrarea aparatului de contrainformații în sectoarele economice cu alte compartimente ale Ministerului de Interne și cooperarea cu alte organe de stat și obștești.

Îndeplinirea misiunilor care stau în fața aparatului de contrainformații în sectoarele economice este condiționată în bună măsură de modul cum s-a organizat și se desfășoară conlucrarea cu celelalte compartimente ale Ministerului de Interne, precum și cooperarea cu alte organe de stat și obștești. Conlucrarea poate și trebuie să se realizeze în diverse probleme, cum sînt: comunicarea reciprocă de date și informații ce prezintă utilitate pentru aceste compartimente; lucrarea în comun a unor elemente dușmănoase etc.

O importanță deosebită prezintă conlucrarea cu compartimentele aparatului de contraspionaj în organizarea muncii de prevenire și combatere a terorismului și de urmărire informativă a elementelor dușmănoase din rîndul specialiștilor străini ce lucrează în anumite obiective. Acolo unde este necesar, trebuie întocmite planuri comune care să cuprindă măsurile ce se impun a fi luate. Aceste planuri, analizate și aprobate de conducerea unităților interesate, vor cuprinde măsuri

referitoare la completarea și folosirea rețelei informative, modul cum vor fi transmise, verificate și exploatate informațiile etc.

În asigurarea apărării secretului de stat, între ofițerii ce desfășoară muncă informativă în cadrul obiectivelor și cei care lucrează pe profilul U.M. nr. 0625/C.P. este necesară o strînsă conlucrare pentru organizarea unor controale eficiente, luarea anumitor măsuri care să ducă la înlăturarea situațiilor negative de natură să pericliteze apărarea datelor și documentelor secrete din cadrul obiectivului etc.

În obiectivele economice care execută produse speciale destinate nevoilor de apărare a patriei se impune o strînsă conlucrare cu aparatul de contrainformații militare în scopul prevenirii oricăror acțiuni ce ar putea lovi în capacitatea de apărare a țării.

Frecventă este și conlucrarea cu aparatul de informații interne, mai ales datorită faptului că unele persoane din sfera de preocupare a acestuia (foști legionari care au avut grade și funcții, foști condamnați pentru infracțiuni contra securității statului etc.) își desfășoară activitatea profesională în cadrul întreprinderilor și instituțiilor în care este organizată munca de contrainformații în sectoarele economice.

Plecînd de la o atare situație, urmărirea unor astfel de persoane impune măsuri complexe menite să stabilească dacă concepțiile lor dușmănoase se materializează și în comiterea de acțiuni de natură să lovească în economia națională. Pentru această se iau măsuri comune de lucrare informativă a unora dintre ele, iar în cazurile mai importante se întocmesc planuri de măsuri comune, acționîndu-se unitar pentru îndeplinirea lor.

În scopul prevenirii, descoperirii și lichidării acțiunilor de sabotaj, diversiune și subminare a economiei naționale, precum și al apărării proprietății socialiste împotriva acțiunilor întreprinse de infractori sau alte persoane care lezează avutul obștesc, se impune o conlucrare eficientă între aparatul de contrainformații în sectoarele economice și cel de miliție, în special de miliție economică, pază-ordine și miliție rurală.

Astfel, potențialul informativ atît pe linie de securitate cît și de miliție este dirijat ca, pe lîngă sarcinile de profil, să obțină date și informații de interes operativ despre orice alte acțiuni, fapte sau fenomene care pot aduce atingere economiei naționale și avutului obștesc. În funcție de sectorul și

obiectivul în care-și desfășoară activitatea, rețeaua informativă a ambelor organe este necesar să cunoască în mod concret tematica informațiilor ce trebuie s-o aibă în atenție.

În afara schimbului de informații, conlucrarea trebuie să se realizeze și pentru asigurarea pazei și securității obiectivelor în cele mai bune condiții. Astfel, este necesar ca ofițerii de contrainformații în sectoarele economice și cei de miliție economică să acorde sprijinul lor ofițerilor care au sarcini pe linia pazei bunurilor, pentru întocmirea planurilor de pază a obiectivelor economice. De asemenea, este utilă o conlucrare permanentă în ce privește selectarea, verificarea, instruirea și controlul personalului de pază, precum și în stabilirea locurilor și zonelor din perimetrul obiectivelor și a sectoarelor și locurilor vulnerabile din incinta acestora unde se impun executarea unor amenajări tehnice și instalarea de aparatură specială de pază și alarmare.

Conlucrarea între aceste organe se materializează și în direcția organizării unor acțiuni comune de control asupra modului cum se respectă, în cadrul obiectivelor economice, normele legale referitoare la apărarea secretului de stat, la accesul și circulația în incinta obiectivelor, precum și la paza bunurilor.

Ofițerii de securitate și de miliție, în cazurile concrete stabilite de către șefii competenți, pot face direct și operativ schimb de informații, avîndu-se în vedere luarea măsurilor de conspirare a mijloacelor și metodelor de muncă.

În situațiile cînd în cazurile lucrate informativ de un organ de securitate se constată că s-au comis sau este posibil să se comită infracțiuni de competența organului de miliție, materialele existente trebuie înaintate acestuia pentru a le exploata. În același mod procedează și organele de miliție în situația cînd în urmărirea informativă apar materiale de competența organelor de securitate. Cazurile deosebite sînt lucrate împreună, folosindu-se toate mijloacele și metodele de muncă pentru finalizarea operativă a acestora.

De asemenea, aparatul de contrainformații în sectoarele economice realizează o conlucrare activă eficientă cu pompierii pentru obținerea de informații și date cu privire la existența unor stări de pericol în cadrul obiectivelor, la persoanele ce se fac vinovate de încălcarea normelor legale de prevenire și stingere a incendiilor și inițiază în comun diferite acțiuni legate de asigurarea securității obiectivelor, a desfășurării normale a activității în cadrul acestora.

Informațiile obținute de către ofițerii din aparatul de contrainformații în sectoarele economice despre încălcările normelor de prevenire și stingere a incendiilor și apariția unor cauze care pot genera incendii sunt comunicate operativ grupurilor de pompieri pentru ca acestea să acționeze în vederea înlăturării lor, conform prevederilor legale. Atunci când ofițerii de contrainformații în sectoarele economice constată existența unui pericol iminent de incendiu anunță imediat conducătorii organizațiilor socialiste, precum și organele de pompieri și acționează pentru înlăturarea cauzelor. În același cadru al conlucrării, organele de contrainformații în sectoarele economice primesc de la grupurile de pompieri date cu privire la persoanele care încalcă în mod grav ori repetat normele de prevenire și stingere a incendiilor, precum și situațiile care creează pericol de incendii, pentru a acționa potrivit competenței lor și ordinelor în vigoare.

Este necesar să se realizeze o conlucrare strinsă și între ofițerii de contrainformații în sectoarele economice, bineînțeles prin intermediul șefilor lor. Ea se impune mai ales atunci când la realizarea unui produs într-o întreprindere, a anumitor construcții etc. concură mai multe obiective de pe raza teritorială a unei singure unități de securitate sau a mai multora.

Conlucrarea trebuie să fie organizată temeinic, din timp și să se realizeze printr-un permanent schimb de informații utile. În cadrul ei trebuie să se respecte cu strictețe principiul conspirativității și compartimentării muncii.

Probleme specifice de care trebuie să se țină seama în organizarea și desfășurarea muncii de contrainformații în sectoarele economice

1. În sectorul cercetare și proiectare.

În conformitate cu prevederile actualului plan cincinal, activitatea de cercetare și proiectare în țara noastră are largi perspective de dezvoltare, ea fiind orientată în deplină concordanță cu cerințele producției materiale și sociale, cu necesitățile integrării științei cu învățământul.

Pirghie importantă în dezvoltarea economiei naționale, activitatea de cercetare și proiectare constituie unul din obiectivele principale spre care se îndreaptă atenția elementelor dușmănoase din interiorul și din afara țării. Serviciile de spionaj străine sunt direct interesate în a cunoaște îndeosbe activitatea de cercetare desfășurată în țara noastră, noutățile tehnico-științifice, specialiștii care lucrează la acestea, căile de ajungere la ei în vederea atragerii lor la colaborare sau a răcolării în ideea de a-i determina să-și părăsească țara și să lucreze în laboratoarele și institutele din străinătate etc.

Ca și în celelalte obiective economice, ofițerii de contrainformații în sectoarele economice, pentru realizarea sarcinii pe care o au de a preveni, descoperi și curma acțiunile ostile în institutele de cercetări și proiectări, trebuie să-și organizeze munca în mod judicios, pornind de la cunoașterea temeinică a obiectivului, de la o documentație cit mai completă asupra acestuia.

Procesul documentării presupune în primul rînd a cunoaște legislația, actele normative ce reglementează activitatea de cercetare și proiectare, locul și rolul obiectivului în cadrul ramurii economice, sarcinile de plan pe care le are de realizat, documentele secrete elaborate și păstrate în obiectiv,

lucrările de cercetare valoroase, invențiile în curs de elaborare, cele trimise la organele competente pentru brevetare și asigurare, modul de aplicare în practică a rezultatelor unor cercetări sau invenții și avantajele economice pe care le aduc pentru țara noastră.

Paralel cu aceasta, documentarea se va extinde în sensul cunoașterii modului de organizare a obiectivului, sectoarelor și secțiilor mai vulnerabile, a angajaților etc.

Pentru îndeplinirea în bune condiții a sarcinilor ce le revin, ofițerii de contrainformații în sectoarele economice trebuie să dispună de o rețea informativă capabilă, cu largi posibilități de informare, cu ajutorul căreia să poată asigura o supraveghere informativă eficientă și să clarifice cauzele mai deosebite. Trebuie avut în vedere faptul că în asemenea obiective rețeaua va fi formată în majoritate din specialiști cu înaltă calificare, capabili să sesizeze eventualele acțiuni ostile ale unor elemente dușmănoase (cercetări fără nici o perspectivă, proiecte costisitoare, calcule eronate, amplasări de obiective în locuri insuficient cunoscute sub aspect geologic, întârzierea predării proiectelor etc.)

În cadrul procesului de supraveghere informativă, avându-se în vedere particularitățile institutelor de cercetări și proiectări, este necesar ca rețeaua informativă să fie dirijată ca, în afara sarcinilor generale pe care trebuie să le realizeze, să stabilească :

- lucrările și cercetările care, în afara planului de lucru, constituie noutăți pe plan mondial ;

- activitatea și atitudinea persoanelor din evidențe și a celor suspecte ce lucrează sau au acces la teme de cercetare cu caracter de noutate tehnico-științifică și care prezintă importanță pentru economia națională ;

- persoanele ce lucrează sau au acces în locurile de cercetare și proiectare care au intenția de a pleca definitiv din țară ori să rămână în străinătate cu ocazia deplasărilor oficiale sau în interes particular ;

- reprezentanții firmelor străine sau alți cetățeni străini care, cu ocazia vizitelor în țara noastră, manifestă interes pentru locurile unde se desfășoară activitate de cercetare, specialiștii ce lucrează în cadrul lor, datele cu caracter secret manipulate în locurile respective etc.

Pe baza informațiilor obținute, în dosarul de obiectiv se va ține permanent evidența temelor de cercetare, a specia-

liștilor care lucrează la ele și a altor persoane ce au acces la locurile unde se fac asemenea cercetări. De asemenea, această evidență va reflecta modul cum se multiplică, se păstrează și se manipulează documentele referitoare la cercetări și celelalte măsuri luate în scopul prevenirii scurgerii de informații sau date cu privire la temele cercetate, experiențele și rezultatele obținute.

Elementul principal care trebuie avut permanent în vedere este prevenirea producerii de pagube pentru economia națională și a scurgerii de informații.

Astfel, persoanele despre care, în urma verificărilor întreprinse, s-a stabilit că sînt incompatibile cu desfășurarea activității în asemenea locuri de muncă vor fi mutate, cu ajutorul conducătorilor organizațiilor socialiste, în alte sectoare de activitate.

De asemenea, tot ca măsuri caracteristice ce trebuie luate de către ofițeri în astfel de obiective, pot fi menționate următoarele :

- organizarea unei evidențe clare a persoanelor ce au lucrat sau au avut acces la cercetări strict secrete ori de importanță deosebită și care nu s-au mai întors în țară, în scopul stabilirii relațiilor pe care le mențin cu unii angajați din instituțiile respective și al luării măsurilor de contracarare ce se impun ;

- organizarea unei evidențe clare a surselor radioactive, care să reflecte locurile unde se află și modul cum sînt asigurate ;

- asigurarea unui sistem eficient privind paza și securitatea obiectivelor sau sectoarelor unde se fac cercetări, proiectări ori experimentări cu caracter de noutate. Împreună cu conducătorii obiectivelor, ei vor stabili modalitățile de acces, persoanele ce lucrează cu documente secrete, sistemul de manipulare și păstrare a acestor documente, paza obiectivelor sau sectoarelor și locurilor unde se pot produce evenimente sau acțiuni ostile ;

- verificarea modului cum se respectă prevederile legale privind apărarea secretului de stat. În acest sens vor trebui organizate lunar controale de sondaj și bilunar controale de fond, urmărindu-se înlăturarea cauzelor care favorizează scurgerea de informații ;

- asigurarea unei pregătiri contrainformative a angajaților care se deplasează în străinătate, în cadrul căreia accentul trebuie pus pe păstrarea secretului activității profesionale.

2. În sectorul construcții industriale.

Așa cum se arată în programul partidului nostru, continuarea fermă a politicii de industrializare socialistă reprezintă factorul primordial al dezvoltării forțelor de producție, al progresului economic și social al țării.

În acest scop se va realiza un vast program de investiții destinat construirii de noi obiective industriale, ceea ce va duce la valorificarea rațională a resurselor naturale și a forței de muncă, lichidarea disproporțiilor economice dintre diferite zone ale țării, introducerea pe scară largă a tehnicii moderne, creșterea și diversificarea producției, mărirea stocului de produse pentru export, diminuarea importurilor și altele.

Avându-se în vedere importanța politică și economico-socială a realizării investițiilor prevăzute pentru construcțiile industriale, rezultă că și ofițerilor care desfășoară munca contrainformativă pe șantierele de construcții le revin sarcini de o deosebită însemnătate în direcția prevenirii pagubelor ce pot fi provocate bazei economice a statului nostru prin acțiunea unor elemente ostile sau producerea unor fapte și fenomene negative care ar putea avea grave urmări.

Munca contrainformativă pe șantier trebuie să fie organizată și să se desfășoare în strinsă corelare cu anumite probleme specifice pe care le presupune activitatea de construcții-montaj.

Șantierul reprezintă locul unde se materializează investiția, teritoriul pe care se construiesc halele, se execută montajul mașinilor, instalațiilor și utilajelor și se efectuează probele premergătoare intrării obiectivului în funcțiune.

Factorii care se află angajați în procesul de realizare a investițiilor sînt beneficiarii, proiectanții, constructorii, furnizorii de utilaje, precum și organele de planificare și avizare. Activitatea unor elemente ostile care vizează investițiile poate să intervină în cadrul oricărei verigi arătate mai sus și să se materializeze sub diferite forme. Indiferent cum ar apărea, ea are însă drept consecință întirzierea intrării în funcțiune, stagnarea producției după intrarea în exploatare etc.

Realizarea unei investiții presupune existența de legături strînse între beneficiar, proiectant, sectorul de construcții-montaj și furnizorii de utilaje. Raporturile dintre ei sînt reglementate prin contracte cu termene ferme, unele din ele (cele finale) figurînd și în planul de stat. Nerespectarea termenelor sau încălcarea prevederilor respective provoacă greu-

tăți tuturor factorilor care concură la realizarea investițiilor, produce daune economiei naționale.

La construirea unor obiective concură, de regulă, unități economice specializate pe diferite profiluri, unele de pe raza de activitate a altor organe de securitate. În acest context pot apărea la unitățile constructoare sau la cele proiectante diferite nesincronizări, care creează teren favorabil pentru activitatea unor elemente ostile interesate. Prevenirea acestor fapte sau fenomene impune o strinsă conlucrare între ofițerii care desfășoară muncă de securitate în cadrul obiectivelor respective.

Un aspect dintre cele mai caracteristice care creează frecvent perturbări, uneori deosebit de grave, în activitatea șantierelor de construcții industriale este întirzierea livrării de instalații, mașini și utilaje de către furnizorii respectivi. În astfel de cazuri ofițerii trebuie să urmărească dacă nu cumva sub masca întirzierilor în livrarea utilajelor, instalațiilor și a mașinilor se ascunde activitatea ostilă a unor elemente care vizează depășirea termenului de dare în exploatare a obiectivului, deci producerea de pagube însemnate economiei naționale.

Nu numai întirzierile, ci și livrările în avans ale unor instalații pot avea consecințe negative. Acestea, de regulă, sînt determinate de neconservarea instalațiilor respective în mod corespunzător, descompletarea lor etc.

Trebuie, de asemenea, avut în vedere faptul că pe șantierele de construcții industriale se manipulează și se depozitează însemnate cantități de materiale de construcții, prefabricate și chiar utilaje și instalații, operații care trebuie să se desfășoare cu grijă, pentru a nu se produce degradări sau descompletări. Acțiunile sau inacțiunile elementelor ostile, la fel ca și neglijența sau proasta gospodărire a acestor bunuri, pot crea mari dificultăți bunului mers al activității pe șantier, pot lovi în economia națională.

O caracteristică a activității șantierelor constă în aceea că în afara personalului stabil din întreprinderile de construcții-montaj lucrează și un număr mare de angajați sezonieri. Mulți dintre aceștia vin din diferite județe, altele decît cele pe raza căruia își au domiciliul stabil și unde eventual se află materialele de evidență pe linia problemelor ce interesează securitatea statului.

Practica a dovedit că, în general, în cadrul șantierelor de construcții s-au angajat multe elemente care, datorită situației

lor politice și sociale din trecut, precum și comportării lor prezente, sînt pretabile la săvîrșirea de acțiuni ostile. Astfel, în aceste obiective se găsesc elemente care au aparținut organizației legionare sau altor organizații fasciste, ori partide burgheze, foști exploatatori sau descendenți ai lor, precum și foști condamnați pentru activități ostile sau pentru infracțiuni de drept comun. Ei își îndreaptă atenția în special spre sectorul construcții, deoarece consideră că, datorită, pe de o parte, urgenței cu care trebuie acoperite necesitățile de brațe de muncă, iar pe de altă parte, fluctuației existente în cadrul șantierelor de construcții, vor putea să se sustragă mai ușor din atenția organelor de stat.

Toate acestea impun identificarea operativă a persoanelor respective și luarea măsurilor necesare pentru prevenirea oricăror acțiuni ostile pe care le-ar întreprinde.

În legătură cu asemenea elemente trebuie avut în vedere și faptul că unele se mută frecvent de pe un șantier pe altul în scopul de a li se pierde astfel urma. În asemenea cazuri conlucrarea dintre unitățile de securitate poate contribui substanțial la identificarea și urmărirea cu succes a elementelor respective.

Totodată, există o mare fluctuație de personal și datorită faptului că nu toate lucrările încep și se termină în același timp. Din această cauză unele categorii de muncitori părăsesc șantierul cînd lucrările se află într-o anumită fază, iar în locul lor vin alții, cu alte profesii, care continuă activitatea pînă într-o altă etapă sau pînă la intrarea în funcțiune a obiectivului respectiv. În general, un ciclu de lucrări nu durează prea mult, fapt care impune folosirea intensă a rețelei informative și a altor mijloace pentru a obține informații de primă sesizare despre intențiile sau faptele unor persoane.

Particular este și faptul că șantierele de construcții sînt obiective deschise, dintre care unele se întind pe suprafețe mari, ceea ce impune ca măsurile de asigurare a pazei lor să aibă o anumită pondere în preocupările ofițerilor care desfășoară munca contrainformativă.

Sînt situații frecvente cînd unele părți componente ale viitoare unități economice sau platforme industriale intră în funcțiune mai devreme, devansînd anumite lucrări ale șantierului. În asemenea situații, la fel ca și în cazul extinderii obiectivului, trebuie luate măsurile necesare pentru a nu se lăsa posibilități unor elemente de pe șantier să provoace eve-

nimente în sectoarele în care ele nu mai lucrează. De asemenea, intrucît în cazurile respective personalul șantierului nu este admis în secțiile productive și, invers, angajații care lucrează în sectoarele productive nu au acces pe șantier decît în scopurile reclamate de necesitățile producției, iar atunci numai prin puncte controlate și numai dacă au primit aprobarea necesară, ofițerii trebuie să ia măsurile ce se impun pentru a cunoaște orice încălcare a regulilor stabilite în acest sens, spre a stabili astfel dacă nu cumva elemente ostile încearcă să folosească situația existentă ca să pună la cale acțiuni dușmănoase.

În afara aspectelor menționate, caracteristice în general șantierelor de construcții, mai pot exista și altele, determinate de individualitatea fiecărui șantier (zona unde este amplasat obiectivul industrial ce urmează să se construiască, locul și importanța lui în cadrul ramurii economice sau chiar în ansamblul economiei naționale, profilul de activitate pe care îl va avea etc.), de care trebuie să se țină în mod obligatoriu seama în organizarea și desfășurarea muncii de securitate.

În ceea ce privește documentarea pe care trebuie să o realizeze ofițerii, este necesar ca aceasta să aibă un caracter permanent, mai ales datorită faptului că activitatea de pe șantier se află într-o continuă schimbare. Într-un fel va arăta șantierul la deschiderea sa ori imediat după aceea și altfel se va prezenta situația în timpul montajului, în etapa probelor ori înaintea intrării în funcțiune. Este de reținut deci că dinamica activităților, fluctuația personalului care lucrează pe șantier sînt mult mai accentuate în astfel de obiective. Pentru organizarea muncii pe un șantier de construcții industriale, ofițerul trebuie să cunoască proiectul, persoanele care au lucrat la acesta și să aibă în vedere studiul întocmit pentru variantele prevăzute în S.T.E. trimise spre avizare.

Ofițerul trebuie să se documenteze cu privire la :

— principalii indici tehnico-economici ; instalațiile și utilajele de bază ; proveniența lor ; modul cum se va face acoperirea necesităților de forță de muncă ;

— proiectul de execuție (locul unde va fi amplasat obiectivul, data deschiderii șantierului, graficul lucrărilor de bază, etapizarea lor în funcție de termenele prevăzute în proiecte, sursele de aprovizionare cu materiale de construcții, amplasarea depozitelor pe șantiere, locurile unde se produc prefabricatele necesare) ;

— modul cum se preconizează să se desfășoare activitatea de transport și manipulare a materialelor și prefabricatelor pe șantier (ea reprezentând de regulă circa o treime din activitatea ce se desfășoară pe un șantier);

— principalele contracte încheiate de către șantier, beneficiari, furnizori de utilaje și materiale, întrucât prevederi ale lor cuprind obligații care se materializează prin activitatea de pe șantier. Munca preventivă are la bază, printre altele, sesizarea eventualelor încălcări ale acestora spre a se lua măsurile necesare.

În cadrul documentării o atenție deosebită trebuie acordată stabilirii celor mai importante obiective ce se vor construi pe șantier, precum și locurilor vulnerabile în funcție de fiecare fază a activității de construcții și montaj.

În faza de construcții sunt vulnerabile:

a) stațiile de betoane, unde, în funcție de natura obiectivului care se construiește, se pot prepara betoane speciale sau obișnuite. Nerespectarea rețetelor de preparare a betoanelor poate crea mari dificultăți. O activitate importantă legată de prepararea betoanelor este transportul acestora la locurile unde sunt introduse în operă. „Erorile” de transport pot crea mari dificultăți în locurile unde turnările se fac continuu;

b) laboratoarele de analiză a betoanelor, unde există posibilitatea ca elemente ostile să falsifice rezultatele analizelor și deci să se introducă la anumite lucrări betoane necorespunzătoare solicitărilor la care vor fi supuse construcțiile;

c) locurile unde se realizează fundații, structuri de rezistență și alte lucrări „ascunse”, hale pentru mașini, cazane, coșuri de fum, stații de pompe sau de compresoare, clădiri. La lucrările „ascunse” se va urmări prevenirea unor acțiuni ostile ce ar putea fi foarte greu depistate ulterior și care, comise, ar prejudicia grav viitorul obiectiv. De aceea este necesar să se aibă în vedere modul cum se execută o serie de lucrări specifice construcțiilor, cum sunt:

- verificarea rezistenței solului pentru evitarea unor „erori” făcute la măsurători în faza de proiectare;
- realizarea armăturilor, calitatea fierului-beton întrebuințat;
- folosirea mărcilor de betoane prevăzute în proiectul de execuție;

— turnarea betoanelor, tehnologia folosită pentru aceasta trebuind să țină seama și de anotimp pentru a se evita segregările în masa fundațiilor sau structurilor;

— confectionarea armăturilor metalice în ateliere, unde elemente ostile pot săvârși fapte care să aducă serioase daune economiei naționale, cum sunt: întrebuițarea unor materiale necorespunzătoare calitativ sau subdimensionate, executarea unor îmbinări „greșite”, nerespectarea desimii racordajului metalic prevăzut în proiecte etc.

Cu astfel de probleme trebuie instruită rețeaua informativă pentru a le semnală de urgență și, pe această bază, să se poată lua măsurile ce se impun.

În faza de montaj, trebuie considerate ca vulnerabile:

a) locurile unde sunt depozitate utilajele și echipamentul ce urmează să se monteze, pentru a nu se degrada sau descompleta;

b) locurile unde se execută montaje speciale la instalații care, după darea obiectivului în exploatare, sunt considerate puncte vulnerabile ale unității economice respective;

c) locurile unde se execută probe de orice fel înainte de recepția beneficiarului sau pentru recepția respectivă (care trebuie să se facă conform cu instrucțiunile și caietele de funcționare a instalațiilor și în timpul prevăzut de acestea).

O latură deosebit de importantă a activității de documentare este cunoașterea de către ofițer a actelor normative ce se referă la activitatea de construcții industriale.

În vederea stabilirii exacte a situației operative, în funcție de care urmează să-și organizeze și să-și desfășoare activitatea, fiecare ofițer trebuie să ia, de asemenea, măsurile ce se impun pentru cunoașterea persoanelor ce vor lucra ori vor avea acces în incinta șantierului pe toată durata existenței acestuia.

Cunoscând aspectele respective, el va putea stabili care sunt persoanele și locurile ce vor trebui încadrate informativ, ce rețea urmează să folosească, ce probleme este necesar să rezolve cu ajutorul ei etc.

De regulă, rețeaua informativă de pe șantier trebuie să obțină date despre:

— începerea lucrărilor fără documentația tehnico-economică aprobată și încălcarea prevederilor legale cu privire la aceasta;

— neexecutarea în termenele contractuale a lucrărilor de construcții-montaj, inclusiv a probelor mecanice și a rodajului diverselor instalații;

— incorporarea în operă a unor betoane de calitate necorespunzătoare, care pot duce la scăderea rezistenței și durabilității construcțiilor;

— aprovizionarea în mod defectuos cu materiale și utilaje a șantiierelor, ceea ce poate duce la stagnări, la neîndeplinirea la termen a lucrărilor planificate;

— nerespectarea normelor legale privind recepția preliminară și cea finală a lucrărilor de construcții-montaj.

Pentru a-și asigura posibilități cât mai largi de sesizare a eventualelor fapte ce pot aduce prejudicii economiei naționale este indicat ca ofițerii să dispună de surse de informare și în rândul persoanelor care participă la recepția lucrărilor executate pe șantierele deservite informativ.

Practica muncii de securitate arată că ofițerii care desfășoară muncă contrainformativă pe șantierele de construcții obțin informații în care sînt semnalate o diversitate de fapte, fenomene, stări de lucruri care se petrec pe șantiere, în obiectivele de proiectări, la beneficiari sau la furnizorii de utilaje. De asemenea, primesc informații despre diferite persoane atît din cadrul șantiierelor, cît și din alte obiective, în care sînt semnalate fapte și situații ce interesează organele de securitate sau alte organe. În această situație, este necesar ca ofițerii să analizeze cu discernămint ce informații sînt de competența lor și care trebuie trimise operativ altor organe pentru exploatare.

Un moment foarte important, cînd se impune ca activitatea informativă să fie intensificată, este cel al efectuării probelor tehnologice ale utilajelor și instalațiilor obiectivului construit, deoarece elementele dușmănoase pot să ascundă eventualele deficiențe constatate cu acest prilej sau să facă un examen tehnic superficial, să execute în mod intenționat diferite manevre incorecte, care să provoace avarii ale instalațiilor etc.

De asemenea, ofițerul de contrainformații în sectoarele economice trebuie să urmărească dacă se efectuează în cel mai scurt timp și complet remedierile necesare atunci cînd s-au constatat anumite defecțiuni, dacă instalațiile lucrează la parametrii prevăzuți ș.a.

În mod similar trebuie să procedeze și cu ocazia efectuării recepției obiectivului.

3. În sectoarele geologiei și industriei extractive.

Industria extractivă, baza de materii prime și resurse energetice, constituie unul din factorii de seamă ai industrializării socialiste. Pentru a asigura dezvoltarea economico-socială, conducerea noastră de partid și de stat acordă o atenție deosebită lărgirii bazei energetice și de materii prime. Ca urmare, au fost intensificate prospecțiunile geologice în vederea identificării de noi zăcăminte, elaborindu-se totodată tehnologii de exploatare și prelucrare care să permită folosirea cît mai eficientă a tuturor resurselor existente în țară.

Documentele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român prevăd punerea în valoare a zăcămintelor minerale metalifere existente, inclusiv a celor cu un conținut util sărac, creșterea producției de cărbune, în special a celei de lignit, intrarea în exploatare a zăcămintelor de șisturi bituminoase, dezvoltarea extracției de minereuri nemetalifere, organizarea producției de sulf tehnic și altele.

Necesitățile de materii prime și resurse energetice obligă statele, mai mult ca oricînd, să-și evalueze riguros rezervele minerale și să le utilizeze în mod rațional.

În contextul respectiv, serviciile de informații din unele state, precum și organele specializate din cadrul firmelor străine manifestă interes pentru obținerea de informații cu privire la rezervele de substanțe minerale utile de care dispune țara noastră, calitatea, volumul și localizarea lor, tehnologiile de extracție și prelucrare, precum și despre cercetătorii și specialiștii angrenați în astfel de activități etc.

De asemenea, în cadrul preocupărilor serviciilor de spionaj și ale elementelor ostile din interior se află și organizarea altor acțiuni dușmănoase atît în domeniul geologiei, cît și în cel al industriei extractive, ele folosindu-se în acest scop de anumite condiții specifice sectoarelor amintite.

Pentru organizarea și desfășurarea unei activități eficiente de prevenire a acțiunilor de această natură, este necesar să fie bine cunoscute particularitățile pe care le prezintă sectoarele geologiei și industriei extractive.

Astfel, cercetarea geologică cuprinde atît prospectarea cît și explorarea.

Prospectarea este activitatea desfășurată pentru identificarea zonelor purtătoare de substanțe minerale utile și se efectuează de către echipe geologice cu efective în general reduse.

O echipă este formată, de regulă, dintr-un geolog și un muncitor (care este angajat de obicei din rândul populației din zonă).

Explorarea este activitatea de cunoaștere a formei, conținutului, volumului și în final a rentabilității exploatarei zăcămintului.

Șantierele de explorări au în dotare utilaje, instalații și mijloace de transport.

Personalul calificat — inginerii, maștrii, artificierii, muncarii, sonderii, mecanicii etc. — este constituit din angajați permanenți ai întreprinderilor geologice, iar cel necalificat provine din rândul populației locale.

Caracteristic pentru sectorul geologic este și faptul că activitățile în care sînt angrenate echipele de geologi se desfășoară sezonier și sînt dispersate pe zone întinse, uneori izolate, iar rezultatele concrete se cunosc numai atunci cînd se trece la exploatarea zăcămintelor. Echipele de geologi sînt dispersate și în zone mai greu accesibile, care oferă condiții care pot favoriza comiterea de acțiuni ostile.

Una din cele mai frecvente situații la adăpostul căreia se pot comite acte de sabotaj sau subminare o constituie raportarea eronată a rezultatelor cercetărilor și prospecțiunilor efectuate în teren. Într-o asemenea situație, fie că se diminuează conținutul și cantitatea substanțelor minerale descoperite, și în acest caz poate fi vorba de intenția de a ascunde existența unui zăcămint, fie că se exagerează rezultatele cercetărilor, supraevaluîndu-se potențialul zăcămintelor, fapt care duce la investirea, pentru lucrări de exploatare, a unor mari fonduri bănești în mod nejustificat.

Procedeu falsificării în cazurile de exagerare a rezultatelor cercetărilor constă uneori în culegerea de probe numai din locurile cu o mineralizare mai bogată, încălcîndu-se astfel în mod deliberat instrucțiunile și tehnologia de ridicare a probelor. Raportarea de date eronate prin prezentarea exagerată a conținutului în minereu poate fi urmarea atît a intenției unui element ostil de a lovi în economia națională, cît și a dorinței unor elemente dornice de căpătuială de a obține câștiguri nemuncite.

Activitatea geologică presupune printre altele și executarea unor lucrări miniere sau de foraj cu ajutorul cărora să se determine zonele mineralizate sau să se pună în evidență existența hidrocarburilor. Pentru depistarea substanțelor minerale în zonele în care se fac prospecțiuni se folosesc și surse

radioactive, împrejurare ce poate fi exploatată pentru comiterea unor acțiuni ostile.

Întrucît pentru lucrările de foraj ce se execută în vederea descoperirii unor zăcămintele de hidrocarburi sînt necesare investiții foarte mari, operațiilor respective trebuie să li se acorde o atenție deosebită. Cu toate acestea, în activitatea de foraj în geologie se înregistrează uneori pagube mari, ca urmare a nerespectării tehnologiei de lucru ori abandonării unor sonde înainte ca ele să fi atins plafonul de adîncime stabilit.

De asemenea, pot fi situații de amplasare a unor sonde pentru efectuarea de prospecțiuni în zone în care nu există indicii care să facă necesară prospectarea, ceea ce are drept consecințe cheltuirea inutilă de fonduri, consumarea de timp și materiale etc.

Pentru extragerea substanțelor minerale se folosește exploatarea la suprafață, în subteran, sau atît la suprafață cît și în subteran, în funcție de adîncimea zonei mineralizate.

Exploatarea miniere la suprafață (carierele) se caracterizează în general printr-o mecanizare ridicată și, implicit, producții mari. Dotarea carierelor cu utilaje de mare capacitate (excavatoare cu rotor, excavatoare cu cupe, instalații de haldare, autobasculante de mare capacitate, sondeze etc.) și buna funcționare a acestora sînt condiții esențiale pentru îndeplinirea normală a planului de producție.

La carierele unde derocarea minereului se face prin explozii se impune a se acorda atenție și lucrărilor de pregătire și de executare a pușcării, întrucît se manipulează în general cantități mari de materiale explozive. Nerespectarea normelor de depozitare, transportare și manipulare a substanțelor explozive poate provoca accidente foarte grave. O atenție deosebită trebuie să se acorde și prevenirii eventualelor sustrageri sau pierderi de materiale explozive, deoarece acestea pot fi folosite în scopuri ostile.

Deosebit de importantă este respectarea unghiului de taluz al carierei pentru securitatea personalului, a lucrărilor miniere și a utilajelor. Nerespectarea acestui parametru poate duce la avarii grave prin alunecări de teren cu deplasări masive de material.

Exploatarea miniere subterane (minele) au rolul de a extrage substanțele minerale utile, atunci cînd acestea sînt localizate la adîncimi mari.

Specificul muncii în aceste obiective decurge din condițiile deosebite în care se desfășoară activitatea minieră, cum ar fi :

- dispersarea mare a locurilor de muncă, precum și modificarea continuă a acestora, datorită dinamicii activității;
- condițiile de zăcămintă (caracteristicile fizico-mecanice ale rocilor înconjurătoare, condițiile hidrogeologice, tectonice etc.), care pot fi diferite nu numai între cimpurile miniere, ci chiar și în cadrul aceluiași cimp;

- gradul diferit de mecanizare a operațiilor procesului tehnologic;

- microclimatul și atmosfera specifice din subteran (existența gazului metan, în anumite exploatări subterane constituind un permanent pericol de explozii, incendii sau intoxicare a lucrătorilor, dacă concentrația sa nu este permanent controlată și menținută în cadrul limitelor admise);

- condițiile de iluminare reduse (legate direct de buna funcționare a instalațiilor și mijloacelor portative de iluminare), precum și spațiul restrâns, care limitează posibilitățile de acțiune ale omului, sporind pericolul de accident.

Minele de cărbune au condiții de zăcămintă defavorabile, datorită structurii rocilor înconjurătoare, care sînt moi și friabile, fiind predispuse permanent surpărilor, dacă nu se execută în mod corespunzător lucrările de susținere. Unele dintre ele (mai ales cele de cărbune superior) au emanații de gaz metan, care prezintă pericol de explozie dacă sistemul de aeraj nu funcționează corespunzător și dacă se folosesc utilaje fără protecție antigrizutoasă sau se lucrează la instalația electrică sub tensiune. Exploziile de gaz metan în subteran sînt evenimente care produc numeroase victime omenești și mari pagube materiale.

De reținut este că, pentru prevenirea exploziilor de metan, normele departamentale de protecție a muncii prevăd măsuri de siguranță pe două linii :

- evitarea formării de amestecuri de aer-gaz metan în concentrații explozive, prin realizarea unui aeraj corespunzător;

- interdicția de a se lucra în astfel de mine cu flacără deschisă ori cu utilaje fără protecție antigrizutoasă, precum și de a executa lucrări electrice sub tensiune. În momentul în care se încalcă de către anumite persoane măsurile de siguranță, este posibilă oricînd producerea exploziei.

În marea majoritate a cazurilor o explozie de gaz metan este urmată de alte explozii, uneori în lanț, cauzate de amestecurile de aer-praf de cărbune, ceea ce explică extinderea și urmările catastrofale ale acestor evenimente, favorizate fiind și de locul limitat în care se produc.

Caracteristice exploatărilor miniere de cărbune sînt și focurile de mină, care se produc ca urmare a autoaprinderii stratului de cărbune din cauza nerespectării normelor tehnologice de exploatare. Periculozitatea acestora constă în capacitatea mare de extindere și puternicele emanații de monoxid de carbon — deosebit de periculoase pentru viața muncitorilor. Este de menționat faptul că astfel de fenomene se produc și la minele unde se aplică metoda de exploatare cu surpare.

Același pericol îl prezintă și incendiile subterane, a căror cauză de inițiere însă, spre deosebire de cea a focurilor de mină, o constituie flacăra deschisă, deflagrarea explozivilor, scurtcircuitele electrice etc.

Din categoria evenimentelor ce pot avea urmări deosebit de grave fac parte și exploziile sau aprinderile amestecurilor aer-praf de lemn. Acestea se pot produce în lucrări vechi și inactive, cu armături de lemn mincate de carii, putrezite superficial. Pentru producerea lor sînt suficiente o involburare a prafului, ca urmare a surpărilor, pușcării etc., care să ducă la crearea mediului exploziv și o inițiere a aprinderii de către o flacără deschisă.

Evenimente extraordinare se pot produce și cu ocazia redeschiderii unor mine închise cu mult timp în urmă, care, nemaifiind întreținute, sînt inundate, surpate și cu acumulări de gaze. Lipsa unor piese din documentația de închidere a unor astfel de exploatări poate duce la proiectarea unor galerii care să le intercepteze pe cele vechi, cu consecințe deosebite, cum ar fi producerea de inundații, emanații masive de gaze etc.

La exploatările miniere de substanțe radioactive un pericol deosebit îl prezintă emanațiile de radon și radiațiile. Efectul acestora nu se manifestă imediat, ci în timp asupra personalului, prin afectarea sănătății sale și scoaterea din activitate. La aceleași pericole poate fi expusă, dacă nu se iau măsuri, și populația din jur, datorită contaminării unor zone în care se depozitează minereu sau chiar material steril.

În ceea ce privește salinele, pericol mai deosebit prezintă exploatările în care extracția sării se face prin dizolvare cu

ajutorul sondelor. În aceste cazuri, dacă procesul de dizolvare subterană a sării nu este dirijat în mod corespunzător, palierul de siguranță se subțiază, creîndu-se pericol de surpare a terenului cu toate construcțiile existente.

În sectorul petrolier, momentul premergător forajului îl constituie stabilirea punctului de amplasare a sondei. Experiența acumulată a evidențiat cazuri cînd s-au amplasat sonde în locuri necorespunzătoare, fapt ce a impus abandonarea lor și alegerea altor puncte, cheltuindu-se însemnate fonduri bănești.

În acest sector se poate acționa și prin falsificarea datelor primare obținute cu ocazia forajului executat în structuri petroliere nou descoperite, pentru a se crea impresia că în zonele în cauză nu ar exista țitei ori rezervele sînt foarte slabe și deci neexploatabile.

Pe de altă parte, există posibilitatea întocmirii „greșite” a unor proiecte de exploatare a anumitor zăcăminte petrolifere, fapt care ar duce la secătuirea prematură a lor. În acest caz, este vorba de posibilitatea exploatării iraționale a rezervelor naționale de țitei.

Deschiderea și punerea în exploatare a zăcămintelor productive prin sonde trebuie să se facă după anumite reguli, care să asigure o productivitate corespunzătoare. Pentru aceasta, pregătirea sondelor începe chiar din timpul forajului lor, de la săparea stratului productiv. Este necesar să se folosească noroaie de foraj speciale care să permită, în condiții de deplină securitate tehnică, aplicarea unei tehnologii bune de foraj și punerea în producție a sondelor.

Folosirea unor noroaie necorespunzătoare, precum și pierderile de noroi la sonde prezintă pericolul producerii de erupții necontrolate, ce pot fi urmate de incendii.

Perturbări în activitatea de foraj se pot produce și ca urmare a nerespectării regulilor cu privire la funcționarea instalațiilor, utilajelor și, respectiv, a tehnologiei de foraj. Din cauza ruperilor de garnituri ori de sape sau a defecțiunilor la prăjinile de foraj, ca urmare a folosirii lor peste orele admise, se întîrzie darea în exploatare a sondelor la termenul planificat.

Stagnări în activitatea de foraj se pot produce și din cauza neasigurării materialelor ori a pieselor de schimb necesare funcționării sondelor.

Nerespectarea aplicării măsurilor pregătitoare pentru punerea în producție și funcționarea normală a sondelor după terminarea forajului (asigurarea întregului echipament de adîncime și suprafață, de siguranță etc.) poate duce la avarierea lor sau chiar la producerea unor evenimente extraordinare, ca erupții, incendii și altele.

Exploatarea zăcămintelor de țitei cu procentaje mai ridicate de sulf pune probleme speciale la alegerea echipamentelor, ca urmare a acțiunii corozive pe care sulful o exercită asupra oțelului.

Din cauza caracteristicilor diferite pe care le au țiteiurile provenite de la diferite sonde, acestea trebuie să fie colectate în parcuri cu separatoare, amestecarea lor avînd consecințe dăunătoare asupra procesului de producție al rafinăriilor.

Se știe că industria petrolieră, datorită inflamabilității substanțelor cu care lucrează, este predispusă la producerea de incendii sau explozii. Stațiile de colectare și tratare a țiteiului sînt expuse în întregime — atît datorită produselor pe care le conțin sau le prelucrează, cît și faptului că se găsesc în aer liber — unor eventuale acțiuni dușmănoase care urmăresc producerea de incendii și explozii.

Pentru cunoașterea și prevenirea acțiunilor de sabotaj și subminare a economiei naționale în obiectivele geologice, petroliere și de minerit, a faptelor și fenomenelor care pot să favorizeze săvîrșirea de infracțiuni ori să producă prejudicii economiei naționale, organele de securitate trebuie să dispună de rețea informativă în toate locurile de muncă importante (indiferent unde se află acestea, respectiv la suprafață sau în subteran), pe echipe și schimburi.

Printre persoanele cele mai indicate a fi incluse în rețeaua informativă se află și cele ale căror funcții le oferă posibilitatea de a avea tangență cu mai multe locuri de muncă.

Particularitățile sectorului de activitate în care se acționează se reflectă și asupra instructajului care se efectuează rețelei informative. Astfel, în sectorul geologic, dat fiind faptul că una din sarcinile organelor de securitate este aceea de a veghea asupra modului cum este păstrat secretul descoperirilor de rezerve de substanțe minerale utile, rețeaua informativă va fi instruită să caute informații despre orice încălcare a prevederilor legale privind apărarea secretului de stat, persoanele care apar în zonele de cercetare și manifestă interes nejustificat față de lucrările ce se execută, rezultatele obținute, perso-

nalul angrenat în activitatea de prospectare și explorare geologică și altele.

Sarcini asemănătoare se vor încredința și informatorilor și colaboratorilor din sectoarele minier și petrolier, deoarece și cifrele de plan privind producția actuală și de perspectivă a obiectivelor cu acest profil prezintă interes pentru serviciile de spionaj străine.

O problemă deosebită asupra căreia trebuie îndreptată atenția rețelei informative din geologie este și aceea a modului cum sînt manipulate și păstrate sursele radioactive folosite în activitatea de prospectare. Necesitatea prevenirii cu ajutorul rețelei informative a celor mai mici abateri de la normele de manipulare și păstrare a surselor radioactive decurge din faptul că orice pierdere sau sustragere a acestora creează un mare pericol pentru viața și sănătatea cetățenilor.

Rețeaua informativă din obiectivele geologice va fi orientată să obțină informații și despre persoanele care :

- dispun efectuarea unor lucrări de explorare nejustificate în zone unde există indicii concludente că nu se găsesc minerale sau abandonarea lucrărilor în zonele cu mineralizații bogate, care ar justifica explorarea lor detaliată pentru punerea în evidență a unor substanțe minerale utile ;

- creează situații necorespunzătoare legate de executarea lucrărilor de explorare, de recoltare a probelor și de evaluare a conținutului lor, sau care ar putea produce pagube economiei naționale prin supraestimarea unor zone sărace în minereu ori subestimarea zonelor ce prezintă interes economic ;

- împiedică desfășurarea programului de lucrări geologice din zonele în curs de cercetare ori atacarea de noi lucrări în zonele de perspectivă ;

- nu întreprind măsuri corespunzătoare de conservare, întreținere și exploatare a utilajelor, sondelor și aparaturii, din care cauză acestea se degradează ;

- execută necorespunzător lucrările de foraj sau prezintă în mod eronat rezultatele obținute, fapte ce ar avea ca urmare crearea unor stări de pericol, producerea de avarii ori abandonarea unor sonde înainte de realizarea programului și obiectivelor stabilite inițial ;

- sînt răspunzătoare de existența unor deficiențe în desfășurarea lucrărilor pregătitoare în vederea efectuării forajului etc.

Rețeaua informativă din obiectivele miniere va fi dirijată să obțină informații despre :

- intențiile unor persoane de a solicita sau accepta întocmirea de studii tehnico-economice fără a exista baze reale și economice de minerale sau de a nu adopta cele mai corespunzătoare variante pentru punerea în valoare a minereurilor ;

- persoanele vinovate de nerespectarea proiectelor de execuție sau de recepționarea unor obiective ce nu au executate unele instalații și a căror lipsă poate afecta negativ funcționarea ori securitatea acestora și protecția personalului ;

- persoanele vinovate de crearea de situații necorespunzătoare (neaplicarea tehnologiei de exploatare, crearea unor acumulări periculoase de ape sau gaze explozive ori toxice, neexecutarea operațiilor de rambleere a golurilor în subteran etc.), care ar putea genera surpări, explozii, incendii etc. ;

- persoanele care încalcă normele de tehnica securității muncii punînd în pericol zăcămintul, instalațiile și viața personalului ;

- încălcarea prevederilor actelor normative privitoare la transportul, depozitarea, manipularea, asigurarea securității substanțelor explozive, toxice și radioactive, precum și metalelor rare ;

- cazurile de folosire necorespunzătoare a utilajelor și instalațiilor complexe a căror avariere ar putea produce întreruperea activității întreprinderilor și provocarea de pagube sau chiar de victime omenești ;

- persoanele care nu respectă normativele cu privire la amplasarea, întreținerea și exploatarea iazurilor de decantare, din care cauză s-ar putea produce avarii grave ce ar afecta așezări, obiective economice, căi de comunicații, bazine hidrografice etc.

În legătură cu extracția și transportul petrolului, rețeaua informativă trebuie dirijată să obțină informații cu privire la :

- executarea unor operații contraindicate la sondele forate, care ar compromite activitatea productivă a acestora sau ar duce la scoaterea lor din funcțiune, precum și elementele răspunzătoare de producerea unor astfel de fenomene ;

- intențiile unor persoane de a aplica metode ori procedee de exploatare necorespunzătoare care să compromită rezervele

de țiței sau să ducă la nerealizarea unui indice de extracție la nivelul tehnicii mondiale ;

— persoanele care ar acționa pentru prejudicierea programului de reactivizare a sondelor de țiței și gaze inactive ;

— intențiile sau acțiunile unor persoane de a pune în exploatare zăcămintele de țiței fără a asigura toate condițiile în vederea captării și utilizării gazelor asociate țițeiului ;

— persoanele care produc pagube economiei prin distribuția nerațională a gazelor naturale și nerespectarea programului de recondiționare și sistematizare a rețelelor de distribuție în vederea reducerii pierderilor de gaze ;

— neasigurarea securității sondelor forate aflate în exploatare sau în conservare și a conductelor de transport.

Rețeaua informativă trebuie instruită să semnaleze în cel mai scurt timp cu putință aspectele constatate, deoarece evenimentele deosebite din industria minieră sau petrolieră se declanșează, de regulă, imediat după apariția cauzelor care le determină.

4. În sectorul energiei electrice.

Având în vedere rolul deosebit al obiectivelor energetice, faptul că ele sînt chemate să asigure energia electrică necesară tuturor celorlalte ramuri ale economiei naționale, precum și pentru consumul instituțiilor și al populației, acestea sînt permanente în atenția dușmanului. De asemenea, obiectivele energetice, prin specificul lor (dispersarea rețelelor electrice pe întreg teritoriul țării, accesibilitatea oricărei persoane la liniile de transport și distribuție, utilizarea în procesul de producție a unor substanțe inflamabile — cărbune, păcură, gaz metan, ulei și hidrogen —, existența unor presiuni și temperaturi înalte, a unor baraje, lacuri de acumulare, halde pentru depozitarea cenușei etc.) sînt foarte vulnerabile, ceea ce oferă posibilități sporite elementelor ostile pentru a acționa împotriva lor.

Totodată, comiterea unor astfel de acțiuni poate fi favorizată de posibilitatea mascării lor ca rezultate ale intervenției diversilor factori naturali, cum sînt furtunile, ploile abundente, viscoale etc.

Numeroase evenimente ce se produc în obiectivele electroenergetice (explozii, incendii, defectarea instalațiilor etc.) sînt, de regulă, rezultatul neîndeplinirii sau îndeplinirii defectuoase

a atribuțiilor de serviciu de către unele persoane din rîndul angajaților obiectivelor respective. Elucidarea cauzelor oricărui eveniment de acest fel are o însemnătate deosebită, întrucît la originea lui se poate afla o acțiune cu caracter ostil.

Insemnate pagube se pot aduce economiei naționale și prin încheierea cu diferite firme străine furnizoare de echipamente electroenergetice a unor contracte dezavantajoase pentru țara noastră.

În afara acțiunilor de acest fel, în atenția ofițerilor trebuie să se afle, în vederea prevenirii lor, și unele fenomene negative sau stări de pericol ce se produc frecvent în obiectivele electroenergetice.

Organizarea muncii de contrainformații în sectoarele economice pentru prevenirea, descoperirea și lichidarea acțiunilor dușmănoase ce ar putea fi întreprinse asupra obiectivelor din ramura energiei electrice, precum și a altor fenomene negative ce se produc în cadrul lor presupune, în primul rînd, ca ofițerul de securitate să cunoască în mod temeinic obiectivele respective, importanța lor pentru economia națională și particularitățile ce decurg din procesul de producție și din amplasarea lor zonală.

Dacă necesitatea cunoașterii detaliate a obiectivelor este o obligație care revine tuturor ofițerilor ce lucrează pe linie de contrainformații în sectoarele economice, în domeniul energiei electrice această sarcină se impune cu atît mai mult cu cît procesul tehnologic de producție, transportul și distribuția energiei electrice diferă de cele existente în alte ramuri ale economiei naționale, iar prin complexitatea și interdependența lui cu toate sectoarele de activitate are un rol deosebit în desfășurarea normală a vieții social-economice.

La aceasta mai trebuie adăugat că înseși construcțiile componente ale obiectivelor electroenergetice au anumite trăsături proprii care pot fi folosite de dușman pentru a lovi în securitatea statului.

— Astfel, barajele și lacurile de acumulare au un rol esențial în producerea energiei electrice, dar în același timp constituie sisteme foarte vulnerabile. Orice distrugere sau avariere a unui baraj se poate solda cu o catastrofă. Distrugerile sau degradările barajelor pot fi provocate prin întreprinderea unor acțiuni de diversiune ori sabotaj, atacuri aeriene în caz de război, sau desfășurarea unei activități necorespunzătoare

pe linie de construcție sau exploatare, activitate ce-și poate găsi expresia în :

- deficiențe fie în alegerea amplasamentelor viitoarelor baraje, fie în studiile geologice și geotehnice executate. Se pot alege astfel ca locuri pentru amplasarea lor terenuri instabile, constituite din roci degradate și cu coeficienți geotehnici reduși, cu posibilități de alunecare a versanților, sau de producere a unor infiltrații mari ;
- proiectarea și executarea necorespunzătoare a construcțiilor propriu-zise.

Anumite probleme ridică și prevenirea acțiunilor ostile și a fenomenelor negative ce pot avea loc în proiectarea, construcția și exploatarea amenajărilor hidroenergetice care au rolul de a transporta apa de la lacul de captare la centrala hidroelectrică sau de a evacua apa în aval, după trecerea ei prin turbină.

Asemenea lucrări au un specific minier și, de aceea, în organizarea supravegherii informative trebuie să se țină seama de modul cum este organizată o asemenea activitate în obiectivele miniere.

— Centralele electrice sînt și ele obiective deosebit de vulnerabile, avînd în vedere complexitatea instalațiilor lor și faptul că întrebunțează în procesul arderii substanțe inflamabile, folosesc pentru răcirea și ungerea agregatelor hidrogen și uleiuri minerale și funcționează cu parametri ridicați de presiune și temperatură.

Într-o centrală electrică turbinele și cazanele sînt instalațiile cele mai vulnerabile la avarii și această particularitate poate fi folosită de elementele ostile în realizarea intențiilor lor dușmănoase.

Așa, de exemplu, întreținerea necorespunzătoare a turbinelor poate da naștere la incendii sau alte evenimente din cauza neetanșității conductelor de abur de înaltă presiune, de ulei sau de hidrogen, a înfundării circuitelor de ungere etc.

În timpul exploatării grupurilor termoeenergetice, avarierea acestora poate fi provocată și de funcționarea incorectă a instalațiilor de supraveghere care, datorită defectiunilor constructive sau întreținerii nesatisfăcătoare, nu-și îndeplinesc rolul pe care îl au.

La cazane există pericolul producerii unor explozii în situațiile în care pe circuitele de înaltă presiune se blochează

supapele sau apar fisuri în conducte, în special în zonele de sudură.

Explozii mari pot avea loc și în situația cînd se aprinde flacăra în cazan fără a se face ventilarea prealabilă sau cînd nu se iau măsuri de închidere a gazelor în momentul opririi ventilatoarelor de aer.

Uneori poate apărea pericolul prăbușirii cazanelor ca urmare a unor deficiențe de proiectare sau de construcție a stîlpilor de susținere.

Avarii grave la cazane pot fi determinate și de reglarea incorectă ori scoaterea voită din funcțiune a sistemelor de protecție pentru presiune sau temperatură. În asemenea situații cazanele sînt solicitate la presiuni ori temperaturi pînă la limita distrugerii lor. Aceleași efecte se pot produce și în cazul funcționării incorecte a sistemelor de reglaj hidraulic ale stațiilor automate de reducere-răcire, destinate evacuării rapide a aburului din condensator cînd scade brusc sarcina pe turbină.

De cele mai multe ori însă scoaterea din funcțiune a cazanelor este determinată de spargerea țevelor din cauza unor deficiențe de ordin constructiv, a executării unor reparații necorespunzătoare, mai ales a sudurilor, a funcționării defectuoase a instalațiilor de automatizare a arzătoarelor, a utilizării unor metode neindicate de pornire a cazanelor cînd sînt reci, a menținerii lor în funcțiune cu un debit scăzut față de limita minimă admisibilă, a folosirii apei de alimentare netratate conform prescripțiilor etc.

— Liniile de energie electrică în stațiile electrice, fiind răspîndite pe întreg teritoriul țării și străbătînd cele mai variate forme de relief, pot fi ușor supuse unor acțiuni rău intenționate, iar factorii naturali ca vîntul, chiciura, ploile, alunecările de teren, cît și cei artificiali ca, de exemplu, poluarea din zonele industriale, au, de asemenea, influență negativă asupra lor.

În configurația sistemului energetic național există unele linii și stații a căror funcționare este vitală, în sensul că scoaterea acestora din funcțiune creează imposibilitatea evacuării unor puteri din centralele electrice, precum și întreruperea alimentării cu energie electrică a unor importanți consumatori industriali.

Avariile la liniile și stațiile electrice sînt determinate în marea lor majoritate de manevrele greșite efectuate de personalul de serviciu, reglajul necorespunzător al elementelor de

protecție, întreținerea și reviziile necorespunzătoare, poluarea izolatoarelor în zonele industriale etc.

— Centralele hidroelectrice furnizează energie electrică la un preț de cost mai scăzut decât cele termoelectrice, dar construcția lor este mai costisitoare, deoarece necesită lucrări importante de excavații, armări, betonări, montaje de echipament electric și hidromecanic. Pe parcursul acestor lucrări se pot produce diferite fenomene negative grave (surpări ale bolților sau pereților, deplasări ale acestora, infiltrații masive de apă în interior etc.). Totodată, după darea în folosință pot avea loc diferite avarii ca urmare a exploatării necorespunzătoare a echipamentelor de care dispun.

Pornind de la necesitățile impuse de prevenirea, descoperirea și lichidarea infrațiunilor care pot aduce prejudicii economiei naționale și de la aspectele stabilite în cursul documentării, se cere ca ofițerii care desfășoară muncă contrainformativă în sectorul energiei electrice să-și formeze rețea care, pe lângă posibilități informative, să aibă și o înaltă calificare profesională pentru ca, la nevoie, să poată interveni nemijlocit în prevenirea unor fenomene sau stări periculoase.

De asemenea, în interesul muncii nu trebuie neglijată nici recrutarea unor angajați care, datorită pregătirii și probității lor profesionale, sînt solicitați să facă parte din comisiile tehnice interne de cercetare a diferitelor avarii și evenimente deosebite petrecute în cadrul obiectivelor respective.

Deoarece, prin specificul ei, activitatea de producție în obiectivele electroenergetice este neîntreruptă, se impune ca ofițerii să-și asigure rețea informativă în toate schimbările, astfel încît să poată cunoaște și stăpîni situația operativă în orice moment.

În cadrul procesului de instruire a rețelei informative din sectorul energiei electrice, ofițerii trebuie să insiste ca aceasta să semnaleze cu cea mai mare rapiditate aspectele constatate, deoarece defecțiunile, avariile sau alte evenimente din acest sector au o desfășurare scurtă în timp cu repercusiuni imediate asupra activității tuturor obiectivelor economice sau de altă natură din zona respectivă, prin întreruperea alimentării lor cu energie electrică. În același timp, persoanele din rețeaua informativă trebuie instruite să intervină imediat, potrivit atribuțiilor pe care le au, atunci cînd apar stări periculoase ce pot duce la scoaterea din funcțiune a agregatelor energetice, pen-

tru a înlătura pericolele ce s-au creat și apoi să ia legătura cu ofițerii de securitate.

Rețeaua informativă astfel formată și instruită trebuie folosită pentru obținerea de date și informații privind :

— activitatea intenționată a unor persoane sau faptele de natură să pună în pericol alimentarea continuă și în condiții de siguranță a consumatorilor cu energie electrică și termică ;

— menținerea în funcțiune a cazanelor ce prezintă țevi sparte sau a turbinelor la care au fost constatate vibrații ce depășesc limitele maxime admisibile ;

— funcționarea blocurilor energetice fără automatizări și instalații de protecție ;

— utilizarea la cazane a apei de alimentare necorespunzătoare, utilizarea de combustibili primari ce conțin corpuri străine sau substanțe corozive peste limitele admisibile, funcționarea într-un regim termic ridicat a generatorilor, utilizarea unor uleiuri necorespunzătoare la turbine și generatori ;

— alimentarea marilor platforme industriale prin intermediul unor stații și rețele neprotejate corespunzător din punctul de vedere al poluării sau cu scheme funcționale cu grad redus de siguranță ;

— persoanele care, prin încălcarea instrucțiunilor de serviciu și a atribuțiilor ce le revin privind efectuarea manevrelor, instruirea și controlul personalului de exploatare, urmărirea și executarea reparațiilor, fac posibilă producerea unor avarii grave în sectorul energetic ;

— persoanele care, prin nerespectarea parametrilor tehnologici (temperatura și presiunea aburului în cazane, presiunea uleiului la grupurile generatoare, presiunea hidrogenului în instalația de răcire a generatoarelor sau întreținerea și reparația necorespunzătoare a unor asemenea utilaje), pot provoca incendii ori explozii în centrale ;

— persoanele care, datorită încălcării normelor de prevenire a incendiilor, precum și întreținerii necorespunzătoare a sistemelor de prevenire și stingere din cadrul depozitelor de combustibili primari din centrale, pot provoca incendii deosebit de grave ;

— persoanele care caută să saboteze economia națională prin realizarea unor studii necorespunzătoare tehnico-economice și de amplasament a centralelor electrice și a barajelor, precum și cele care nu respectă proiectele de execuție, în spe-

cial la lucrările ascunse, sau recepționează lucrări de construcții-montaj cu defecte ori de slabă calitate;

— persoanele ce încearcă să comită manevre „greșite” la instalațiile de evacuare a apei din lacurile de acumulare, precum și cele care caută să culeagă date despre locurile vulnerabile, posibilitățile de distrugere, accesul și sistemul de pază la baraje;

— deficiențe privind depozitarea, transportarea și modul de utilizare a materialelor explozive folosite în lucrările hidroenergetice și care pot conduce la accidente colective de muncă slăbirea stabilității construcțiilor sau chiar distrugerea acestora;

— deficiențe în exploatarea lacurilor de acumulare de folosință complexă și care pot conduce la colmatarea acestora;

— intențiile sau acțiunile dușmănoase ale unor persoane de a sabota sau împiedica buna desfășurare a lucrărilor de proiectare, construcție și de exploatare a barajelor aferente sistemului energetic, ce ar putea avea urmări catastrofale.

La asigurarea securității obiectivelor energetice ofițerul de contrainformații în sectoarele economice trebuie să conlucreze cu ofițerii care lucrează pe linie de informații interne, precum și cu șefii posturilor de miliție, întrucât persoanele din rețeaua acestora care locuiesc în mediul rural, unde sunt amplasate linii de transport electrice și stații de transformare, pot aduce o contribuție importantă la prevenirea, descoperirea și lichidarea acțiunilor infracționale îndreptate împotriva obiectivelor respective.

5. În sectorul industriei metalurgice.

În ansamblul economiei naționale, industria metalurgică¹ ocupă un loc important, având ca sarcină de bază să asigure producția de metal, care constituie în prezent și va rămâne încă foarte multă vreme materialul fundamental al fabricării mijloacelor de producție.

Ca urmare a politici neabătute de industrializare socialistă, țara noastră dispune de o modernă industrie metalurgică, situându-se printre primele 15 țări producătoare de oțel din

¹ Industria metalurgică are două ramuri principale: siderurgia (metalurgia feroasă) și metalurgia neferoasă.

Principala orientare de perspectivă în dezvoltarea industriei noastre metalurgice este satisfacerea necesităților de oțel și aliaje ale economiei naționale în continuă creștere, prin punerea în funcțiune a unor importante capacități de producție.

Având în vedere rolul important al metalurgiei în dezvoltarea economiei naționale, obiectivele din acest sector atrag atenția dușmanului.

Dintre formele activității ostile îndreptate împotriva obiectivelor din ramura industriei metalurgice se remarcă, prin consecințele deosebit de grave pe care le poate avea, actul de diversiune. El se poate solda cu pierderi de vieți omenești, importante pagube materiale, stări de spirit nefavorabile etc.

Spre deosebire de alte ramuri economice, în metalurgie actul de diversiune practic nu se poate întreprinde asupra unui obiectiv în întregul său, ci numai asupra anumitor sectoare, elementele dușmănoase vizând acele instalații, agregate sau secții a căror scoatere din funcțiune paralizează activitatea economică a întregii întreprinderi sau a unor sectoare de producție importante.

Astfel, sint vizate, mai ales, stațiile de transformare, gospodăriile de apă, stațiile de gaze combustibile, instalațiile de ungere, de aer comprimat, cele pentru oxigen tehnic și altele.

Actul de diversiune poate fi săvârșit prin producerea de explozii, incendii, avarii etc., folosindu-se procedee diverse ca provocarea de scurtcircuite sau scintei în locuri unde se află substanțe explozive ori combustibile, introducerea unor corpuri dure în mecanismele agregatelor, mărirea peste limitele admise a presiunii în diferite instalații și altele.

Obiectivele din industria metalurgică, datorită complexității proceselor tehnologice, numărului mare de instalații folosite, temperaturilor ridicate cu care se lucrează etc. sint, de asemenea, într-o mare măsură, vulnerabile și la actele de sabotaj.

Așa, spre exemplu, specific construcției și reparațiilor furnalelor și cuptoarelor este faptul că se folosește cărămidă refractară. Aici elementele sabotoare pot să acționeze prin folosirea unor cărămizi de calitate necorespunzătoare sub aspectul rezistenței la temperaturi înalte, prin montarea lor defectuoasă, prin utilizarea unui praf de șamotă de calitate inferioară, degradat, fapte ce au ca urmare apariția de rosturi între cărămizi și, în final, producerea de perforări, prin care fonta sau oțelul se scurge în exterior. De asemenea, înzidirea necorespunzătoare

a bolților la cuptoare poate provoca surparea lor în timpul cit sint în funcțiune și, prin aceasta, încetarea producției cuptoarelor respective. La furnale și oțelării, elementele ostile pot să scoată din funcțiune mijloacele de transport al minereului (funiculare sau benzi transportoare), să deregleze mecanismele de antrenare a aglomeratului etc., ceea ce provoacă perturbarea activității acestora. Procedee asemănătoare se pot folosi și la cocserie (de exemplu, prin scoaterea din funcțiune a unor baterii se diminuează producția de coals, materie primă determinantă în procesul de producție a fontei).

Întregul proces tehnologic al furnalelor fiind dirijat de la camera de aparatură de măsură și control, o acțiune ostilă în acest loc este de natură să pericliteze întreaga activitate de producție, întrucât nu se mai pot controla temperaturile, dozajul, aerul cald, apa etc.

Un element determinant în funcționarea unui furnal îl constituie aerul cald furnizat de instalații speciale (suflante și caupere). Sistarea pentru o anumită perioadă a introducerii în furnal a aerului cald provoacă fenomenul de „înghețare” a fontei, fapt ce are importante urmări negative.

Cu ocazia elaborării fontei și a oțelurilor, elementele ostile pot să emită buletine de analiză eronate, acțiunile lor răsfirgându-se negativ asupra calității produselor respective, să livreze beneficiarilor oțel cu alte caracteristici, falsificând certificatele de calitate sau schimbându-i marca.

În ceea ce privește unele metode prin care s-ar putea sabota producția de laminate, pot fi menționate: ruperea cajeilor; neîncălzirea corespunzătoare a lingourilor și suprasolicitarile motoarelor electrice; scoaterea din funcțiune a mecanismelor de comandă; întreținerea necorespunzătoare a instalațiilor etc. De menționat că fiecare fază a procesului tehnologic are o serie de caracteristici care pot fi exploatate de către elementele ostile pentru producerea unor acte de sabotaj.

Ca și în alte sectoare industriale, în ramura metalurgiei este posibil să se acționeze ostil și prin săvârșirea infracțiunii de subminare a economiei naționale.

Având în vedere că pentru construirea unor noi unități (oțelării, trăgătorii, laminare etc.) ori modernizarea și extinderea altora existente este nevoie și de un anumit volum de utilaje de import și că producția metalurgică are o pondere însemnată la export, elementele ostile pot să folosească întreprinderile ori instituțiile din acest sector în scopul subminării

economiei naționale, în special prin favorizarea unor firme străine.

Pentru a-și putea îndeplini cu succes misiunea primită de a asigura prevenirea săvârșirii oricărei fapte de natură să aducă prejudicii economiei naționale, ofițerii ce deservesc obiectivele din industria metalurgică trebuie să cunoască temeinic particularitățile proceselor de producție și ale obiectivelor din acest sector de activitate.

Astfel, în domeniul siderurgiei ei trebuie să fie bine edificați asupra sectoarelor principale ce intră în componența combinatelor siderurgice și a rolului acestora: depozite, aglomeratoare, cocserie-distilerie de gudroane, furnale, oțelărie, laminare degrositoare și finisare, anexe (fabrică de exigen, de var, turnătorie mixtă, atelier mecanic și altele).

Cu privire la depozite este necesar să cunoască, de pildă, că în ele trebuie să existe materii prime, îndeosebi coals și minereu de fier, pe sortimente și în măsură să asigure bunul mers al producției pe cel puțin 15 zile în caz de forță majoră.

Agglomeratorul, cu toate instalațiile aferente, trebuie să aibă asigurată o funcționare în condiții de siguranță, întrucât întreruperea procesului de producere a aglomeratului va perturba funcționarea furnalelor.

Furnalul dispune de aparate de măsură, control și comandă, suflante, instalații de răcire, de gaz, electrofiltre, preîncălzitoare etc. a căror scoatere din funcțiune poate avea urmări foarte grave.

În timpul elaborării fontei și a aglomeratului se degajă cantități mari de gaze care, în condițiile nerespectării normelor de tehnică a securității muncii, pot da naștere la incendii, explozii sau otrăviri.

În cadrul oțelăriei trebuie bine cunoscute normele tehnice de folosire a oxigenului spre a se preveni exploziile, cele privind executarea reparațiilor la instalații și utilaje, precum și cele referitoare la înlocuirea materialului refractar uzat, deoarece au fost mai multe cazuri când, datorită uzurii peste limita admisă a materialului respectiv, s-au perforat cuptoarele din oțelării, fapt ce s-a soldat cu pierderi de oțel, blocarea circulației în zonele acestora, incendierea instalațiilor electrice și chiar cu victime din rândul personalului.

În cadrul combinatelor siderurgice funcționează și sectoarele cocso-chimice, precum și fabricile de oxigen, deosebit de vulnerabile, datorită nocivității ori proprietăților corozive, în-

flamabile sau explozive ale gazelor și materiilor stocate în rezervoare ori supuse prelucrării.

La uzina cocso-chimică există pericolul producerii unor explozii datorită scăpărilor de gaze, fie de la instalația care alimentează bateria cu gaz de ardere, fie de la secțiile chimice care sînt în vecinătate.

În industria metalurgiei neferoase se manipulează produse cu puncte de volatilizare scăzute, care, datorită depozitării, manipulării sau transportării în mod necorespunzător, pot provoca incendii, explozii sau intoxicații. Totodată, caracteristică pentru această ramură este degajarea, în procesul electrolizei, de substanțe toxice.

La obiectivele din industria aluminiului, abaterile de la prevederile tehnologice privind caracteristicile curentului electric și golirea cuvelor fără a se asigura cantitatea minimă necesară continuării procesului tehnologic pot duce la înghețarea acestora (solidificarea materialului în ele și, ca urmare, scoaterea lor din exploatare), cu repercusiuni grave asupra planului de producție și cheltuieli însemnate pentru repunerea în funcțiune.

Agregatele de prelucrare a aluminiului trebuie menținute în perfectă stare de funcționare, avînd un grad înalt de complexitate și automatizare. Unele utilaje, în special laminoarele de folii, trebuie să lucreze în mediu de aer filtrat, în hale cu ușile închise, cu atmosferă sub presiune, întrucît un fir de praf poate provoca sfîșierea foliei și rebutarea produsului.

În procesul documentării asupra obiectivului, o atenție deosebită trebuie acordată cunoașterii locurilor vulnerabile.

În sectorul metalurgic, locuri vulnerabile care trebuie să stea în atenție în mod deosebit sînt: centralele termoelectrice, stațiile de transformare, cele de gaz metan, fabricile de oxigen, gospodăriile de apă, camerele aparatelor de măsură și control etc.

Activitatea ofițerilor trebuie permanent îndreptată și spre cunoașterea concretă a elementelor din cadrul obiectivelor care, datorită antecedentelor lor politice reacționare ori concepțiilor și poziției prezente pe care le au, sînt pretabile să desfășoare acțiuni ostile împotriva securității statului.

Este necesar să se cunoască dispunerea lor în obiectiv, sectoarele în care lucrează, posibilitățile ce există în cadrul acestora și pe care ele le-ar putea folosi în săvîrșirea unor acțiuni ostile și altele.

Avînd în vedere faptul că scoaterea din funcțiune a unei instalații de mare capacitate (furnal, cuptor etc.) poate aduce prejudicii importante economiei naționale (producție nerealizată, cheltuieli pentru reparații, afectarea activității obiectivelor beneficiare etc.), rezultă că problema cunoașterii elementelor ce ar putea săvîrși asemenea acțiuni are o importanță excepțională.

Pentru a se realiza la nivelul cerințelor sarcinile pe care le reclamă asigurarea securității obiectivelor din ramura metalurgiei, este necesară o rețea informativă eficientă, bine plasată și corespunzătoare sub aspect calitativ și cantitativ. În acest sens, ponderea în cadrul rețelei trebuie să o aibă informatorii și colaboratorii proveniți din rîndul specialiștilor, inginerilor, tehnicienilor, muncitorilor de înaltă calificare și care să aibă posibilități de acces în punctele cheie din cadrul obiectivului.

Specific combinatelor siderurgice este faptul că producția unui sector poate deveni materie primă pentru altul (de pildă, fonta de la furnale este materie primă pentru oțelărie și turnătorie). De aceea, este indicat ca în rețeaua informativă să fie introduse și persoane din rîndul specialiștilor care se ocupă cu probleme de ansamblu, aceștia putînd avea o contribuție deosebită la localizarea sectorului unde s-a produs fapta, elucidarea cauzelor și descoperirea vinovaților.

În crearea rețelei trebuie să se aibă în vedere necesitatea asigurării informative a tuturor sectoarelor importante, raportate la fiecare fază de producție. Aceasta, precum și faptul că în ramura metalurgiei există obiective deosebit de dezvoltate, cu multe sectoare și numeroși angajați, impun ofițerilor, pentru a-și rezolva în bune condiții sarcinile încredințate, să folosească un număr sporit de informatori și colaboratori. Or, pentru a putea desfășura o muncă de calitate cu aceștia, ei trebuie să utilizeze pe scară largă și rezidenții, recrutați din rîndul unor persoane bine pregătite, cu înaltă competență, în măsură să conducă în bune condiții activitatea informatorilor și colaboratorilor ce le sînt dați în legătură și, în același timp, să furnizeze, la rîndul lor, informații utile. Pe această linie, practica a dovedit utilitatea deosebită a folosirii ca rezidenți a ofițerilor de securitate de rezervă, angajați ai obiectivelor, a șefilor birourilor sesizări, protecția muncii ș.a.

De asemenea, dată fiind necesitatea acoperirii informative a tuturor schimburilor de producție, de această cerință trebuie să se țină seama și în crearea și folosirea rezidenților.

În cunoașterea situației operative și mai cu seamă în asigurarea securității locurilor vulnerabile, un rol important revine culegerii personale de informații de către ofițerul de securitate.

Pe linia sarcinii de asigurare a securității locurilor vulnerabile, ofițerul are obligația de a contribui, cu ajutorul și al unor specialiști, la stabilirea acelor unde se impune folosirea anumitor sisteme de protecție, instalații de semnalizare optică sau acustică etc., de a face propuneri în acest sens conducerii obiectivului și de a sprijini amplasarea și exploatarea lor.

În funcție de situație se poate recurge la folosirea și a altor mijloace ca: televiziune în circuit închis; sisteme de semnalizare sau fotografieri ori filmare automată; diverse tipuri de capcane chimice, mecanice, electrice etc. Acestea trebuie alese în raport cu scopul urmărit prin folosirea lor, modalitățile de realizare, posibilitățile existente pe plan local și cu alți asemenea factori.

În sectorul metalurgiei este caracteristic faptul că se concentrează importante investiții. Această situație impune ca în cadrul supravegherii informative și al urmăririi informative să se acorde o atenție deosebită prevenirii oricăror acțiuni ostile ori fenomene negative care ar periclita realizarea planului de investiții, precum și intrarea la timp în funcțiune a capacităților de producție și a obiectivelor planificate.

Caracteristic industriei metalurgice este și faptul că în cadrul unor obiective se aduc ori se construiesc și se pun în funcțiune utilaje mari, unele cu destinații speciale, unicate, deosebit de complexe. Aceasta face necesară o intensificare a muncii informative în perioadele cînd se aduc ori se construiesc asemenea utilaje, în scopul depistării și prevenirii eventualelor acțiuni sau fenomene ce ar putea avea consecințe negative.

În cazul construcției unor instalații de importanță deosebită care sînt unicate, rețeaua informativă existentă trebuie instruită ca, în toate fazele de fabricație, să manifeste atenție pentru a semnaliza orice defecțiune sau acțiune ostilă (de exemplu, nerespectarea normelor de efectuare a tratamentelor termice sau de executare a sudurilor, depășirea toleranțelor admise ale unor piese, folosirea de materiale necorespunzătoare etc.).

Analizele efectuate asupra cauzelor care au generat evenimente deosebite în obiectivele metalurgice au evidențiat faptul că acestea, în majoritate, s-au produs în timpul executării unor reparații sau la efectuarea probelor în vederea recepționării utilajelor.

Acest aspect este important spre a fi reținut în scopul intensificării muncii informative în sectoarele în care se execută asemenea operații, mai ales datorită faptului că activitățile respective reclamă participarea unui personal mai numeros în procesul de producție (mai dens), se execută mai multe manevre manuale, iar organele de mașini sau subansamblele sînt încărcate cu suprasarcini. Ca urmare, pericolul de accidente este sporit, iar producerea lor se poate solda cu multe victime. De asemenea, elementele dușmănoase pot comanda sau executa unele manevre greșite care să aibă urmări nedorite.

Stările de pericol trebuie să rămînă în atenția ofițerului și a rețelei informative pînă la lichidarea completă a tuturor cauzelor ce pot concura la producerea unor eventuale avarii, accidente, explozii, incendii.

La construirea unor obiective mari, la operații de montaj lucrează temporar și anumiți specialiști străini. Nu trebuie pierdut din vedere faptul că printre aceștia pot fi și agenți ai serviciilor de spionaj ori diferite persoane din partea unor firme străine care să aibă misiunea de a culege informații sau de a pune la cale alte acțiuni de natură să lovească în interesele statului nostru. Pentru contracararea unor astfel de fapte, sînt necesare măsuri informativ-operative eficiente, pe timpul cît aceștia lucrează în obiectiv.

Dat fiind faptul că industria noastră metalurgică contribuie într-o măsură însemnată la realizarea exportului, este necesar ca atenția rețelei informative să fie orientată spre semnalarea și prevenirea oricăror acțiuni de natură să provoace pagube ori prejudicii morale statului nostru. În mod deosebit trebuie acordată atenție sectorului laminare, știut fiind că exportul constă în special din produse laminate (țevi, benzi, profile diferite etc.).

Printre condițiile esențiale ale realizării la nivelul cerințelor a sarcinilor activității de securitate în obiectivele din sectorul metalurgic trebuie amintite în primul rînd obiectivitatea și operativitatea în aprecierea și exploatarea informațiilor obținute în procesul muncii contrainformative.

6. În sectorul industriei construcțiilor de mașini.

Crearea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului și comunismului, făurirea unei industrii moderne și, în general, a unei economii naționale înfloritoare sînt de neconceput fără o puternică industrie constructoare de mașini. Creșterea cu prioritate a industriei constructoare de mașini reprezintă o condiție esențială pentru înfăptuirea reproduției socialiste lărgite și introducerea în toate ramurile a celor mai înaintate cuceriri ale științei și tehnicii, pentru valorificarea superioară a bogățiilor naționale și dezvoltarea complexă a întregii economii.

Industria construcțiilor de mașini este constructorul, tehnologul și producătorul numărul unu al economiei naționale. Ea are menirea să se echipeze pe sine, precum și celelalte ramuri ale economiei naționale cu utilaje, instalații, mașini și aparatură, asigurînd întregii economii naționale un înalt grad de înzestrare tehnică.

În stadiul actual al dezvoltării sale, industriei noastre constructoare de mașini îi este caracteristic un înalt grad de complexitate tehnologică. Acesta este determinat de: ciclurile mari și complicate de realizare a unui produs, care presupune fazele de cercetare, proiectare, experimentare prototip serie zero, fabricație, urmărire în exploatare, modificare a produsului; schimbarea rapidă a tehnologiilor utilizate în funcție de cerințele progresului tehnico-științific contemporan; folosirea unei mari diversități de tehnologii.

Pentru ofițerii de contrainformații în sectoarele economice este foarte importantă cunoașterea aspectelor legate de complexitatea tehnologică, întrucît în oricare din fazele ciclului de realizare a produselor — valabile pentru fiecare întreprindere — elemente rău intenționate pot acționa ostil în scopul provocării unor grave prejudicii economiei naționale.

Totodată, trebuie avut în vedere faptul că în cadrul obiectivelor economice din ramura construcțiilor de mașini lucrează cadre cu înaltă calificare și mulți specialiști de valoare, care pot fi în atenția elementelor ostile pentru a-i influența și instiga la acțiuni de sabotaj sau subminare. De asemenea, ei sînt în atenția serviciilor de spionaj străine în vederea exploatării informative sau atragerii la colaborare pentru a stabili preocupările privind elaborarea unor noi tehnologii, pentru a subtiliza invenții sau alte lucrări cu caracter de noutate tehnică și chiar pentru a-i instiga să părăsească țara. De aceea, apărarea specialiștilor de valoare, a creației lor tehnico-științifice

constituie o sarcină principală a ofițerilor de contrainformații în sectoarele economice.

Obiectivele din industria construcțiilor de mașini sînt dotate cu mașini-unelte și agregate, instalații și utilaje de înaltă tehnicitate, unele chiar unicate în cadrul economiei naționale. Acțiunile îndreptate spre scoaterea lor din funcțiune sînt foarte periculoase, întrucît pot paraliza total activitatea obiectivului sau a unui sector economic. De aceea, sînt necesare, în funcție de particularitățile fiecărui obiectiv, măsuri informative adecvate.

În unele cazuri, produsele noi fabricate sînt rezultatul asimilării unor licențe cumpărate din străinătate. Elementele ostile pot acționa în direcția determinării achiziționării unor licențe depășite moral, neexperimentate de furnizor, scumpe sau neadecvate condițiilor existente în ramură, ori în direcția asimilării cu întîrziere a produsului respectiv.

Caracteristic industriei construcțiilor de mașini este și faptul că ea folosește larg cooperarea între întreprinderile aceleiași ramuri sau cu unități din alte ramuri ale economiei naționale pentru realizarea produsului final. Este o trăsătură esențială a etapei actuale de dezvoltare, de introducere impetuoasă a progresului tehnic, care impune crearea sau reprofilarea unităților industriale din fiecare ramură de activitate în așa fel încît să realizeze componente-părți din produse, subansamble sau piese în condiții optime de calitate, competitivitate și eficiență economică. De reținut că la baza activității productive a tuturor întreprinderilor constructoare de mașini stă multitudinea contractelor încheiate cu furnizorii de repere, ansamble, aparatură etc. Ca atare, orice perturbare în derularea optimă a contractelor de cooperare atrage după sine nerealizarea sau realizarea cu întîrziere și cu cheltuieli suplimentare a produselor finite. Pentru a obține astfel de efecte, unele elemente ostile pot acționa în direcția sabotării relațiilor de cooperare dintre întreprinderi, folosind diverse procedee prin care încalcă prevederile contractuale privind termenele de livrare, calitatea și cantitatea produselor.

Prevenirea unor astfel de acțiuni ori inacțiuni impune ca ofițerul de securitate dintr-un obiectiv să cunoască corespunzător ce produse se realizează în cooperare, care sînt întreprinderile participante, termenele contractuale etc. În funcție de acestea el trebuie să instruiască rețeaua, să organizeze supravegherea informativă etc. Totodată, este indicat să conlucreze

cu ofițerii care desfășoară muncă informativă în obiectivele ce participă la cooperare.

După cum este cunoscut, industria construcțiilor de mașini aduce o însemnată contribuție la realizarea exportului, precum și la organizarea și desfășurarea unor largi contacte tehnico-științifice cu străinătatea.

Mașinile și instalațiile românești au devenit o prezență tot mai remarcabilă pe piața mondială; multe din ele reprezintă creații originale, includ soluții constructive noi, de concepție proprie, de mare valoare științifică și eficiență economică, ceea ce sporește mult competitivitatea lor.

Practica muncii a dovedit că elementele ostile încearcă să acționeze în direcția compromiterii unor produse destinate exportului, deoarece sînt conștiente că exportul reprezintă astăzi o coordonată deosebit de importantă a eficienței economice a întreprinderilor.

În industria construcțiilor de mașini s-au semnalat o serie de fenomene negative în legătură cu producția destinată exportului, unele din ele prezentînd caracterul acțiunilor de sabotaj și subminare a economiei naționale.

Astfel, în unele cazuri au fost livrate produse sub nivelul calitativ garantat, cu o serie de defecțiuni, sau la a căror realizare nu au fost respectate documentațiile tehnice. În alte cazuri au fost livrate produse corespunzătoare sub aspect funcțional, dar finisate și vopsite în mod necorespunzător, din care cauză nu au putut face față în competiție cu produse similare din alte țări.

Alteori, au fost expediate seturi de ansamble și subansamble cu întârziere sau constituite incomplet, ceea ce a provocat stagnări în procesul de montaj la beneficiarul extern. De asemenea, au fost și situații cînd nu s-au asigurat la timp piese de schimb și asistența tehnică necesară la produsele livrate în străinătate.

Alte forme ale acțiunilor elementelor ostile capătă caracterul infracțiunii de subminare a economiei naționale prin favorizarea unor firme străine în relațiile de cooperare economică cu întreprinderile din industria noastră constructoare de mașini.

Serviciile de spionaj și unele organizații interesate din străinătate pun la cale și alte acțiuni ostile împotriva obiectivelor din această ramură. Trebuie reținute în mod deosebit încercările acestora de a culege informații cu caracter secret despre asemenea obiective, care pot fi folosite în organizarea

de acțiuni de natură să lovească în mod direct în economia națională, precum și acelea de a racola specialiști de valoare.

Dușmanul acționează împotriva industriei constructoare de mașini și pentru faptul că aceasta are o contribuție hotărîtoare la realizarea producției de apărare națională.

Tehnica de luptă, armamentul, muniția sînt produse, în marea lor majoritate, de către industria constructoare de mașini. Obiectivele productive ale industriei de apărare sînt, în cea mai mare parte, unități care, prin tehnologia și profilul lor, aparțin industriei constructoare de mașini.

Obiectivele industriei constructoare de mașini pot primi comenzi speciale pentru înzestrarea forțelor noastre armate cu produse ca autocamioane, tractoare, autoturisme de teren, piese de schimb etc.

De asemenea, în cadrul unora dintre aceste întreprinderi există secții speciale care lucrează ansamble destinate producției speciale sau execută anumite repere pentru obiectivele productive ale industriei de apărare.

O serie de obiective ale construcțiilor de mașini în cazuri și situații excepționale pot trece operativ la producția de apărare.

În astfel de condiții, pentru prevenirea acțiunilor ce pot aduce prejudicii economiei naționale este necesar ca rețeaua informativă din obiectivele industriei constructoare de mașini să fie dirijată să obțină informații despre:

- fapte ale unor angajați prin care se creează premise pentru realizarea unor mașini, instalații și utilaje necorespunzătoare calitativ și neconform cu parametrii proiectați;

- încălcări ale prevederilor legislației privind proiectarea, amplasarea, omologarea, efectuarea probelor tehnologice și controlul de calitate de către unii angajați;

- încercări ale unor angajați de a achiziționa din străinătate licențe depășite sau incomplete, neasimilarea unor licențe cumpărate, respingerea neîntemeiată sau tergiversarea aplicării unor invenții, inovații și raționalizări;

- nerespectarea de către unii angajați, în diferite etape ale fluxului tehnologic, a prevederilor contractelor încheiate cu beneficiari externi în cazul producției realizate pentru aceștia;

- acțiuni, fapte și fenomene negative care ar putea determina nerealizarea la termen și în condiții optime de calitate a unor mașini, aparate, instalații și produse destinate apărării;

— preocupări ale unor persoane — cetățeni români și străini — de a cunoaște activitatea de cercetare, proiectare și elaborare de tehnologii noi sau de fabricare a anumitor produse noi pe care o desfășoară diverși specialiști de valoare din această ramură economică.

Pentru a se putea îndeplini cu succes sarcina prevenirii oricăror acțiuni ostile sau fenomene negative ce pot avea loc în industria constructoare de mașini este necesar să se aibă în vedere și faptul că între diverse obiective ale acesteia există o lagă cooperare pentru realizarea unor produse. Situația respectivă incumbă obligația din partea ofițerilor ce desfășoară activitate de contrainformații în asemenea obiective de a realiza, la rîndul lor, în scopul menționat, o cooperare multilaterală și permanentă.

7. În sectoarele industriale care realizează sau concură la producția destinată apărării patriei.

Dat fiind rolul esențial pe care îl poate avea capacitatea de apărare a unui popor în eventualitatea necesității de a-și apăra cu arma în mînă independența națională, integritatea teritorială, Partidul Comunist Român acordă o atenție deosebită întăririi potențialului de apărare a țării noastre. În virtutea acestui fapt industria de apărare din țara noastră se dezvoltă avînd ca trăsături definitorii: producerea în primul rînd a mijloacelor de luptă de masă, ca și a mijloacelor specializate, condiție fundamentală pentru înarmarea întregului popor; asimilarea și fabricarea unei game variate de muniții și în cantități indestulătoare; asimilarea și fabricarea unor tipuri de armament și tehnică de luptă moderne, cu posibilități de perfecționare în perspectivă; realizarea autonomiei în domeniul asigurării cu materii prime și materiale necesare pentru producția militară; crearea din timp de pace a stocurilor necesare, concomitent cu dispersarea lor pe întreg teritoriul țării.

La noi în țară, ca dealtfel și în alte țări, producția destinată nevoilor de apărare se realizează atît în obiective integrale profilate pentru această producție, cit și în obiective economice cu alt profil, dar care dispun și de secții și ateliere unde se execută repere, subansamble sau produse pentru dotarea for-

Avînd ca misiune de bază prevenirea, descoperirea și lichidarea infracțiunilor de spionaj, de trădare prin transmitere

de secrete, de sabotaj, diversiune, sustragere de arme, muniții și substanțe explozive, precum și a altor acțiuni dușmănoase pe care serviciile de spionaj și unele elemente ostile din interior pot să le săvîrșească împotriva obiectivelor din sectorul de apărare, ofițerilor ce desfășoară în cadrul acestor obiective activitate de contrainformații în sectoarele economice le revine sarcina organizării și desfășurării muncii de securitate pentru:

— prevenirea pătrunderii prin angajare în obiectivele din acest sector a unor persoane cu antecedente politice reacționare sau care, prin comportarea și relațiile lor prezente, pot constitui un pericol pentru asigurarea securității obiectivelor în cauză;

— stabilirea persoanelor pretabile să săvîrșească acțiuni infracționale contra securității statului, precum și a acelor care, prin activitatea lor, generează sau favorizează apariția și existența unor stări de pericol sau fenomene negative în obiectivele din sectorul de apărare; prevenirea faptelor persoanelor menționate care, prin consecințele lor, ar putea afecta capacitatea de apărare a țării; descoperirea și curmarea acțiunilor deja inițiate;

— asigurarea păstrării secretului activității desfășurate în obiectivele sectorului de apărare; asigurarea contrainformativă a căilor de acces spre aceste obiective în timpul deplasărilor în mediu întreprinse de unii diplomați, ziariști, turiști și alte categorii de cetățeni străini;

— informarea permanentă și operativă a organelor de partid și a conducătorilor obiectivelor în cauză asupra problemelor deosebite apărute, în vederea preîntîmpinării oricăror consecințe de natură să afecteze producția de apărare.

La fel ca în celelalte unități economice, o premisă importantă a organizării judicioase a muncii de securitate în obiectivele din sectorul de apărare este documentarea detaliată, temeinică și permanentă a ofițerilor asupra activității acestora.

Astfel, este necesar să fie cunoscute amănunțit caracteristicile activității obiectivelor din sectorul de apărare, condițiile în care se desfășoară aceasta, normele tehnologice ce trebuie respectate etc. În mod deosebit se impun a fi cunoscute: condițiile speciale (temperatură, umiditate, presiune) cerute pentru depozitarea materiilor prime și a produselor finite; efectul anumitor factori atmosferici asupra lor; normele de manipulare și transport și altele în vederea depistării eventualelor încălcări ale acestora care pot avea ca urmare producerea de explozii, incendii etc.

Totodată, ei trebuie să cunoască prevederile actelor normative ce se referă la activitatea obiectivelor respective (deoarece aceasta este reglementată și printr-o serie de acte normative speciale), cele privind modalitățile de cooperare cu obiectivele din alte ramuri economice și altele. Se impune, de asemenea, să fie bine cunoscute sistemele de pază din cadrul obiectivelor, drumurile de acces spre acestea, împrejurimile etc.

De o deosebită importanță este cunoașterea personalului, acțiune care trebuie să fie executată continuu și multilateral. Ea contribuie, printre altele, pe de o parte, la depistarea eventualelor elemente din rindul angajaților obiectivelor din sectorul de apărare pretabile să săvârșească acțiuni ostile, iar pe de altă parte, la apărarea contrainformativă a persoanelor ce lucrează cu secrete de stat, a acelor angajați care, datorită funcțiilor deținute și activităților desfășurate, pot deveni ținta acțiunilor serviciilor de spionaj sau ale altor elemente ostile din interior.

Multilateralitatea studiului amintit se referă și la faptul că ofițerii trebuie să cunoască date și despre rudele apropiate (soț, soție, copii, frați, surori, părinți sau despre alte persoane care locuiesc împreună cu angajații respectivi ori îi vizitează frecvent). În asemenea cazuri este necesar să se dea o atenție deosebită cunoașterii tuturor persoanelor care caută să pătrundă în anturajul angajaților obiectivelor cu profil de apărare pentru a se depista eventualii agenți ai serviciilor de spionaj și a se putea lua din timp măsuri de prevenire a acțiunilor dușmănoase ce s-ar pune la cale.

Spre deosebire de alte obiective, în cele din sectorul de apărare ofițerii sînt obligați să se documenteze și asupra mediului înconjurător al acestora (localitățile apropiate și dacă în cadrul lor domiciliază angajați ai obiectivului; persoanele din localitățile respective care ar fi pretabile la acțiuni dușmănoase; eventualele încercări ale unora dintre ele de corupere sau de exploatare în orb a anumitor angajați; intenții de a pătrunde în obiectiv cu scopuri ostile ori de a efectua activitatea obiectivului; legături suspecte cu cetățeni străini etc.).

De asemenea, ofițerul trebuie să cunoască locurile de agrement, unitățile comerciale și de deservire a populației etc. situate în apropierea obiectivului și care sînt frecventate de angajații acestuia și să verifice persoanele ce le încadrează.

O sarcină specifică a ofițerilor care lucrează în acest domeniu este aceea de a-și aduce contribuția la legendarea verosimilă a activității sau a producției obiectivelor din sectorul de apărare, în scopul asigurării păstrării secretului asupra lor.

În situația cînd un obiectiv este nou înființat, ofițerul de securitate, pe baza documentării asupra viitoarei activități a acestuia, va fixa legenda încă din perioada proiectării sau a începerii lucrărilor de construcție. Totodată, ofițerii trebuie să se preocupe în permanență de adaptarea legendelor la schimbările survenite în timp în obiective.

Legendarea se impune și pentru acele secții ale obiectivelor din alte ramuri economice care realizează repere necesare producției de apărare, precum și pentru întreprinderile sau instituțiile reprofile în funcție de nevoile apărării.

Odată realizată documentarea, ofițerul de contrainformații în sectoarele economice se va preocupa de crearea unei rețele informative calificate și suficiente din punct de vedere numeric, capabilă să-i furnizeze informații care să contribuie la prevenirea unor evenimente sau eventuale infracțiuni îndreptate împotriva securității statului.

În alcătuirea rețelei informative trebuie pornit de la faptul că obiectivele din sectorul de apărare sînt vulnerabile în totalitatea lor.

Recrutarea rețelei nu trebuie condiționată de existența sau inexistența în obiectiv a unor persoane pretabile să inițieze ori să desfășoare acțiuni dușmănoase în virtutea antecedentelor lor politice reacționare, întrucît, de regulă, angajarea în obiectivele din sectorul de apărare este precedată de verificări complexe, iar atunci cînd rezultă că solicitanții au asemenea antecedente, nu li se dă acordul pentru încadrare.

Necesitatea acoperirii informative a multor locuri și medii din interiorul și din preajma obiectivelor din sectorul de apărare face ca, de la caz la caz, numărul informatorilor și colaboratorilor să fie destul de mare. Pentru a putea asigura o legătură permanentă cu aceștia, se impune ca ofițerii să recruteze, în funcție de necesități, un număr suficient de rezidenți.

Rețeaua informativă astfel creată trebuie folosită pentru a obține, în principal, informații despre :

— persoane care manifestă interes pentru cunoașterea noilor tipuri de armament și muniții, îndeosebi a produselor realizate de țara noastră pe baza unor tehnologii și licențe românești ;

— acțiuni, fapte și fenomene negative ce determină ne-realizarea la termen și în bune condiții a unor mașini, aparate, instalații și produse destinate apărării, precum și persoanele care le săvârșesc sau generează prin acțiunile ori comportarea lor astfel de situații;

— preocupările unor persoane — cetățeni români sau străini — privind activitatea de cercetare, proiectare, producere și perfecționare a unor noi tipuri de arme, caracteristicile tehnico-tactice ale acestora și alte aspecte legate de producția de apărare;

— încercările unor elemente ostile ori cu un profil etico-moral necorespunzător de a deveni angajați ai obiectivelor din sectorul de apărare sau de a lua cunoștință de activitățile ce se desfășoară pentru proiectarea, producerea, experimentarea și încercarea produselor destinate apărării;

— încălcarea normelor de tehnica securității muncii și de pază contra incendiilor, precum și a legislației privind păstrarea, transportul și manipularea armamentului, materialelor explozive și a substanțelor toxice;

— eventualele abateri și încălcări săvârșite de către anumiți angajați a legislației cu privire la apărarea secretului de stat și a normelor ce reglementează relațiile angajaților acestor obiective cu reprezentanțele sau cu cetățenii străini, precum și legăturile suspecte create de angajații obiectivelor în cauză;

— cazurile de pierdere, sustragere sau distrugere a documentelor secrete.

Una din condițiile de bază ale realizării sarcinilor ce revin organelor de securitate pe linia prevenirii oricăror fapte infracționale sau fenomene de natură să producă prejudicierea intereselor statului nostru în domeniul industriei de apărare o constituie cooperarea permanentă între ofițerii de contrainformații în sectoarele economice și cei din alte compartimente de activitate, îndeosebi cei de contrainformații militare.

8. În sectorul industriei chimice.

În ansamblul economiei românești, industria chimică ocupă un loc de frunte, situându-se printre ramurile cele mai dinamice, chemate să valorifice la un nivel superior, o mare parte a resurselor naturale de care dispune țara noastră.

Spre deosebire de alte ramuri industriale, chimia prezintă o mare vulnerabilitate la săvârșirea infracțiunilor de diversi-

une, sabotaj și chiar de subminare a economiei naționale. Această vulnerabilitate este dată de proprietățile fizice și chimice ale materiilor prime și ale produselor finite, de complexitatea proceselor tehnologice specifice, precum și de parametrii de presiune și temperatură care se utilizează. Particularitățile menționate pot fi destul de ușor exploatare de elementele ostile, pentru a-și masca activitatea infracțională. Pentru realizarea prevenirii, descoperirii și lichidării acțiunilor ostile în industria chimică, este necesar ca ofițerii ce desfășoară muncă de contrainformații în astfel de obiective să cunoască cât mai bine situațiile în care ar putea acționa elementele în cauză.

Astfel, faptul că instalațiile tehnologice sunt amplasate în aer liber, oferind posibilități foarte mari de acces la diferite ventile de închidere, manete și aparate de măsură și control constituie o particularitate ce favorizează săvârșirea unor acțiuni dușmănoase atât pentru elementele din interiorul obiectivelor, cât și pentru cele din afară, care pot pătrunde relativ ușor la instalațiile ce le interesează.

Caracteristic industriei în ansamblu, dar mai ales celei petrochimice, a materialelor plastice, a cauciucului și a coloranților este faptul că produsele care se utilizează în procesul de producție, precum și cele finite sunt în general volatile și inflamabile. În sectorul îngrășămintelor chimice se utilizează materii prime care pot genera explozii, iar sectoarele de medicamente, de ierbicide și fungicide utilizează substanțe nocive. Mai mult chiar, există unele substanțe care, în anumite condiții, pot provoca incendii datorită autoaprinderii.

În aceste împrejurări orice acțiune cu caracter ostil comisă în procesul de depozitare, manipulare sau transportare a unor asemenea substanțe se poate solda cu producerea de explozii, incendii sau intoxicații grave.

Evenimente deosebite pot avea loc și ca urmare a nerespectării proceselor tehnologice ori a încălcării regulilor de protecție a muncii. De asemenea, se pot produce evenimente deosebite ca urmare a nerespectării temperaturilor sau presiunilor stabilite, a dozajelor indicate pentru materiile prime ce intră în componența produselor finite, a proceselor tehnologice, a normelor de protecție a muncii (în special în secțiile unde se lucrează cu substanțe nocive, inflamabile, explozive etc.).

Urmări grave pot avea și neefectuarea reviziilor instalațiilor conform prescripțiilor existente, executarea lor super-

ficială, folosirea în cadrul reparațiilor a unor materiale necorespunzătoare, recurgerea la improvizații etc.

O caracteristică a multora dintre procesele tehnologice din industria chimică constă în continuitatea lor. Întreruperea acestora datorită sistării aprovizionării cu energie electrică sau termică ori cu materii prime, precum și din alte cauze se poate solda cu pagube mari pentru economia națională.

În cadrul activității de documentare asupra obiectivelor pe care le deservește informativ, ofiterii ce desfășoară activitate de contrainformații în sectoarele economice trebuie să-și însușească în mod deosebit problemele referitoare la : procesele tehnologice, normele de iscizare a recipientilor, instalațiile existente și modul de utilizare a lor, punctele mai slabe ale acestora, posibilitățile de a se produce scurgeri de lichide inflamabile sau scăpări de gaze toxice ori care prezintă pericol de explozie, presiunile și temperaturile maxime și minime admise, reacțiile chimice ce au loc, normele cu privire la revizia tehnică a instalațiilor, proprietățile substanțelor cu care se lucrează, evenimentele deosebite ce au avut loc în obiectivele respective, măsurile luate etc.

În privința vulnerabilității, din industria chimică trebuie considerate ca vulnerabile toate instalațiile și procesele respective. Doar în ramura chimiei anorganice s-ar putea face o oarecare delimitare între diferite instalații din acest punct de vedere. Cu toată vulnerabilitatea integrală a celor mai multe obiective din industria chimică, este necesară totuși stabilirea unei ordini de prioritate în asigurarea informativă a locurilor din cadrul obiectivelor respective. Astfel, trebuie acordată o atenție sporită locurilor unde se degajă cantități mai mari de substanțe volatile și inflamabile, punctelor de alimentare cu abur și energie termică, sistemelor de dirijare și control al tehnologiilor etc.

Date fiind importanța deosebită pentru economia națională și gradul înalt de vulnerabilitate a combinatelor chimice, prezența în cadrul acestora a unor persoane potențial periculoase pentru securitatea statului nu trebuie să aibă loc. Ca urmare, este necesară preîntâmpinarea angajării în aceste obiective a unor asemenea persoane, iar dacă sunt identificate ca funcționând deja, trebuie luate măsuri pentru a se preveni orice eventuală încercare a lor de a desfășura acțiuni ostile. De asemenea, nu trebuie să se scape din vedere nici existența unor elemente indisciplinate, care pot provoca evenimente deosebite

ca urmare a unei atitudini ușuratică (de exemplu, părăsirea locului de muncă ce necesită o supraveghere permanentă, fumatul în locuri interzise, venirea la serviciu în stare de ebrietate etc.).

Situația specifică a acestor obiective impune cunoașterea și a persoanelor cu antecedente penale de prept comun, deoarece furtul, distrugerea în dauna avutului obștesc etc. săvârșite în asemenea obiective pot să aibă consecințe deosebite.

Particularitățile obiectivelor industriei chimice se răsfrâng într-o mare măsură și asupra creării și folosirii rețelei informative, conferindu-i anumite trăsături specifice, de care trebuie să se țină seama.

Astfel, este necesar ca persoana punctată să aibă, pe lângă posibilități informative, și o înaltă calificare profesională, să stăpânească pe deplin problemele specifice locului în care urmează a fi folosită. Se impune acest lucru deoarece o atentă analiză ne permite să constatăm că procesele tehnologice din majoritatea obiectivelor industriei chimice sînt mult mai complexe decît în alte sectoare. Drumul pe care îl parcurge în chimie materia primă pînă cînd se transformă în produs finit este deseori foarte lung și pe parcursul său sînt numeroase momente de reacții care prezintă pericol de autoaprindere, explozie etc. Totodată, nu trebuie uitat că o mare parte din componentele procesului tehnologic în chimie se desfășoară în spații închise, iar controlarea lor este posibilă numai cu aparatură specifică. Toate acestea fac necesară punctarea, în vederea recrutării, a unor persoane cu cunoștințe de specialitate care să le permită să sesizeze stările de pericol sau acțiunile dușmănoase întreprinse la adăpostul pretenției nepriceperi sau neglijențe etc.

Fără a acționa mecanic, trebuie punctate și studiate persoane care, prin atribuțiile lor profesionale, au acces în mai multe locuri, cum sînt operatorii principali, maeștrii de tură, lucrătorii de la întreținere, controlorii tehnici de calitate, controlorii de la protecția muncii, de la I.S.C.I.R. etc. Persoanele cu astfel de funcții își desfășoară activitatea profesională în mai multe sectoare din cadrul obiectivului, avînd astfel posibilități de a sesiza diferite aspecte ce prezintă interes pentru munca de securitate și de a acționa pentru prevenirea producerii unor consecințe dăunătoare.

În ceea ce privește folosirea rețelei informative, ținînd seama atît de particularitățile generale ale sectorului, cit și de

cele specifice obiectivului, trebuie asigurat un flux continuu de informații, pe baza cărora să se poată întreprinde măsuri de contracarare a oricăror acțiuni ostile, precum și de înlăturare a fenomenelor negative și stărilor de pericol. Informațiile trebuie să vizeze probleme cum sînt :

- pătrunderea cu flacără deschisă sau efectuarea unor lucrări de întreținere, revizii și reparații cu mijloace provocatoare de flacără și scînteii în locuri interzise și alte aspecte negative privitoare la regulile de protecție a muncii ;

- neîntreținerea utilajelor și instalațiilor, nerespectarea graficelor de reparații curente și capitale, nefolosirea celor mai corespunzătoare materiale specifice condițiilor de lucru în mediu poluant și corosiv ;

- nefolosirea materialelor antiexplozive la instalațiile care fac necesară prezența lor, ori încălcarea acestei prevederi, ceea ce, de asemenea, poate conduce la explozii, incendii cu distrugerii de instalații și pierderi de vieți omenești ;

- încălcări ale normelor privind prevenirea și stingerea incendiilor (depozitarea și manipularea în mod necorespunzător a materialelor inflamabile și explozive, folosirea de instalații electrice și de încălzire defecte, neexecutarea operațiilor impuse de necesitatea evitării autoaprinderilor etc.) ;

- dereglarea în orice mod a proceselor tehnologice. În industria chimică procesele tehnologice se realizează, de regulă, în instalații complexe, care lucrează la temperaturi și presiuni ridicate, în care reacțiile chimice trebuie mereu controlate și stăpînite. O dereglare, cu sau fără intenție, în acest sistem complicat de lucru poate avea urmări dintre cele mai grave :

- modul de evidență, păstrare, transportare și manipulare a substanțelor toxice. Substanțe cum sînt, de exemplu, cianura, amoniacul, clorul etc., ajunse în mîna unor elemente dușmănoase, constituie un pericol deosebit. Foarte periculoasă este și neglijența în păstrarea respectivelor substanțe, care poate duce uneori la accidente mari, cu pierderi de vieți omenești ;

- modul de păstrare și depozitare a unor materiale specifice pentru a se preveni orice pericol de autoaprinderi sau alte fenomene periculoase ;

- forțarea intenționată a unor instalații productive cu consecințe asupra uzurii premature a acestora, ceea ce, de multe ori, se soldează cu incendii și explozii ;

- nerespectarea tehnologiilor de fabricație stabilite, prin eludarea unor faze obligatorii în procesul tehnologic, suspen-

darea unor manevre automate și înlocuirea lor cu manevre manuale, mai puțin sigure, realizarea producției prin cheltuieli neeconomice, împiedicarea introducerii tehnicii noi, nevalorificarea unor licențe proprii sau procurate din import etc., aspecte care, neprevăzute, pot produce pagube economiei naționale ;

- încălcări ale legislației privind poluarea mediului înconjurător ;

- acțiuni ale unor elemente ostile ori existența unor stări de pericol ca urmare a coroziunii unor instalații, ceea ce poate duce la scurgeri de lichide sau scăpări de gaze toxice. Acestei probleme trebuie să i se acorde o mare atenție, întrucît, în condițiile dezvoltării industriei chimice, substanțele cu care se lucrează tind să devină tot mai agresive, acțiunea lor asupra mediului înconjurător putînd avea efecte din ce în ce mai grave ;

- probleme referitoare la tehnica securității muncii și, în general, la disciplina muncii. De asemenea, prezintă importanță informațiile care semnalează diferite stări necorespunzătoare cu privire la calificarea și competența angajaților. Calificarea și pregătirea de specialitate în condițiile industriei chimice reprezintă un factor esențial pentru bunul mers al producției. Au fost situații cînd, din lipsă de competență profesională, s-au efectuat manevre greșite, soldate cu distrugerii de utilaje și instalații ;

- faptele comise de unele elemente care pot afecta realizarea planului de produse pentru export ;

- defecțiuni în asigurarea secretului de stat, a pazei obiectivului și instalațiilor deosebite etc.

Instruirea informatorilor și colaboratorilor să semnaleze în timp util aspectele importante constatate dobîndește un caracter decisiv în sectorul chimic, unde, de regulă, trece puțin timp între apariția unei stări de pericol și producerea consecințelor grave pe care le poate avea. Totodată, fiecare persoană din rețeaua informativă trebuie instruită ca, în situațiile care impun urgență, să intervină personal pentru a preveni producerea unor consecințe grave.

Un accent deosebit trebuie să pună ofițerii pe verificarea aspectelor semnalate, date fiind gravitatea consecințelor pe care le poate avea producerea unor evenimente deosebite în sectorul chimiei. În această privință se impune ca ei să aibă în permanență în vedere o serie de aspecte importante, și anume : industria chimică are o contribuție foarte mare la asigurarea

producției altor sectoare economice, produsele sale au o pondere importantă în cadrul exporturilor țării noastre, instalațiile folosite costă foarte mult, evenimentele deosebite în cadrul ei se pot solda cu pagube materiale de mari proporții și cu victime omenești.

9. În sectorul industriei ușoare.

Obiectivele industriei ușoare cunosc o mare diversificare și, în funcție de producția pe care o realizează, sunt grupate pe subramuri. Există astfel industriile: bumbacului, mătăsii, inului și cînepii, linei, tricotajelor, confecțiilor, pielăriei, cauciucului și încălțămintei, sticlei și ceramicii fine, articolelor casnice și utilajelor tehnologice etc.

În majoritatea acestor industrii, substanțele folosite, reacțiile chimice ce au loc pe parcursul proceselor de producție, temperaturile și presiunile ridicate cu care se lucrează etc. prezintă un pericol permanent de explozie, incendiu, intoxicare etc.

Astfel, în unitățile de industrializare a bumbacului, inului și cînepii atît materia primă cît și produsele rezultate în urma prelucrării sînt vulnerabile la incendii. Deosebit de vulnerabile sînt sectoarele de destrămare și scămoșare din industria bumbacului, unde se degajă scame și praf care, în anumite condiții, prezintă pericol de explozii și de incendii. Vulnerabile la incendii sînt și sectoarele unde se realizează gazarea firelor, precum și secțiile de preparare a bumbacului, unde prezența uleiului în contact cu fibrele de bumbac, la o anumită concentrație și temperatură, poate provoca autoaprinderi.

În industria pielăriei, cauciucului și încălțămintei, în procesul tehnologic se utilizează substanțe volatile, care fac din aceste sectoare locuri vulnerabile la incendii și explozii.

În industria sticlei și ceramicii fine, în cadrul procesului tehnologic se degajă pulberi care, în amestec cu bioxidul de siliciu, acetona, nitrobenzenul și plumbul — materiale ce se folosesc în procesul de producție —, sînt dăunătoare sănătății personalului, iar în anumite condiții pot să explodeze ori să la foc.

În procesul tehnologic din cadrul mai multor subramuri ale industriei ușoare se folosesc substanțe deosebit de agresive (acid sulfuric, acid azotic, sodă caustică etc.), care pot fi utilizate de elementele ostile în scopuri dușmănoase.

De asemenea, ele deversează în riuri cantități mari de ape reziduale care, dacă nu sînt în prealabil tratate în instalații speciale, provoacă poluarea apelor respective.

În majoritatea subramurilor industriei ușoare este necesar să se asigure o depozitare corespunzătoare a materiei prime și a produselor finite, pentru a nu se produce degradarea lor.

În acest sector se pot aduce prejudicii însemnate economiei naționale ca urmare a fabricării unor produse de calitate necorespunzătoare, depășite, nesolicitate de cumpărători. Totodată, au existat și unele cazuri cînd s-au lansat în producție și chiar s-au livrat pentru consumul intern și pentru export imprimeuri cu desene, inscripții și combinații de culori simbolizînd însemne ale unor foste organizații fasciste.

Prejudicii economiei naționale se pot aduce și prin neaprovizionarea cu materii prime și auxiliare de calitate corespunzătoare și la termenele stabilite sau cu piesele de schimb necesare bunei funcționări a utilajelor. Neaprovizionarea ritmică face să apară strangulări în procesul de producție, blocări de spații și sectoare, activități desfășurate în salt pentru recuperarea nerealizărilor de plan etc., fapte ce pot avea urmări și asupra calității.

De asemenea, se pot provoca perturbări ale proceselor de producție din cauza deteriorării premature a utilajelor ca urmare a neefectuării la timp și în bune condiții a reviziilor și reparațiilor planificate ori a folosirii unor manevre necorespunzătoare în timpul funcționării.

Se pot aduce, totodată, daune prin realizarea unor produse necorespunzătoare din punct de vedere calitativ, datorită utilizării intenționate pe fluxul tehnologic, pentru executarea unor operații care cer un grad ridicat de calificare, a unor angajați slab pregătiți din punct de vedere profesional.

Avînd în vedere valorile materiale concentrate în acest sector, rolul important al industriei ușoare la satisfacerea consumului intern, precum și participarea ei la export, în cadrul muncii de contrainformații în sectoarele economice trebuie să se acorde o atenție deosebită activității preventive.

Se impune astfel ca rețeaua informativă și celelalte mijloace ale muncii de securitate să fie folosite pentru a obține din timp informații referitoare la:

- intențiile unor persoane de a pune la cale în obiectivele aparținînd industriei ușoare acțiuni de sabotaj, subminare

sau alte infracțiuni care vizează securitatea statului și economia națională ;

- producerea de mărfuri destinate consumului intern sau pentru export de slabă calitate ;

- nerespectarea regulilor de efectuare a controlului tehnic de calitate ori acordarea de vize de control tehnic de calitate sau certificate de calitate unor produse necorespunzătoare pentru export ;

- efectuarea în laboratoarele întreprinderilor sau ale centralelor industriale a unor analize ori încercări la produsele destinate exportului sau la produsele importate prin încălcarea normelor și procedurilor de determinare a condițiilor de calitate, prin eliberarea de buletine false etc. ;

- livrarea la export a unor produse ale fabricilor de confecții, tricotaje, încălțăminte etc. de slabă calitate ;

- nerespectarea normelor de manipulare, transport și depozitare a materiilor prime și materialelor folosite în producție, precum și a produselor finite, fapt ce poate duce la deprecierea lor sau la apariția unor stări de pericol de incendii, explozii etc.

10. În economia forestieră.

Economia forestieră cuprinde pădurile, obiectivele de exploatare și industrializare a lemnului, precum și cele de celuloză și hirtie. Acțiunea de refacere a fondului forestier se efectuează prin diseminări naturale, semănături și noi plantații în scopul asigurării în perspectivă a materialului lemnos necesar economiei naționale, precum și prin întreprinderea măsurilor de protejare a plantațiilor și pădurilor împotriva incendiilor și a dăunătorilor care ar afecta integritatea și calitatea acestora.

Acțiunile sau inacțiunile unor elemente ostile sau orice fapte ce ar nesocoti aceste necesități ar crea grave prejudicii, care s-ar resimți mult timp, lipsind economia națională de o importantă materie primă și ar avea drept urmări degradarea și eroziunea solului, apariția unor dereglări în echilibrul climatic etc.

Faptele respective ar putea lua forma încălcării regimului de exploatare a pădurilor, necorelării defrișărilor cu programul de împăduriri, însămînțării sau plantării unor soiuri de arbori necorespunzători condițiilor de sol și climă, nerespectă-

rii perioadelor și regulilor tehnice privitoare la însămînțare, plantare și întreținere a arboretului.

Neaplicarea sau aplicarea necorespunzătoare a măsurilor de combatere a dăunătorilor poate afecta calitatea arborilor și uneori chiar distruge însemnate suprafețe de pădure.

Pădurile, prin specificul arborilor care le compun, întinderea pe mari suprafețe dispersate în zone diferite, sint vulnerabile la incendii, care, odată izbucnite, cu greu pot fi localizate și lichidate, împrejurări de care pot profita elementele ostile pentru a lovi în economia națională. Posibilitățile de acționare ale elementelor dușmănoase pot fi favorizate și de faptul că supravegherea și controlul din partea organelor silvice centrale și teritoriale se realizează în condiții mai grele decât în alte sectoare ale economiei.

Prelucrarea lemnului se face în cadrul unor mari combinate, în componența cărora intră diferite fabrici (de cherestea, placaj, mobilă etc.) dotate cu mașini și utilaje moderne de mare tehnicitate și productivitate. Indiferent de sectoarele de prelucrare, de fazele de producție, lemnul neprelucrat sau prelucrat sub diferite forme și produse, praful de lemn în suspensie, precum și rumegușul constituie un pericol permanent de incendiu și chiar de explozie.

O caracteristică a activității combinatelor de prelucrare a lemnului constă în interdependența ce există între unitățile productive care le compun, ceea ce le sporește vulnerabilitatea față de acțiunile ostile ale unor elemente dușmănoase.

Volumul producției destinate exportului este un indicator care menține obiectivele de industrializare a lemnului în atenția atit a elementelor ostile din interior, cit și a unor firme cu care s-au încheiat sau se încheie contracte. Compromiterea acestor relații, precum și a produselor exportate (prin livrarea unora necorespunzătoare calitativ) poate face obiectul acțiunilor sau inacțiunilor săvârșite de elementele dușmănoase. De asemenea, economia națională poate fi prejudiciată prin livrarea la export a unor produse din material lemnos de calitate superioară, facturate pentru plată ca produse de calitate inferioară.

Caracteristicile pe care le prezintă materia primă, procesul tehnologic și existența în cadrul sectoarelor de prelucrare a unor substanțe chimice inflamabile și explozive au determinat ca și fabricile de celuloză și hirtie să fie considerate obiective cu un înalt grad de vulnerabilitate la incendii și explozii.

Scoaterea din funcțiune a instalațiilor care asigură prelucrarea materiei prime, a celor de captare, transport și tratare a apei necesare producției, a stațiilor de transformare a energiei electrice, a motoarelor electrice care acționează instalațiile, a generatoarelor, a rezervoarelor de substanțe inflamabile sau toxice duce la oprirea fabricației, afectând activitatea productivă și, în unele cazuri, periclitând sănătatea și chiar viața angajaților.

În activitatea de asigurare contrainformativă a obiectivelor din silvicultură este necesar să se creeze rețea informativă în special din rândul persoanelor care, prin natura atribuțiilor de serviciu, au posibilitatea de a se deplasa pe teren, de a cunoaște, semna și preveni eventualele acțiuni ostile sau alte fapte și fenomene care ar determina distrugerea ori degradarea fondului forestier (exploatări iraționale, neprotejarea arborilor împotriva dăunătorilor etc.).

În ceea ce privește obiectivele de prelucrare a materialului lemnos, rețeaua informativă este necesar să fie dispusă pe schimburi în toate locurile și sectoarele în care se poate acționa dușmănos. Informatorii și colaboratorii trebuie să dispună de calitățile și pregătirea necesară pentru a sesiza intențiile unor persoane de a săvârși infracțiuni, precum și apariția unor fenomene negative generatoare de incendii, explozii ori avarii.

Rețeaua informativă din cadrul obiectivelor, întreaga activitate informativă vor fi orientate în direcția obținerii de informații despre :

- exploatarea irațională a fondului forestier sau nerespectarea regimului de tăieri ;
- neexecutarea sau executarea în mod defectuos a sarcinilor ce revin obiectivului din programul de refacere și dezvoltare a fondului forestier ;
- neefectuarea lucrărilor de plantare și a celor de întreținere în mod corespunzător și în perioada optimă ;
- neprotejarea plantațiilor și pădurilor împotriva dăunătorilor etc. ;
- persoanele care introduc în fabricație sau dispun continuarea fabricării de mobilier și a altor produse din lemn care nu sînt solicitate pe piață ;
- nerespectarea în scop dușmănos a regulilor de efectuare a controlului tehnic de calitate de către personalul însărcinat cu această operație ;

— acordarea de vize de control tehnic de calitate sau de certificate de calitate unor produse necorespunzătoare pentru export ;

— nerespectarea normelor de ambalare, depozitare, manipulare și transportare a mobilierului și celorlaltor produse din lemn sau din celuloză, ceea ce ar duce la deprecierea acestora ;

— cazurile de importare a unor utilaje necorespunzătoare ;

— stările de lucruri negative din obiective care favorizează izbucnirea unor incendii ori producerea de explozii, sustragerea de substanțe toxice sau inflamabile etc.

Pentru obținerea de informații pe baza cărora să se prevină acțiunile ostile, faptele și fenomenele generatoare de infracțiuni în obiectivele din economia forestieră, organele de contrainformații în sectoarele economice trebuie să coopereze cu cele de informații interne, de miliție și pompieri.

11. În sectorul agriculturii și industriei alimentare.

Caracteristicile obiectivelor din agricultură sînt în principal generate de particularitățile subramurilor cărora acestea le aparțin.

În agricultură activitatea productivă a căpătat un ritm accelerat, un pronunțat caracter industrial, prin folosirea cuceririlor științei și tehnicii, înzestrarea cu utilaje și aparatură moderne, intensificarea mecanizării, automatizării și chimizării, perfecționarea tehnologiilor, asigurarea cu materiale biologice cu un potențial ridicat, înfăptuirea unui vast program de îmbunătățiri funciare, sporirea fondurilor de investiții, formarea de lucrători pregătiți corespunzător pentru rezolvarea sarcinilor ce le revin.

Repartizarea culturilor, precum și dezvoltarea zootehnicii sînt condiționate în bună măsură de condițiile pedoclimatice din diferite zone ale țării.

Procesul de producție vegetală și animală, fiind de natură biologică, necesită perioade diferite de creștere, dezvoltare și maturizare. De exemplu, activitatea în obiectivele cu producție vegetală este sezonieră și se desfășoară în campanii. Lucrările agricole se execută în funcție de culturi, soiuri, zone și după anumite tehnologii ce cuprind pregătirea terenului, însămînțarea, întreținerea culturilor și recoltarea, care, uneori, durează perioade relativ scurte. Sînt cazuri cînd unele lucrări agricole

se desfășoară paralel, cum ar fi recoltatul păioaselor, pregătirea terenului și însămînțatul.

Modul cum se pregătesc campaniile pe plan organizatoric și pe planul asigurării cu forța de muncă, mașini și altele, pentru a acoperi volumul mare de lucrări ce se cer a fi executate, este, de asemenea, de o importanță deosebită pentru asigurarea unei producții agricole sporite. Astfel, pregătirea solului, selecționarea semințelor ori a materialului săditor, însămînțarea, întreținerea culturilor, administrarea îngrășămintelor, recoltarea și transportul produselor trebuie să se realizeze în perioade optime.

Caracteristicile activităților din subramurile agriculturii pot fi folosite de elementele ostile pentru a masca acțiunile lor dușmănoase. De exemplu, pentru compromiterea recoltelor au posibilitatea de a acționa în toate fazele de desfășurare a procesului de producție. Practica a dovedit că diminuarea producției de cereale, legumicole, viticole, pomicole, de furaje și plante tehnice poate fi urmarea aplicării unor măsuri contraindicate privind fertilizarea solului, a executării defectuoase a arăturilor și însămînțărilor, a folosirii de semințe neselectate, cu un potențial biologic scăzut ori netratate. Efecte dăunătoare provoacă și neîntreținerea culturilor, folosirea unor ierbicide necorespunzătoare sau nefolosirea acestor substanțe atunci când este necesar, neluarea măsurilor corespunzătoare de combatere a dăunătorilor, neexecutarea la timp și în bune condiții a lucrărilor de recoltare, transportare și depozitare a produselor.

Sfera posibilităților de producere a unor pagube economiei naționale în domeniul producției vegetale este destul de vastă, iar metodele folosite de elementele rău intenționate sînt variate, pagubele respective putînd fi ușor mascate ca fiind rezultatul acțiunii unor factori naturali (secetă, exces de umiditate, grindină, inundații și altele).

Au fost situații cînd, datorită administrării neraționale a ierbicidelor, insecticidelor, îngrășămintelor chimice, s-au compromis culturile de pe terenurile în cauză, diminuîndu-se cu mult producția la hectar.

Se cunosc și cazuri cînd unele elemente au raportat în mod voit date fictive cu privire la terenurile însămînțate, structura culturilor, lucrările de pregătire a mașinilor pentru campaniile agricole, lucrările de întreținere a culturilor, executarea operațiilor de recoltare, producțiile realizate, depozitarea produselor etc., acțiuni cu importante implicații economice.

Pentru realizarea investițiilor din sectorul de îmbunătățiri funciare și de gospodărire a apelor se elaborează studii și cercetări climatice, hidrologice, hidrografice, hidrogeologice, topografice, pedologice, geotehnice și agroeconomice pe baza cărora se întocmesc proiecte și se trece la execuția lucrărilor. Executarea cu întârziere sau în mod necorespunzător a unora din lucrări poate duce la refacerea unor studii sau proiecte ori chiar lucrări de construcții, întîrziîndu-se punerea în funcțiune a sistemelor de irigații în cauză, producîndu-se astfel pagube importante economiei naționale.

Efectele unor asemenea acțiuni, ce pot fi și de natură ostilă, întreprinse în etapele pe care le parcurge realizarea sistemelor de irigații, se răsfrîng în ultimă instanță asupra producției la culturile ce urmează a fi irigate.

Se cunosc și cazuri cînd s-au executat lucrări de asanare și desecare a unor suprafețe întinse de terenuri pe baza unor studii incomplete cu privire la structura și compoziția solului, fapt care a dus și în aceste situații la cheltuirea unor fonduri însemnate, fără a se obține eficiența scontată.

Prin organizarea șantierelor, construcția canalelor ori amplasarea conductelor, sînt scoase din circuitul agricol, pe timpul executării lucrărilor, suprafețe relativ mari de teren, fiind necesare apoi importante lucrări pentru refacerea stratului fertil al solului.

Caracteristic acestor șantiere este și faptul că lucrările sînt dispersate pe suprafețe întinse — uneori pe raza mai multor județe — cu numeroase puncte de lucru amplasate în cîmp, împrejurări ce pot facilita comiterea unor acțiuni dușmănoase, atît în timpul executării construcției, cît și după darea în exploatare.

În ceea ce privește zootehnia, acesteia îi este caracteristică creșterea unui număr mare de animale și păsări în complexe zootehnice, în care producția este organizată pe baze industriale.

Organizarea activității de creștere a animalelor și păsărilor în complexe industriale se face în funcție de condițiile pedoclimatice specifice zonei, de posibilitățile de furajare a acestora, de existența surselor de apă și de energie etc. Creșterea animalelor și păsărilor impune exigență sporită în selecționarea raselor, existența unor măci cu un potențial biologic ridicat, asigurarea unei furajări din care să nu lipsească biostimulatori și substanțe nutritive concentrate, organizarea rigu-

roasă a procesului de producție și de reproducție, respectarea strictă a măsurilor sanitar-veterinare etc.

În cadrul sectorului zootehnic nerespectarea normelor privitoare la furajare și a regulilor sanitar-veterinare influențează negativ creșterea în greutate a animalelor și păsărilor, duce la slăbirea rezistenței acestora, creîndu-se pericolul de îmbolnăviri care, uneori, sînt urmate de mortalități masive.

Elementele ostile pot acționa și în direcția preparării unor vaccinuri care nu asigură imunizarea efectivelor, precum și a păstrării și administrării acestora în condiții și în perioade necorespunzătoare.

Încălcarea normelor de profilaxie generală sanitar-veterinară, nedepistarea și nedagnosticarea la timp a îmbolnăvirilor, neexecutarea vaccinărilor, transferările de animale între diverse ferme sau localități fără avizul necesar dat de organele sanitar-veterinare, menținerea în efective a unor animale afectate de boli contagioase favorizează apariția și extinderea unor epizootii.

Slăbirea rezistenței la îmbolnăviri, apariția epizootiilor și creșterea mortalității la animale și păsări pot fi influențate și de infectarea sau contaminarea de către elemente rău intenționate a furajelor preparate în fabricile de nutrețuri combinate, care furnizează produsele lor unui mare număr de unități zootehnice, precum și a biostimulatorilor folosiți în furajare. Epizootiile se răspîndesc cu mare repeziciune, fiind apoi necesare măsuri de carantină pe plan regional sau chiar la nivelul întregului teritoriu al țării, fapt ce se răsfrînge negativ asupra aprovizionării populației și a exporturilor de produse românești în alte state.

În ceea ce privește industria alimentară, aceasta îndeplinește în cadrul economiei naționale funcția importantă de a valorifica cu maximum de eficiență cea mai mare parte a produselor agricole pe calea fabricării de bunuri alimentare.

Din acest motiv, atît respectarea normelor de igienă sanitară, cît și prevenirea oricăror acțiuni de natură să infecteze și să contamineze produsele alimentare constituie una din problemele principale care trebuie să stea în centrul activității informativ-operative în obiectivele din industria alimentară.

În industria cărnii, peștelui și laptelui, de exemplu, în scopul păstrării și conservării produselor se folosesc instalații frigorifice complexe, care reprezintă locuri vulnerabile, deoarece,

pe de o parte, scoaterea lor din funcțiune ar conduce la deprecierea produselor alimentare depozitate, iar pe de altă parte, avarierea lor, îndeosebi a compresoarelor sau a conductelor cu amoniac ori freon, poate provoca explozii cu urmări deosebit de grave și periclitarea vieții și sănătății oamenilor, datorită degajării unor cantități masive de substanțe nocive.

În fabricile producătoare de conserve, sterilizarea reprezintă cea mai importantă etapă a procesului tehnologic, care impune respectarea cu strictețe a standardelor și normelor de fabricație.

Ca atare, încălcarea acestor norme poate da naștere la fermentații biochimice (în cazul substerilizării) sau la deteriorarea produselor supuse conservării (în cazul suprasterilizării), ceea ce face ca loturi întregi de produse să nu mai poată fi introduse în consum, cauzîndu-se astfel importante pagube economiei. Asemenea situații pot afecta negativ aprovizionarea populației, precum și realizarea sarcinilor de export.

O altă caracteristică pe care o prezintă obiectivele industriei alimentare este și aceea că multe din ele, mai ales fabricile de conserve lucrează cu abur sub presiune. Asigurarea debitului de abur necesar la o presiune și temperatură constante prezintă o importanță deosebită pentru tehnologia preparării conservelor, deoarece influențează direct calitatea acestora. De asemenea, nerespectarea regimului de funcționare a autoclavelor poate determina producerea de explozii. Acestea, pe lîngă scoaterea din funcțiune a utilajelor, pot provoca victime în rîndul personalului obiectivelor respective.

Vulnerabile sînt și liniile automate de dozare și închidere a cutiilor de conserve, deoarece, prin dereglarea lor, se împiedică etanșeizarea cutiilor, ceea ce duce la deprecierea conținutului acestora.

Obiectivele industriei alimentare sînt mari consumatoare de apă, al cărei necesar este asigurat fie de la rețeaua urbană, fie din surse proprii (puțuri de mare adîncime). Calitatea apei folosite în procesul de producție a bunurilor alimentare constituie un element esențial pentru asigurarea calității produselor și a condițiilor igienico-sanitare. Utilizarea apei infectate sau cu impurități ori substanțe nocive poate avea consecințe grave asupra sănătății consumatorilor.

În industria alimentară deosebit de vulnerabile sînt fabricile de ulei și zahăr. În procesul de fabricație a uleiului

comestibil, în secțiile de extracție și rafinare se folosește benzina, fapt ce face ca, în cazul nerespectării normelor de tehnica securității muncii, să apară pericolul producerii de incendii și explozii.

Pentru prevenirea producerii exploziilor, instalațiile sînt înzestrate cu explozimetre, care au rolul de a semnala concentrația de vapori de benzină peste limitele admise. Un rol important în înlăturarea stărilor de pericol îl au sistemele de ventilație mecanică, iluminatul de siguranță și altele.

În fabricile de ulei depășirea limitelor admise în ceea ce privește punctul de inflamabilitate a uleiului poate duce la explozii atît în secțiile de extracție ori de rafinare, cît și în locurile unde este depozitat.

Vulnerabile sînt și depozitele de șroturi de floarea-soarelui, deoarece benzina și uleiul ce rămîn după prelucrare în masa șroturilor respective pot da naștere, în lipsa unei ventilații corespunzătoare, unor incendii sau explozii ca urmare a autoaprinderii lor.

În industria zahărului, vulnerabilitate prezintă secțiile de condiționare, de însăcuire, depozitele de vrac și morile de zahăr, unde praful de zahăr degajat în mediu, în anumite condiții de concentrație și temperatură, precum și în prezența unor surse de aprindere, poate da naștere la explozii.

În întreaga industrie alimentară, laboratoarele de analiză și control pentru materiile prime introduse în procesul de fabricație și produsele finite sînt considerate, de asemenea, ca puncte vulnerabile, deoarece au un rol deosebit de important în prevenirea livrării unor produse necorespunzătoare consumului.

Pentru a stăpîni situația operativă din obiectivele aparținînd agriculturii și industriei alimentare se impune ca în crearea rețelei informative să se acorde atenție persoanelor care, prin pregătirea lor, atribuțiile de serviciu pe care le au etc. să poată sesiza eventualele acțiuni suspecte de sabotaj, diversiune și subminare a economiei naționale, ori alte fenomene negative cauzatoare de prejudicii. În rețeaua informativă trebuie, totodată, incluse persoane ale căror competențe profesionale să le permită ca, atunci cînd este necesar, să intervină direct pentru împiedicarea producerii unor consecințe dăunătoare asupra economiei naționale. Astfel, se impune, de exemplu, să intervină cînd este amenințată buna funcționare a sistemelor de irigații, cînd se execută udări ex-

cesive, în cazul incendierii recoltei în lan, degradării produselor în silozate, neaplicării corecte a normelor de profilaxie sanitar-veterinară, introducerii în procesul de fabricație din industria alimentară a unor produse alterate, necorespunzătoare calitativ etc.

Un aport însemnat în acest sens pot avea în cadrul întreprinderilor agricole de stat inginerii agronomi și zootehniști, medicii veterinari, economiștii, tehnicienii agronomi și veterinari, precum și specialiștii din cadrul laboratoarelor de analiză și control.

Informații valoroase pot fi obținute de la persoanele recrutate din rîndul angajaților unităților centrale pe plan județean, ca direcțiile agricole județene, inspectoratele sanitar-veterinare, băncile pentru agricultură și industrie alimentară și altele, care lucrează permanent cu unitățile agricole.

În crearea și folosirea rețelei informative se vor avea în vedere și caracterul sezonier al lucrărilor din unele obiective, precum și fluctuația relativ mare din rîndul personalului angajat temporar pentru executarea unor activități. Ca urmare, în rețea este necesar să fie introduse persoane stabile dar cu posibilități informative și în rîndul angajaților temporari, deoarece printre aceștia se pot strecura elemente infractoare.

Rețeaua informativă din agricultură și industria alimentară va fi orientată spre obținerea de informații privind :

— intențiile unor persoane de a săvîrși acțiuni de sabotaj, diversiune și subminare a economiei naționale ;

— persoanele care execută necorespunzător și cu întîrziere lucrările de pregătire a terenurilor agricole în vederea în-sămînțărilor ;

— executarea defectuasă a construcțiilor agrozootehnice, precum și a lucrărilor de îmbunătățiri funciare și de gospodărire a apelor ;

— nerespectarea normelor de întreținere și exploatare a sistemelor de irigații, a instalațiilor din fabricile de nutrețuri combinate și de conserve, precum și a instalațiilor frigorifice ;

— persoanele care nu întreprind măsurile necesare în vederea asigurării condițiilor pentru desfășurarea campaniilor agricole, pregătirea parcului de tractoare și mașini, asigurarea pieselor de schimb necesare, a carburanților și lubrifianților, precum și a atelierelor mobile pentru intervenții ;

— neasigurarea semințelor selecționate și tratate împotriva dăunătorilor, în vederea în-sămînțărilor, și factorii răs-punzători pentru aceasta ;

— persoanele care nu execută în perioada optimă și în mod corespunzător lucrările de întreținere a culturilor și de recoltare;

— neluarea măsurilor necesare în vederea transportării și depozitării recoltelor, precum și a asigurării fabricilor de conserve cu produsele necesare;

— raportarea de date fictive cu privire la executarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, suprafețe agricole irigate, structura culturilor, însămânțări, lucrări de întreținere, recolări, producții realizate etc.;

— factorii răspunzători de neasigurarea condițiilor de adăpostire și furajare a animalelor și păsărilor sau care nu aplică măsurile de profilaxie sanitar-veterinară;

— persoanele care nu respectă tehnologia de producere și administrare a vaccinurilor și furajelor combinate;

— factorii răspunzători de introducerea în fabricație a unor produse alterate ori de producerea unor bunuri alimentare necorespunzătoare din punct de vedere calitativ;

— încălcarea normelor igienico-sanitare în obiectivele producătoare de bunuri alimentare, precum și în cele pentru depozitarea acestora;

— livrarea la export a unor produse alimentare necorespunzătoare calitativ;

— nerespectarea regimului de depozitare și manipulare a substanțelor toxice folosite pentru combaterea dăunătorilor etc.;

— fenomenele negative din cadrul obiectivelor care generează stări de spirit necorespunzătoare în rândul lucrătorilor din unitățile agricole.

Un rol important în prevenirea infracțiunilor și a altor fapte negative ce pot fi săvârșite în sectorul agriculturii și industriei alimentare îl are și cooperarea cu celelalte compartimente de securitate, precum și cu organele de miliție.

12. În sectorul transporturilor.

Interdependența crescândă dintre ramuri, legătura dintre bazele de materii prime și centrele de producție, între acestea și cele de consum, lărgirea schimburilor internaționale, sînt strîns legate de dezvoltarea transporturilor.

După cum reiese din studiile de prognoză, spre sfîrșitul acestui secol volumul principal al transporturilor terestre va

continua să se realizeze cu ajutorul căilor ferate. Viitorul apropiat rezervă transportului pe calea ferată din țara noastră creșteri substanțiale din toate punctele de vedere.

Va continua, totodată, să crească în ritm rapid transportul auto, care va fi înzestrat cu autocamioane, autobasculante și autotractoare de mare tonaj, precum și cu remorci corespunzătoare.

O dezvoltare impetuoasă va cunoaște în următorii ani și transportul maritim, în special cel fluvial. Direcțiile esențiale ale acestei dezvoltări sînt legate de dotarea flotei românești cu nave moderne și de mare capacitate, precum și de creșterea capacității de trafic a porturilor prin asigurarea lor cu instalații mecanizate și automatizate de mare eficacitate economică.

De asemenea, va cunoaște o puternică dezvoltare transportul aerian, aeroporturile continuînd să fie înzestrate cu aparatura de radionavigație necesară siguranței zborurilor.

Toate acestea vor contribui într-o măsură însemnată la rezolvarea marilor probleme pe care le ridică în prezent dezvoltarea economiei noastre naționale, care, după cum este cunoscut, este strîns legată de buna funcționare a transporturilor, de continua lor perfecționare.

Încercînd să lovească în acest sector important al economiei naționale, dușmanul își alege formele și metodele de acțiune în funcție de locul și rolul obiectivului vizat în ansamblul ramurii, de vulnerabilitatea sa, de specificul activității desfășurate în cadrul lui și de alți factori care ar putea influența realizarea planurilor sale ostile.

Activitatea infracțională împotriva obiectivelor din transporturi poate îmbrăca forma diversiunii, a sabotajului și a subminării economiei naționale.

Actul de diversiune își vădește deosebita pericolozitate prin consecințele grave pe care le poate avea: pagube materiale mari pentru obiectivele din transporturi, beneficiarii bunurilor transportate — și, evident, economia națională —, pierderi de vieți omenești, crearea unor stări de spirit necorespunzătoare în rândul populației etc.

În domeniul transporturilor feroviare și auto, actele de diversiune pot fi săvârșite împotriva atât a materialului rulant, cit și a căilor și instalațiilor de comunicații. Dealtfel, consecințele distructive se repercutează simultan asupra mijloacelor de transport și a căilor de comunicații.

În afara folosirii substanțelor explozive sau incendiare, dintre modalitățile de săvârșire a actelor de diversiune în transportul feroviar menționăm :

- înlăturarea sau slăbirea terasamentului unor porțiuni de linie ferată ;

- plasarea de obstacole pe linie ;

- defectarea sistemelor de semnalizare sau efectuarea de semnalizări ori manevre voit contraindicate ;

- provocarea de defecțiuni la sistemul de frinare al locomotivelor sau vagoanelor ;

- introducerea de corpuri străine în cutiile de ungere etc.

Pentru a asigura un efect distructiv mai mare acțiunilor lor, unele elemente au ales pentru comiterea actelor de diversiune porțiuni de cale ferată în curbă, unde vizibilitatea este mai redusă, deraierea putând afecta un număr sporit de vagoane. Alte elemente au organizat asemenea acțiuni la pasajele de nivel nepăzite ori au plasat pe linii diferite obstacole pe care le-au sprijinit sau ancorat de rosturile de dilatație, pentru ca șocul să nu le înlăture ori să le deplaseze din loc. De asemenea, ele au mai scontat pe faptul că în aceste porțiuni rezistența liniei este mai scăzută și deci șansele de a se produce deraierea sînt mai mari.

În sectorul transporturilor auto actele de diversiune pot viza șoselele, lucrările de artă (poduri, tuneluri, viaducte, ziduri de sprijin etc.) și mijloacele de transport, iar procedeele mai caracteristice sînt :

- distrugerea unor lucrări de artă sau slăbirea rezistenței acestora ;

- provocarea de surpări de stînci sau pietriș ori de avalanșe de zăpadă asupra șoselelor care străbat defilee muntoase, atît în scopul distrugerii mijloacelor auto cît și al blocării circulației ;

- defectarea sistemelor de direcție, de frinare sau de iluminare a mijloacelor de transport auto, de natură să permită producerea accidentelor ;

- introducerea de corpuri străine în rezervoarele de combustibili sau lubrifianți etc.

Actele de diversiune îndreptate împotriva navelor pot fi inițiate și puse la cale în timpul staționării acestora, astfel încît efectele să se producă în timp ce ele se află în cursă.

Ca procedee, pot fi menționate :

- plasarea mascată în interiorul sau exteriorul navelor a unor dispozitive explozive sau incendiare cu acțiune întîrziată ;

- deteriorarea aparaturii de bord ;

- efectuarea, voit intenționată, de semnalizări false ;

- producerea de fisuri mascate la rezervoarele de combustibil etc.

După cum reiese din cazurile petrecute de-a lungul anilor, multe dintre acțiunile ce s-au soldat (ori care puteau să se soldeze) cu catastrofe de cale ferată nu au avut la bază un mobil ostil. Au fost astfel comise asemenea acțiuni în scop de răzbunare sau de către persoane iresponsabile ori de către minori.

Au existat cazuri cînd, în scop de răzbunare sau datorită ireponsabilității, anumite persoane au săvîrșit acțiuni care s-au soldat — ori puteau să se soldeze — cu catastrofe de cale ferată.

O multitudine de aspecte poate îmbrăca săvîrșirea infracțiunii de sabotaj. Astfel, pe lîngă cele ce se întîlnesc și în alte sectoare de activitate (nerespectarea proceselor tehnologice, întreținerea defectuoasă a mijloacelor din dotare etc.), se folosesc și modalități specifice de săvîrșire a sabotajului cum sînt : întîrzierea expedierii vagoanelor încărcate din stații ; blocarea și, deci, imobilizarea unor triaje ; nerepartizarea la timp a vagoanelor pentru încărcare ; neancorarea lor sau nerepartizarea pe osii, conform instrucțiunilor, a încărcăturilor ; dirijarea vagoanelor în direcții opuse sau pe rute ocolite ; expedierea unor vagoane goale sau încărcate cu mărfuri spre diferite stații ori noduri de cale ferată în mod inutil ; întîrzierea vagoanelor la destinație ; efectuarea de transporturi încrucișate ; nerespectarea normelor privind ordinea vagoanelor în formarea garniturilor ; întîrzierea trenurilor la formare și în circulație prin nepredarea la timp a programului operativ către birourile tehnice din stații și prin nerespectarea programului de circulație etc. Unele din aceste aspecte pot fi întîlnite și în celelalte ramuri ale transporturilor (auto, naval, aerian).

Atenția elementelor ostile care intenționează să săvîrșescă acțiuni de sabotaj se îndreaptă îndeosebi spre unele lucrări de mare importanță pentru dezvoltarea și modernizarea transporturilor. Asemenea acțiuni, pe lîngă faptul că

pot produce însemnate pagube economiei naționale, vizează și sădirea neîncrederii în siguranța transporturilor.

În unele situații, activitatea de sabotaj desfășurată în sectoarele de transporturi se poate camufla, aceasta punându-se pe seama unor cauze așa-zise obiective, a neglijenței, încălcării disciplinei în muncă, nerespectării normelor și instrucțiunilor de serviciu, neexecutării controlului etc.

Au fost situații când accidentele în transporturi s-au datorat lipsei de răspundere și interes manifestate în muncă, indisciplinei unor angajați sau altor cauze. Chiar dacă nu este vorba de acte de sabotaj, efectele unor asemenea acțiuni sau inacțiuni sînt tot atît de grave pentru economia națională, ceea ce impune ca ofițerii de contrainformații în sectoarele economice să ia toate măsurile spre a le preveni la timp.

Lipsa informațiilor despre stările de pericol sau neexploatarea operativă a unor asemenea date poate favoriza producerea de accidente și catastrofe pe calea ferată.

Acțiunile de sabotaj sau alte fenomene negative petrecute în transporturi au repercusiuni deosebit de grave asupra celorlaltor sectoare de activitate ale economiei naționale.

De pildă, numai admiterea încărcării mărfurilor destinate exportului în vagoane defecte aduce după sine refuzul tranzitării acestora pe rețeaua căilor ferate străine, ceea ce implică aglomerarea și îngreuierea activității în stațiile de frontieră, transbordarea mărfurilor în alte vagoane, întîrzierea livrărilor cu penalizările respective, alterarea unor bunuri sau, în ultimă instanță, refuzul primirii la export, cu toate consecințele ce decurg de aici. Aceste situații, la scara întregului sector al transporturilor feroviare, produc serioase prejudicii materiale și complicații în relațiile contractuale cu diverși parteneri străini.

În ceea ce privește săvîrșirea infracțiunii de subminare a economiei naționale trebuie arătat că prin asemenea acte se pot aduce pagube deosebite, datorită faptului că — așa cum s-a mai arătat — transporturile condiționează în bună măsură desfășurarea unor activități normale în celelalte domenii ale economiei.

Pe lîngă aceste activități infracționale, în obiectivele din transporturi sînt posibile și alte acțiuni ostile îndreptate împotriva țării noastre ca, de exemplu :

— culegerea de informații cu caracter secret de stat din domeniul transporturilor ;

— trecerea frauduloasă a frontierei de stat a R. S. României de către unele persoane ce interesează serviciile de spionaj sau de către elemente aventuriere, care folosesc în acest scop drept ascunzători diferite locuri din vagoanele, vasele maritime și fluviale sau din mijloacele auto care circulă în trafic internațional ;

— determinarea rămîinerii în străinătate a unor persoane care se deplasează frecvent peste graniță ca angajați pe mijloacele de transport sau atragerea lor la acte de trădare ;

— răspîndirea unor înscrisuri cu conținut dușmănos sau introducerea în țară a unor materiale reacționare, de propagandă religioasă, armament, muniții, stupefiante și mărfuri de contrabandă ;

— săvîrșirea de acte de terorism și răpiri de persoane în timpul deplasării acestora cu mijloacele de transport.

Activitatea de contrainformații desfășurată în domeniul transportului feroviar arată că mai frecvent s-au produs sau se pot produce fapte și fenomene ca :

— îndrumarea sau primirea de trenuri pe linii ocupate datorită încălcării instrucțiunilor de serviciu de către personalul de exploatare, lipsei de control, precum și slabei calificări a unor angajați ;

— folosirea unor unsori necorespunzătoare dispozitivelor de ungere, producerea de tamponări violente la manevră sau pe liniile uzinale, revizuirea superficială a cutiilor de ungere de la vagoanele scoase din balastiere, șantiere de construcții etc., din care cauză se produc aprinderi și ruperi de osii ;

— denivelarea, șerpuirea sau slăbirea liniilor, datorită calității necorespunzătoare a lucrărilor de întreținere a lor, ceea ce poate determina producerea unor grave accidente ;

— repararea și revizuirea necorespunzătoare a vagoanelor, locomotivelor, automotoarelor, precum și a instalațiilor ce concurează la siguranța circulației pe calea ferată.

În ce privește faptele și fenomenele negative ce se produc de regulă în transporturile auto, acestea sînt :

— menținerea în circulație a unor mijloace auto cu o stare tehnică necorespunzătoare, mai ales datorită neaprovizionării cu piese de schimb și lipsei de control din partea organelor competente ;

— neefectuarea sau efectuarea în mod necorespunzător a reviziilor tehnice ale mijloacelor de transport auto.

În transporturile maritime și fluviale, mai frecvent se produc fapte și fenomene ca :

- repararea și revizuirea în mod necorespunzător a navelor ;

- trimiterea unor mărfuri la alți beneficiari ;

- încărcarea de mărfuri în plus față de cantitățile prevăzute în documente, în înțelegere cu furnizorul și comandantul vasului, pentru a se acoperi eventualele deprecieri pe timpul transportului sau pentru a fi valorificate în folosul diferitelor persoane ;

- nerespectarea regulilor de navigație și a itinerariilor, din care cauză se provoacă avarii la nave, lipsind, în felul acesta, transportul fluvial sau maritim de capacități de transport care trebuie acoperite pe alte căi ;

- nerespectarea planificării în ceea ce privește predarea și primirea mărfii pentru export și prelungirea timpului de încărcare-descărcare. Din acest motiv se plătesc contrastalii în valută, ceea ce grevează asupra realizării balanței de plăți externe ;

- comiterea de acțiuni de contrabandă și rămineri în străinătate ;

- săvârșirea de abuzuri și fraude.

Cunoașterea infracțiunilor și a celorlaltor fapte prin care se pot aduce prejudicii statului nostru ce se săvârșesc în sectorul transporturilor reprezintă una din premisele esențiale ale organizării judicioase a muncii contrainformative în obiectivele din acest sector de activitate.

Obiectivele din transporturi, spre deosebire de cele din alte ramuri economice, au dimensiuni apreciabile (de pildă, rețeaua feroviară cu toate dotările aferente cuprinde puncte de secționare, lucrări de artă — viaducte, poduri, tunele —, instalații de semnalizare și alimentare cu energie, păienjenișul de linii din tiraje și noduri de cale ferată, precum și ramificațiile lor din incinta unor întreprinderi și unități industriale, material rulant, șantiere în lucru sub circulație, clădiri, magazine etc.), oferind prin aceasta condiții mult mai favorabile decât alte domenii de activitate pentru întreprinderea de acțiuni cu caracter ostil.

Dealtfel, în special în transportul feroviar, spațiul larg pe care se află întinsă rețeaua feroviară, accesul liber al oricărei persoane aproape în orice punct de pe parcurs, trecerea liniei-

lor de-a lungul a numeroase zone nepopulate și cu vizibilitate redusă determină existența a numeroase puncte vulnerabile.

De asemenea, unele mijloace de transport (feroviare, auto, navale) depășesc granițele țării, ajungând în gări, porturi și orașe din alte țări (la partenerii contractuali). Aceasta constituie o situație favorabilă evaziunilor, scoaterii peste graniță a anumitor valori sau documente, introducerii de materiale cu conținut ostil sau comiterii altor acte ce pot provoca daune intereselor statului nostru.

Toate aceste aspecte trebuie avute permanent în vedere în organizarea și desfășurarea muncii informativ-operative pentru a se asigura realizarea cu succes a sarcinii prevenirii, descoperirii și lichidării acțiunilor cu caracter ostil ce se pot întreprinde în sectorul transporturilor. Ținând seama de specificul activității din acest sector, este totodată necesar ca, paralel cu munca din obiective, să se desfășoare în permanență supraveghere informativă și pe mijloacele de transport.

Persoanele punctate pentru a fi recrutate trebuie alese din rindul acelor angajați care, datorită specificului muncii lor, au un timp larg de activitate în cadrul obiectivelor din transporturi (atelieri, stații, gări, porturi), își desfășoară munca pe mijloacele de transport, dispun de o bună calificare profesională etc. Spre exemplu, în vederea recrutării de informatori și colaboratori, trebuie punctate persoane din rindul inginerilor, tehnicienilor, maiștrilor, controlorilor de sector, revizorilor, șefilor de stații de rezervă, instructorilor, dispecerilor, șefilor de coloane de transport auto, navigatorilor și al altor angajați care, prin natura serviciului, vin în contact cu activitatea desfășurată în mai multe sectoare.

Un informator sau colaborator recrutat din rindul lăcătușilor de revizie pe calea ferată, de pildă, poate furniza informații în cadrul supravegherii informative despre eventuala activitate ostilă desfășurată de unii angajați de la sectoarele „mișcare”, „tracțiune”, „formarea trenurilor” etc., întrucât vine frecvent în contact pe linie de muncă cu aceștia. Practica muncii de contrainformații în sectoarele economice în obiectivele din transporturi și mai ales în cele feroviare a scos în evidență faptul că atunci când au loc unele defecțiuni care stînjesc activitatea normală de circulație a trenurilor se manifestă, uneori, tendința de a se trece pe seama altor sectoare responsabile pentru evenimentele petrecute. De aceea, persoanele punctate în vederea recrutării trebuie să fie corespunzătoare

sub aspectul garanțiilor de imparțialitate și obiectivitate pe care le oferă.

Recrutări de informatori și colaboratori trebuie să se facă și pentru asigurarea contrainformativă a turelor și schimburilor de lucru.

În ce privește rețeaua informativă folosită, aceasta trebuie recrutată din rîndul personalului obiectivelor din transporturi, iar în locurile unde informatorii și colaboratorii respectivi nu pot asigura o supraveghere permanentă — dintre persoanele care domiciliază ori lucrează în apropierea locurilor în cauză.

În funcție de particularitățile obiectivelor, persoanele din rețeaua informativă vor fi dirijate și instruite să obțină datele cuprinse în planul de căutare a informațiilor, avînd în vedere în special următoarele :

- activitatea intenționată a unor persoane, de natură să afecteze în vreun fel exploatarea rațională, cu eficiență și în deplină siguranță a mijloacelor și instalațiilor de transport și de telecomunicații :

- modul cum se respectă măsurile de pază și apărare pentru a se preveni comiterea unor acte de diversiune pe nave, poduri, asupra mijloacelor de telecomunicații, locomotivelor etc. ;

- elemente teroriste, legături ale lor, persoane ce pun la cale evaziuni sau deturnări de nave, răpiri de persoane etc. ;

- cetățeni români sau străini interesați în obținerea de informații cu caracter secret din domeniul transporturilor ;

- starea de spirit a angajaților din obiectivele de transporturi.

Pe linia transporturilor feroviare, se vor obține informații cu privire la :

- existența unor deficiențe în exploatarea parcului de locomotive și vagoane care creează stări de pericol pentru siguranța circulației sau aduc pagube economiei naționale ;

- cauzele și vinovații pentru întreținerea ori repararea necorespunzătoare a parcului de locomotive și vagoane ;

- deficiențe privind modul de întreținere și exploatare a instalațiilor de semnalizare și dirijare a trenurilor ;

- neexecutarea în termen sau efectuarea de lucrări de construcții sau de întreținere a liniilor de cale ferată de slabă calitate, favorizîndu-se astfel producerea de evenimente sau perturbații în transporturile feroviare ;

- aspecte de indisciplină care pot să înlesnească producerea de accidente sau să pericliteze siguranța circulației.

Un rol important în creșterea eficienței activității de prevenire și a celei de cercetare a cazurilor suspecte, precum și a evenimentelor produse în ramura transporturilor feroviare îl are modul cum decurge cooperarea atît între ofițerii ce deservesc obiectivele unei regionale de căi ferate, cît și între aceștia și cei ce deservesc obiective din alte regionale C.F.R. Schimbul operativ de informații pe profil contribuie eficient la combaterea cauzelor și factorilor ce favorizează săvîrșirea de infracțiuni, ajutînd totodată la depistarea elementelor pretabile la astfel de fapte.

Pe linia conlucrării se impune, de asemenea, efectuarea unui schimb operativ de informații între ofițerii de securitate ce desfășoară muncă informativă în obiective și cei de la miliția T.F., P.C.T.F. și pompieri, în probleme pe profilul compartimentelor respective.

O conlucrare strînsă trebuie să existe și între ofițerii de contrainformații din transporturi și cei ce deservesc obiective industriale deținătoare de linii industriale ori cu activități productive pe linia exportului de produse.

Tot în contextul activității de prevenire a infracțiunilor se înscrie și cooperarea cu organele de miliție din mediul rural, avînd în vedere că porțiuni întinse ale tronsoanelor de căi ferate străbat zone aflate în competența lor teritorială. Or, rețeaua din comune aflată în legătura șefilor de posturi poate contribui atît la cunoașterea elementelor pretabile la acțiuni ostile în domeniul transportului feroviar, cît și la descoperirea făptuitorilor în cazul săvîrșirii de infracțiuni în acest domeniu.

Pe linia transporturilor navale și de pescuit oceanic trebuie să se obțină informații cu privire la :

- existența unor deficiențe în exploatarea flotei maritime, fluviale și de pescuit oceanic prin încrucișări de nave, staționări nejustificate în porturi, opriri cu întîrzieri, în special în porturile românești ;

- intenția sau neglijența unor angajați care ar putea conduce la expedierea eronată de mărfuri către alte destinații decît cele prevăzute în documentele însoțitoare ;

- depistarea unor persoane cu intenții de evaziune, ambarcate sau în faza premergătoare ambarcării pe vase care circulă în trafic extern ;

- modul cum se execută întreținerea șenalului navigabil al Dunării, precum și bazinului portului Constanța ;

— exploatarea sau întreținerea necorespunzătoare a utilajelor portuare.

Pe linia transporturilor auto este necesar să se obțină informații cu privire la :

— exploatarea necorespunzătoare a mijloacelor auto (dacă circulă fără încărcătură sau cu încărcătură sub capacitate, pe rute ocolitoare etc.) ;

— efectuarea reviziilor tehnice, a reparațiilor curente și capitale în mod deficitar, precum și întreținerea necorespunzătoare a autovehiculelor ;

— situații de nerespectare a instrucțiunilor privind prevenirea și stingerea incendiilor, în special în cadrul secțiilor de vopsitorie din cadrul întreprinderilor de reparații auto.

13. În obiectivele de sinteză.

În mod obișnuit, din organele centrale de sinteză fac parte Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanțelor, Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlul Gospodăririi Fondurilor Fixe, Ministerul Muncii, Comitetul de Stat pentru Prețuri, Direcția Centrală de Statistică, Inspectoratul General de Stat pentru Controlul calității Produselor etc. Aceste organe, alături de celelalte ministere și instituții centrale, formează aparatul central de stat.

Organele de sinteză pun la dispoziția factorilor de decizie, pentru cunoaștere, analiză și direcționare, datele și informațiile necesare activității de conducere a treburilor statului.

Tot aceste organisme elaborează soluții în mai multe variante pentru probleme de interes național privind dezvoltarea economico-socială a țării, precum și propuneri în legătură cu alegerea soluțiilor optime pe domenii de activitate.

Rezultă că în cadrul organelor în cauză se desfășoară o activitate ce are la bază o multitudine de informații cu caracter secret de stat și care, în același timp, constituie o activitate cu adânci implicații de ordin politic.

Ținând seama de situația respectivă, serviciile de spionaj străine, precum și anumite elemente din străinătate manifestă un interes deosebit pentru obținerea unor astfel de date. Reușita oricăror încercări întreprinse în acest sens ar aduce țării noastre prejudicii foarte mari.

La rindul lor, unii angajați ai obiectivelor de sinteză pot săvârși fapte cu consecințe grave pentru statul nostru. Astfel, dezinformarea factorilor de direcționare și decizie asupra unor aspecte din economie poate conduce la adoptarea unor orientări în neconcordanță cu realitățile existente, care să se răsfringă negativ asupra dezvoltării economico-sociale a țării. De asemenea, punerea în circulație a unor date și informații cu privire la greutățile sau mersul unor lucrări și activități, a căror situație reală nu poate fi înțeleasă de oricine, ori vehicularea lor în mod singular poate duce la interpretări false, la apariția unor zvonuri sau comentarii tendențioase etc.

Toate aceste fapte pot fi rezultatul unor acțiuni ostile sau al nepriceperii, neglijenței etc.

Pentru prevenirea unor astfel de fapte, în fața ofițerilor care organizează și desfășoară muncă contrainformativă în cadrul obiectivelor de sinteză se pun, în principal, următoarele sarcini :

— asigurarea securității datelor și documentelor secrete de stat și de serviciu cu care se lucrează în cadrul obiectivelor de sinteză ;

— prevenirea eventualelor încercări de a se executa în mod necorespunzător sarcinile ce revin acestor organisme ;

— prevenirea ajungerii unor date și informații sintetice, caracteristice activității acestor organe, de notorietate publică ;

— depistarea și prevenirea pătrunderii ca angajați ai obiectivelor respective a unor persoane cu antecedente politice sau penale, a elementelor care au un profil etico-moral necorespunzător sau a celor ce au rude ori relații apropiate cu o poziție social-politică necorespunzătoare ;

— prevenirea și contracararea influențării negative a unor lucrători din sistemul obiectivelor de sinteză de către anumiți cetățeni străini, anturaje sau legături necorespunzătoare.

Rezolvarea în bune condiții a sarcinilor impuse de organizarea și desfășurarea muncii de contrainformații în sectoarele economice presupune din partea ofițerilor care lucrează în acest sector o temeinică și multilaterală pregătire, o cunoaștere profundă a politicii partidului și statului nostru, a prevederilor documentelor de partid, a orientărilor și a actelor normative elaborate pentru diferite sectoare de activitate ale statului (planificare, finanțe, investiții și finanțarea lor, credit și circulație monetară, norme de consum, calitatea produselor,

aprovizionare etc.). Alături de acestea, ofițerii trebuie să se documenteze și să cunoască :

- principalele sectoare de activitate din cadrul obiectivului, locurile unde se concentrează, se elaborează, se dețin sau se manipulează un volum mare de date și documente cu caracter secret de stat ;

- activitățile cele mai importante care se execută de către colectivele de lucrători ai obiectivului de sinteză în anumite etape ;

- persoanele angrenate la rezolvarea sarcinilor de mare însemnătate și importanță pentru buna desfășurare a activității în cadrul instituției în cauză.

Hotărîtoare pentru rezolvarea în cît mai bune condiții a sarcinilor pe care le au ofițerii ce desfășoară muncă contrainformativă în obiectivele de sinteză este și măsura verificării angajaților acestor obiective, care lucrează, aproape în totalitatea lor, cu documente secrete.

De asemenea, se va acorda atenția cuvenită verificărilor ce sînt necesare în cazul unor angajați care, în mod oficial, vin în contact cu cetățeni străini sau fac deplasări în străinătate.

Avînd în vedere că în obiectivele de sinteză se concentrează un volum mare de documente secrete, iar marea majoritate a angajaților lucrează cu astfel de date și documente, se impune ca, periodic sau ori de cîte ori se apreciază a fi necesar, să se execute controale asupra modului cum sînt elaborate, manipulate și păstrate documentele respective.

O atenție deosebită vor trebui să acorde ofițerii ce desfășoară muncă de contrainformații în sectoarele economice în obiectivele de sinteză creării și folosirii rețelei informative.

Rețeaua informativă care se creează în aceste obiective trebuie să aibă posibilități de informare, în așa fel încît să se poată cuprinde toate sectoarele de muncă, precum și operațiile mai importante ce se desfășoară în anumite etape în cadrul instituțiilor în cauză (elaborarea cifrelor de plan, elaborarea unor prognoze pe ramuri economice, fundamentarea unor investiții de interes național etc.).

Specific este faptul că prin rețeaua informativă din obiectivele de sinteză se pot obține informații nu numai cu privire la activitatea care se desfășoară în obiectivele respective ci și la numeroase aspecte din alte sectoare ale economiei, deoarece — așa cum s-a arătat — diferite date importante referitoare la activitatea acestora se concentrează la obiectivele de sinteză.

Ca atare, rețeaua din obiectivele în cauză trebuie dirijată să obțină informații ca :

- eventuala activitate intenționată a anumitor persoane, precum și faptele de natură să aducă prejudicii economiei naționale constînd în nerespectarea ritmurilor și proporțiilor în funcție de necesități și posibilități ale economiei naționale, în conformitate cu liniile directoare trasate de partid ;

- acțiunile unor persoane prin care se creează dificultăți în aprobarea, modificarea sau avizarea indicatorilor planului de stat, cazurile de nefundamentare materială și științifică a unor indicatori de plan sau de dezinformări ;

- cauzele și factorii răspunzători pentru eventualele ne-realizări ale investițiilor de interes republican, urmărindu-se în special cele din ramurile de bază ale economiei naționale (chimie, metalurgie, construcții de mașini etc.), deficiențele în avizarea acestora ;

- cauzele și factorii răspunzători pentru eventualele ne-realizări ale planurilor de producție și ale planurilor pentru creșterea productivității muncii în principalele sectoare economice ;

- activitățile de încălcare a normelor legale în vigoare referitoare la operațiile bugetare, folosirea fondurilor de investiții, defalcarea planurilor financiare etc., și factorii răspunzători ;

- situațiile în care sînt irosite fondurile bănești și materiale și factorii răspunzători ;

- deficiențele ce există în utilizarea fondurilor fixe, crearea și consumul stocurilor de materii prime, combustibili și carburanți, energie electrică și termică, factorii răspunzători și împrejurările care au permis risipa ;

- dereglările cauzate de acțiunea unor persoane în ceea ce privește controlul și analiza modului de îndeplinire a planului de repartiții, a obligațiilor contractuale pe linia aprovizionării unităților economice ;

- deficiențele existente în realizarea balanțelor materiale, a normelor de consum și alte probleme legate de asigurarea bazei tehnico-materiale, cauzele și vinovații în acest sens ;

- cauzele și factorii răspunzători pentru nerespectarea indicatorilor de calitate a produselor ;

- persoanele care prin activitatea și poziția lor pot aduce prejudicii în păstrarea, conservarea și manipularea produselor ce constituie rezerve de stat ;

— încălcarea legislației în ceea ce privește stabilirea prețurilor și alte fapte ce pot crea dereglări în activitatea unor unități economice și stări de spirit necorespunzătoare.

Ținându-se seama de faptul că în obiectivele de sinteză se concentrează date și informații privind întreaga economie națională, pe ramuri și subramuri, se impune o strinsă cooperare între ofițerii care desfășoară muncă de securitate în aceste obiective și cei care desfășoară această muncă în obiectivele diferitelor sectoare economice, pentru ca, prin măsuri comune, să asigure prevenirea săvârșirii unor infracțiuni sau a altor fapte ce pot prejudicia interesele statului nostru. Către acest deziderat major al muncii noastre trebuie să se concentreze eforturile tuturor celor ce lucrează în aceste organisme de importanță deosebită pentru dezvoltarea economică și socială a țării noastre.

CUPRINSUL

ASPECTE GENERALE ALE ORGANIZĂRII ȘI DESFĂȘURĂRII MUNCII DE CONTRAINFORMAȚII ECONOMICE	3
I. — Scopul activității de contrainformații în sectoarele economice	3
II. — Atribuțiile aparatului de contrainformații în sectoarele economice	5
III. — Cadrul organizatoric al activității de contrainformații în sectoarele economice	7
IV. — Organizarea și desfășurarea muncii de contrainformații în sectoarele economice	9
1. Documentarea asupra locului și rolului ramurii și obiectivului în ansamblul economiei naționale	9
2. Cunoașterea persoanelor și locurilor care intră în sfera de preocupare a aparatului de contrainformații în sectoarele economice	10
3. Probleme specifice în crearea și folosirea rețelei informative	12
4. Organizarea muncii informative în cadrul obiectivelor economice	19
5. Apărarea secretului de stat și a specialiștilor de valoare	25
6. Măsuri contrainformative ce se iau cu prilejul deplasării unor angajați din cadrul obiectivelor în străinătate	27
7. Măsuri informativ-operative necesare în cazul prezenței temporare în cadrul obiectivului a unor cetățeni străini	28

8. Măsurile informativ-operative pentru prevenirea acțiunilor ostile și a altor fapte de natură să afecteze calitatea produselor și îndeosebi a celor destinate exportului	30
9. Exploatarea cu operativitate a informațiilor	32
10. Sarcinile ofițerului de contrainformații în sectoarele economice în efectuarea cercetării la locul faptei a evenimentelor deosebite petrecute în obiectiv	34
11. Conlucrarea aparatului de contrainformații în sectoarele economice cu alte compartimente ale Ministerului de Interne și cooperarea cu alte organe de stat și obștești	35

PROBLEME SPECIFICE DE CARE TREBUIE SĂ SE ȚINĂ SEAMA ÎN ORGANIZAREA ȘI DESFĂȘURAREA MUNCII DE CONTRAINFORMAȚII ÎN SECTOARELE ECONOMICE

1. În sectorul cercetare și proiectare	39
2. În sectorul construcții industriale	42
3. În sectoarele geologiei și industriei extractive	49
4. În sectorul energiei electrice	50
5. În sectorul industriei metalurgice	64
6. În sectorul industriei construcțiilor de mașini	72
7. În sectoarele industriale care realizează sau concurează la producția destinată apărării patriei	76
8. În sectorul industriei chimice	80
9. În sectorul industriei ușoare	86
10. În economia forestieră	88
11. În sectorul agriculturii și industriei alimentare	91
12. În sectorul transporturilor	98
13. În obiectivele de sinteză	108

Redactor : mr. MIRCEA CĂMPEANU
 Corector : serg. maj. COSTEL CRIȘAN

Comanda nr. 00460153 Dat la cules : 22.10.1976
 R. M. nr. 0256 Bun de tipar : 12.05.1977

Lucrarea conține 116 pagini.